สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ

www.nesdc.go.th

THAILAND SOCIAL SITUATION

ภาวะสังคมไทย ไตรมาสสาม ปี 2569

การจ้างงาน +5.7	อัตราการว่างงาน = 1.02	หนี้ครัวเรือน (Q2/2569) +0.59	การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง +2.8
การบริโภคเหล้าและบุหรี่ -0.6	คดีอาญา +0.8	อุบัติเหตุทางถนน +9.5	การร้องเรียนของผู้บริโภค +40.7

- Fertility Tourism กับตลาดการท่องเที่ยวในประเทศไทย
- กากอุตสาหกรรม : จากของเสียในโรงงาน สู่ต้นทุนที่สังคมต้องร่วมจ่าย
- นโยบายที่อยู่อาศัย จะเปลี่ยนไปอย่างไร เมื่อการเช่ากลายเป็นวิถีชีวิต

PISA 2025 กับ การอ่านของเด็กไทย

NESDC

บทความ PISA 2025 กับการอ่านของเด็กไทย

คะแนนเฉลี่ย PISA 2025 ของนักเรียนไทยเพิ่มขึ้นทั้ง 3 ด้าน เมื่อเทียบกับ PISA 2022

PISA 2025

วิทยาศาสตร์ 432 คะแนน **23 คะแนน**

คณิตศาสตร์ 407 คะแนน **13 คะแนน**

การอ่าน 392 คะแนน **13 คะแนน** **ต่ำที่สุด** ใน 3 ด้าน

OECD *เฉลี่ยอยู่ที่ 461 คะแนน*

ปัญหา & ความเสี่ยงของทักษะการอ่าน

01 ทักษะการอ่านต่ำพบในนักเรียนทุกกลุ่ม ไม่ใช่เฉพาะเด็กยากจน

นักเรียน **28.7%** ที่มีทักษะต่ำกว่าพื้นฐาน มาจากครัวเรือนยากจนที่สุด

ขณะที่อีก 42.2% มาจากครัวเรือนฐานะดีและดีที่สุด

ปัญหาในวงกว้าง

แม้ความเหลื่อมล้ำจะทำให้กลุ่มเปราะบางเสียเปรียบกว่า

เด็ก 7 ใน 10 คน ที่มีฐานะต่ำที่สุด มีสมรรถนะการอ่านต่ำกว่าระดับพื้นฐาน สูงกว่ากลุ่มฐานะดีที่สุด (4 ใน 10 คน)

FAMILY

อิทธิพลปัจจัยอื่นร่วม อาทิ การอ่านภายในครอบครัว คุณภาพการเรียนการสอน

02 การใช้หน้าจอตั้งแต่เด็ก และการใช้ AI ในการเรียน

กลุ่มเด็กเล็ก 0-1 ปี

27% เล่นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

เสี่ยง พัฒนาการภาษา/พูดล่าช้า

ทุก 1 นาที ที่เด็ก 3 ปีใช้จอ ได้ยินคำพูดลดลง 7 คำ พูดตอบลดลง 1 ครั้ง

กลุ่มวัยเรียน

42% นักเรียนไทยใช้ AI สรุปเนื้อหาที่ต้องอ่าน สูงกว่าค่าเฉลี่ย OECD (29.7%)

เสี่ยงขาดโอกาสฝึกอ่านและคิดวิเคราะห์

เด็กไทยมีสมรรถนะการอ่านต่ำกว่าระดับพื้นฐาน **59.3%**

ที่มา : OECD (2026).

ต่างประเทศ

มีนโยบายที่น่าสนใจ อาทิ

สวีเดน | จัดสรรเวลาและทรัพยากร

- ลดการพึ่งพาดิจิทัล
- อ่านหนังสือเล่ม & เขียนด้วยมือ
- เพิ่มเวลาอ่านในโรงเรียน
- จัดสรรงบประมาณซื้อหนังสือเรียน

สิงคโปร์ | สร้างสภาพแวดล้อม

- โครงการ National Kids Read Program อาสาสมัครอ่านหนังสือให้เด็กในชุมชน
- โครงการ ReadSG จูงใจให้อ่านหนังสือ **วันละ 15 นาที** เพื่อแลกรางวัล

นิวซีแลนด์ | จัดการเรียนรู้สอดคล้องกับพัฒนาการ

- **แนวทาง BSLA**
  - เชื่อมโยงเสียงกับตัวอักษรใช้ในการอ่านและสะกดคำ
  - พัฒนาคลังคำศัพท์ และความเข้าใจในการฟัง
- ประเมินความก้าวหน้า ปรับการสอน และช่วยเด็กภาวะดิสเล็กเซีย

ช่องว่างนโยบายการศึกษา

- **การประเมินการอ่าน (RT) และความสามารถพื้นฐาน (NT)** ไม่นำไปสู่การวางแผนแก้ไขเด็กที่มีปัญหาการอ่าน
- **การวัดผลเน้นกิจกรรมมากกว่าผลลัพธ์** ยังไม่มีการประเมินว่ากิจกรรมต่าง ๆ ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านได้มากเพียงใด
- **ขาดแนวทางการใช้ AI ในการเรียนที่ชัดเจน** เสี่ยงที่เด็กจะพึ่งพา AI ใช้ในการหาคำตอบหรือทำงานแทนการอ่าน และคิดด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

- เชื่อมโยงการวัดผลกับการช่วยเหลือเด็กที่มีทักษะการอ่านต่ำกว่าเกณฑ์
- สร้างนิสัยรักการอ่านตั้งแต่ปฐมวัย
- สร้างความตระหนักเรื่องการใช้จอในเด็กแก่ผู้ปกครอง อีกทั้ง ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนรู้เท่าทันการใช้ AI

แรงงาน

ไตรมาสสาม ปี 2569 ผู้มีงานทำมีจำนวน 42.1 ล้านคน และค่าจ้างเฉลี่ยทรงตัว ทั้งนี้ ควรให้ความสำคัญกับผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรที่ยังต่ำเมื่อเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่น และการทำงานเกินเวลาเพิ่มความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต

ไตรมาสสาม ปี 2569 ผู้มีงานทำมีจำนวน 42.1 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.7 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ทั้งภาคเกษตรตามผลผลิตประมงและพืชสำคัญ ประกอบกับราคาสินค้าเกษตรที่สูงขึ้นทำให้รายได้เกษตรกรเพิ่มขึ้น และนอกภาคเกษตร โดยเฉพาะสาขาก่อสร้างตามการลงทุนภาคเอกชน และสาขาโรงแรมและภัตตาคารตามจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศที่เพิ่มขึ้นและค่าใช้จ่ายต่อหัวของนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สูงขึ้น ทั้งนี้ ประมาณ 4 ใน 5 ของผู้มีงานทำที่เพิ่มขึ้นเป็นผลจากการปรับแบบสอบถามให้สอดคล้องกับมาตรฐาน ICLS ครั้งที่ 19[1] ทำให้ผู้หญิงและผู้สูงอายุที่ทำงานบ้านเป็นหลักแต่มีการทำงานหารายได้ควบคู่กัน ถูกนับเป็นผู้มีงานทำ

ตารางที่ 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากร

	จำนวน (หน่วย : ล้านคน)								การเปลี่ยนแปลง (%YoY)							
	2567	2568				2569			2567	2568				2569		
	Q3	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q3	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
กำลังแรงงานรวม	40.5	40.1	40.1	40.2	40.1	41.9	42.2	42.6	-0.1	-0.4	-0.2	-0.7	-1.0	4.6	5.1	6.0
1. ผู้มีงานทำ	40.0	39.4	39.5	39.9	39.8	41.2	41.5	42.1	-0.1	-0.5	0.0	-0.5	-0.9	4.6	5.1	5.7
1.1 ภาคเกษตร	12.2	10.6	10.9	11.9	11.5	11.3	11.7	12.3	-3.4	-3.1	-0.9	-2.9	-3.4	6.2	6.5	4.1
1.2 นอกภาคเกษตร	27.8	28.8	28.6	28.0	28.3	29.9	29.9	29.8	1.4	0.5	0.4	0.6	0.2	4.0	4.5	6.4
- การผลิต	6.2	6.3	6.4	6.3	6.3	6.5	6.4	6.5	-1.4	-0.4	0.5	2.6	1.2	2.2	0.4	1.8
- ก่อสร้าง	2.2	2.3	2.3	2.0	2.1	2.4	2.5	2.3	0.7	-5.1	-3.7	-5.4	-7.4	0.4	8.3	12.0
- ค้าส่ง/ค้าปลีก	6.7	6.7	6.8	6.8	6.8	7.2	7.1	7.2	-0.8	-3.1	-1.2	1.5	-0.8	7.3	4.2	5.7
- โรงแรม ภัตตาคาร	3.4	3.6	3.5	3.3	3.5	3.6	3.7	3.7	6.1	3.5	3.1	-0.6	-1.1	1.5	5.8	9.3
- การขนส่ง/จัดเก็บสินค้า	1.6	1.7	1.7	1.7	1.6	1.8	1.8	1.8	14.0	4.5	7.9	4.9	3.2	4.5	2.9	6.6
- อื่น ๆ	7.8	8.2	7.9	7.7	8.0	8.6	8.4	8.3	1.5	4.0	0.2	-0.6	2.4	4.7	7.1	8.1
2. จำนวนผู้ว่างงาน	0.41	0.36	0.37	0.31	0.28	0.39	0.40	0.43	3.17	-12.3	-14.8	-25.7	-21.7	9.9	9.7	41.4
อัตราการว่างงาน (%)	1.02	0.89	0.91	0.76	0.70	0.94	0.95	1.02								
3. กำลังแรงงานรอฤดูกาล	0.03	0.34	0.24	0.04	0.09	0.32	0.25	0.02	-21.9	43.5	-3.8	19.8	28.4	-5.6	4.0	-35.7
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (เอกชน)	47.4	44.0	46.9	47.5	47.3	43.9	46.8	47.3	2.7	-0.1	0.6	0.2	-0.1	-0.1	-0.2	-0.4
5. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (รวม)	43.3	40.8	42.7	43.1	42.9	40.9	42.6	43.0	2.0	-0.6	-0.4	-0.5	0.0	0.4	-0.3	-0.2
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า 10 ชม.	0.2	1.0	0.5	0.3	0.5	0.7	0.4	0.3	-34.1	28.7	-16.2	10.6	-5.8	-31.5	-24.1	6.0
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.02	0.06	0.03	0.04	0.03	0.02	0.03	0.01	-35.0	28.7	-32.1	144.7	-35.0	-58.9	-13.3	-69.7
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	0.2	1.0	0.5	0.2	0.5	0.7	0.4	0.3	-34.1	28.7	-15.0	-0.2	-3.2	-29.9	-24.8	20.9
5.2 ผู้ทำงานต่ำระดับ*	0.2	0.18	0.16	0.14	0.15	0.19	0.19	0.20	15.0	-7.9	-4.0	-25.7	-34.4	5.4	19.1	43.6
5.3 ผู้ทำงาน 40 ชม. ขึ้นไป	29.0	25.6	28.4	28.7	28.8	26.7	29.4	30.5	4.0	0.8	0.1	-1.0	0.3	4.3	3.8	6.0
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชม. ขึ้นไป	6.9	5.9	6.3	6.4	6.4	6.1	6.5	7.1	3.8	-5.0	-8.0	-6.9	-5.7	4.1	3.3	10.2

[1] ตั้งแต่ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ปรับแบบสอบถามการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลของการประชุมนักสถิติแรงงานระหว่างประเทศ (International Conference of Labour Statisticians: ICLS) ครั้งที่ 19 จากเดิมที่ใช้มาตรฐาน ICLS ครั้งที่ 13 แม้ยังใช้เกณฑ์เดิมในการนับผู้มีงานทำ แต่คำถามที่ละเอียดขึ้นทำให้ผู้ที่เดิมไม่ถูกนับว่ามีงานทำ เปลี่ยนมาถูกนับในปี 2569 ส่งผลให้จำนวนผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นมากกว่าการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นจริง

	จำนวน (หน่วย : ล้านคน)								การเปลี่ยนแปลง (%YoY)							
	2567	2568				2569			2567	2568				2569		
	Q3	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q3	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
6. จำนวนผู้ว่างงานแฝง**	0.05	0.40	0.27	0.08	0.12	0.35	0.27	0.04	-27.2	41.2	-8.1	65.3	5.9	-13.1	2.1	-54.0
อัตราการว่างงานแฝง (%)	0.12	1.00	0.67	0.20	0.30	0.83	0.65	0.09								

หมายเหตุ : * ผู้ทำงานต่ำระดับ คือ ผู้ที่ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม

** ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่มีชั่วโมงการทำงานต่ำกว่า 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (รวมถึงผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์) และต้องการทำงานเพิ่มและกำลังแรงงานรอฤดูกาล

*** ตั้งแต่ไตรมาสหนึ่ง ปี 2569 สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ปรับแบบสอบถามให้สอดคล้องกับ ICLS ครั้งที่ 19 ทำให้จำนวนกำลังแรงงานและผู้มีงานทำเพิ่มขึ้น อัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวน (%YoY) ในปี 2569 จึงควรพิจารณาควบคู่กับตัวชี้วัดที่เป็นอัตราส่วน

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยของแรงงานยังทรงตัว แต่ผู้ทำงานต่ำระดับและผู้ทำงานล่วงเวลาเพิ่มขึ้น

ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ที่ 43.0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ขณะที่ภาคเอกชนอยู่ที่ 47.3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ใกล้เคียงกับไตรมาสสาม ปี 2568 ที่ 43.1 และ 47.5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ตามลำดับ อย่างไรก็ดี ผู้ทำงานต่ำระดับหรือผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และต้องการทำงานเพิ่ม มีจำนวนประมาณ 2.0 แสนคน เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 43.6 เช่นเดียวกับผู้ทำงานล่วงเวลา ที่มีชั่วโมงการทำงาน 50 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไป ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.2 มีจำนวนประมาณ 7.1 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.7 ของผู้มีงานทำทั้งหมด จึงควรสร้างสมดุลในการส่งเสริมโอกาสการทำงานและยกระดับรายได้จากการทำงานปกติ ควบคู่กับการดูแลสุขภาวะและคุ้มครองแรงงานจากการทำงานเป็นเวลานาน

แผนภาพที่ 1 ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ย ปี 2564-2569

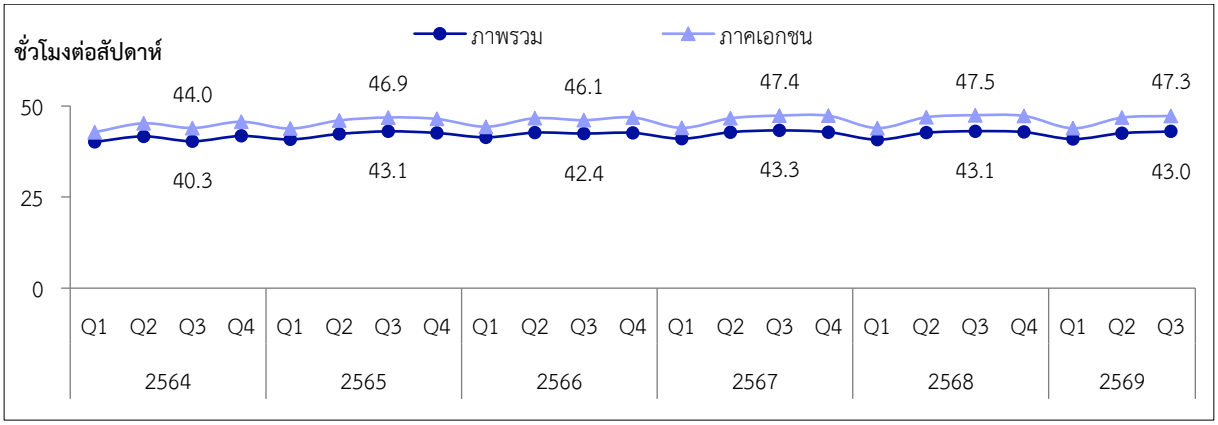

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

แผนภาพที่ 2 จำนวนผู้ทำงานต่ำระดับ และผู้ทำงานล่วงเวลา ปี 2564-2569

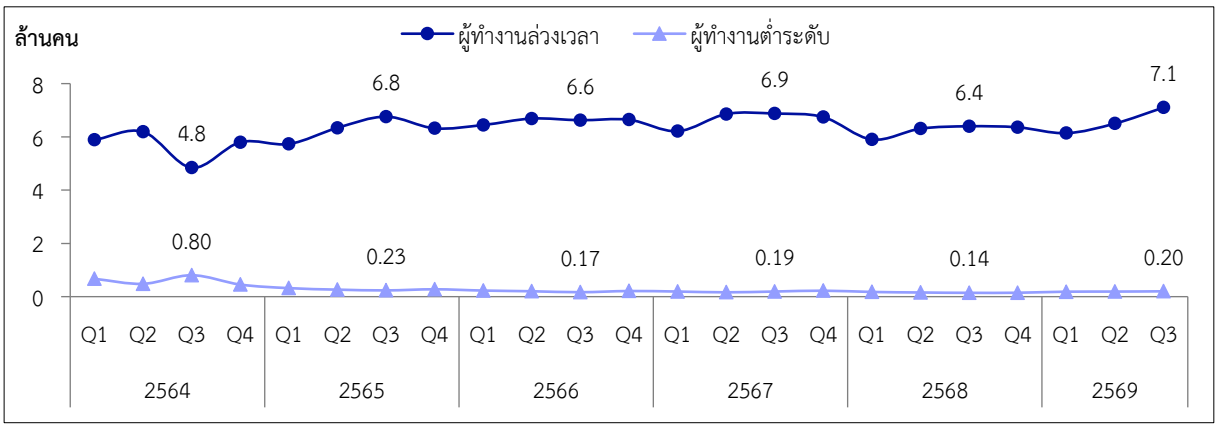

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ค่าจ้างเฉลี่ยทรงตัว ค่าจ้างเฉลี่ยของแรงงานอยู่ที่ 15,812 บาทต่อคนต่อเดือน ลดลงร้อยละ 0.91 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยลดลงทั้งกลุ่มลูกจ้างและกลุ่มอาชีพอิสระ กลุ่มลูกจ้างมีค่าจ้างเฉลี่ย 15,947 บาทต่อคนต่อเดือน ลดลงร้อยละ 0.16 จากค่าจ้างลูกจ้างรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจเป็นหลัก ขณะที่ลูกจ้างเอกชนทรงตัว ส่วนกลุ่มอาชีพอิสระมีค่าจ้างจากการทำงานเฉลี่ย 15,618 บาทต่อคนต่อเดือน ลดลงร้อยละ 1.98 ทั้งนี้ เมื่อตัดผลของอัตราเงินเฟ้อในไตรมาสสาม ปี 2569 ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.44 พบว่า ค่าจ้างที่แท้จริงในภาพรวมลดลงร้อยละ 3.27 โดยค่าจ้างที่แท้จริงของกลุ่มลูกจ้างลดลงร้อยละ 2.53 และของกลุ่มอาชีพอิสระลดลงร้อยละ 4.32

ตารางที่ 2 ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย จำแนกตามสถานภาพ

	ค่าจ้างเฉลี่ย (บาท/คน/เดือน)							อัตราการเติบโต (ร้อยละ)						
	2568				2569			2568				2569		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
ภาพรวม	**16,246**	**15,977**	**15,957**	**15,882**	**16,145**	**15,937**	**15,812**	**-0.80**	**-1.88**	**-0.31**	**0.02**	**-0.62**	**-0.25**	**-0.91**
กลุ่มลูกจ้างในระบบ	**15,565**	**15,712**	**15,972**	**15,912**	**15,675**	**15,853**	**15,947**	**3.40**	**2.50**	**1.62**	**1.11**	**0.71**	**0.90**	**-0.16**
- ลูกจ้างรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ	21,071	21,504	21,560	21,119	21,308	21,542	21,378	1.63	2.40	2.93	1.26	1.12	0.18	-0.84
- ลูกจ้างเอกชน	14,273	14,370	14,705	14,711	14,392	14,533	14,704	3.51	2.41	1.26	0.82	0.83	1.13	-0.01
กลุ่มอาชีพอิสระ	**17,277**	**16,380**	**15,934**	**15,837**	**16,852**	**16,059**	**15,618**	**-6.37**	**-7.82**	**-2.94**	**-1.49**	**-2.46**	**-1.96**	**-1.98**
- ผู้ทำธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง	17,288	16,391	15,937	15,843	16,857	16,061	15,617	-6.41	-7.83	-2.96	-1.51	-2.49	-2.02	-2.01
- การรวมกลุ่ม	8,833	8,517	9,623	9,516	7,572	12,454	16,182	-17.49	-15.07	-19.67	1.36	-14.28	46.23	68.15

หมายเหตุ : การจัดเก็บข้อมูลค่าจ้างตั้งแต่ไตรมาสหนึ่ง ปี 2567 มีการเก็บข้อมูลของกลุ่มแรงงานอิสระ ได้แก่ ผู้ทำธุรกิจส่วนตัวโดยไม่มีลูกจ้าง และการรวมกลุ่ม ทั้งนี้ ตัวเลขของการรวมกลุ่มมีความผันผวนสูง ควรใช้ด้วยความระมัดระวัง

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การว่างงานเพิ่มขึ้นและกลับมาอยู่ในระดับเดียวกับสองปีก่อน โดยผู้ว่างงานส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยทำงานมาก่อน อัตราการว่างงานอยู่ที่ร้อยละ 1.02 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.76 ในปีก่อน หรือมีผู้ว่างงาน 4.3 แสนคน โดยผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อนลดลงเล็กน้อย ขณะที่ผู้ที่เคยทำงานมาก่อน มีจำนวน 2.5 แสนคน เพิ่มขึ้น 2.1 เท่า เทียบกับไตรมาสเดียวกันของปีก่อน สะท้อนว่าการว่างงานที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่มาจากผู้ที่ออกจากงานเดิม โดยเพิ่มขึ้นในสาขาการผลิตมากที่สุด 3.7 หมื่นคน ทั้งนี้ ร้อยละ 31.4 ของผู้ว่างงานที่เคยทำงานมาก่อน หรือประมาณ 7.8 หมื่นคน เป็นผู้ที่ออกจากงานจากการปิดกิจการ หมดสัญญาจ้าง และถูกให้ออก[2] แม้ยังไม่พบสัญญาณการเลิกจ้างที่รุนแรงในภาพรวม แต่การว่างงานที่เพิ่มขึ้นในสาขาการผลิตอาจสะท้อนถึงการปรับตัวของภาคการผลิต ซึ่งอาจทำให้แรงงานบางส่วนหางานใหม่ได้ยากขึ้น เนื่องจากทักษะเดิมไม่ตรงกับความต้องการของงานใหม่ เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุและระดับการศึกษาสูงสุดพบว่า อัตราการว่างงานของกลุ่มอายุ 15-19 ปี (ร้อยละ 7.6) และกลุ่มผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 2.0) เพิ่มขึ้นสูงที่สุด อีกทั้ง ข้อมูลผู้ประกันตนสะท้อนทิศทางเดียวกัน โดยอัตราการว่างงานในระบบประกันสังคมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.99 เป็นร้อยละ 2.47 หรือมีจำนวน 3.0 แสนคน ระดับเดียวกับไตรมาสสาม ปี 2564 ที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19

[2] ตั้งแต่ปี 2569 แบบสอบถามจำแนกสาเหตุการออกจากงานละเอียดขึ้นเป็น 10 หมวด การเปรียบเทียบจึงพิจารณาเฉพาะ 4 หมวด ที่มีข้อมูลทั้งสองปี ได้แก่ นายจ้างเลิก/หยุด/ปิดกิจการ เลิก/หยุด/ปิดกิจการ หมดสัญญาจ้าง และถูกให้ออก/ไล่ออก/ปลดออก ซึ่งมีสัดส่วนรวมร้อยละ 30.7 ในไตรมาสสาม ปี 2568 และร้อยละ 31.4 ในไตรมาสสาม ปี 2569 ทั้งนี้ การปรับแบบสอบถามอาจทำให้จำนวนผู้ว่างงานในแต่ละกลุ่มเปลี่ยนแปลงไป

แผนภาพที่ 3 อัตราการว่างงานภาพรวมและอัตราการว่างงานในระบบ ปี 2564-2569

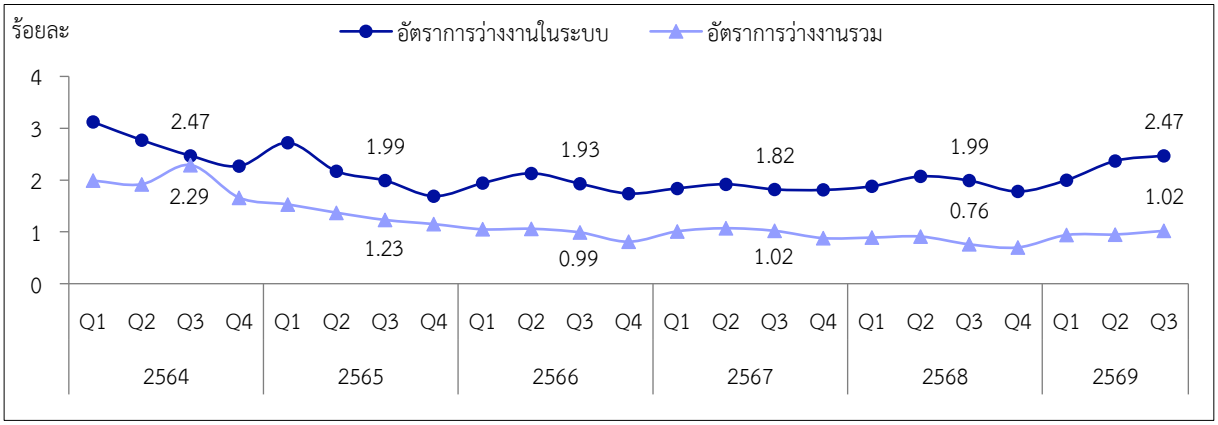

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางที่ 3 อัตราการว่างงาน จำแนกตามกลุ่มอายุและระดับการศึกษาสูงสุด

หน่วย : ร้อยละ

กลุ่ม	อัตราการว่างงาน		การเปลี่ยนแปลง (จุดร้อยละ)	สัดส่วนของผู้ว่างงาน ไตรมาสสาม ปี 2569
	ไตรมาสสาม ปี 2568	ไตรมาสสาม ปี 2569		
กลุ่มอายุ				
15-19 ปี	6.30	7.61	+1.31	9.2
20-24 ปี	4.55	5.45	+0.90	40.4
25-29 ปี	1.38	1.70	+0.32	18.6
30-34 ปี	0.47	0.90	+0.43	9.8
35-39 ปี	0.35	0.33	-0.02	3.4
40-49 ปี	0.29	0.44	+0.15	9.1
50-59 ปี	0.10	0.34	+0.24	7.1
60 ปีขึ้นไป	0.09	0.15	+0.06	2.2
รวม	**0.76**	**1.02**	**+0.26**	**100.0**
ระดับการศึกษาสูงสุด				
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	0.30	0.49	+0.19	17.0
มัธยมต้น	0.62	1.00	+0.38	17.9
มัธยมปลาย	0.83	0.94	+0.11	16.3
อาชีวศึกษา	1.43	1.39	-0.04	5.3
วิชาชีพชั้นสูง	1.06	1.45	+0.39	9.6
อุดมศึกษา	1.58	2.00	+0.42	33.3
รวม	**0.76**	**1.02**	**+0.26**	**100.0**

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การใช้แรงงานไม่เต็มศักยภาพและการว่างงานระยะยาวเพิ่มขึ้น ผู้เสมือนว่างงาน หรือผู้มีงานทำที่มีชั่วโมงการทำงานอยู่ในระดับต่ำ[3] มีจำนวน 2.1 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 29.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยเพิ่มขึ้นทั้งในภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 10.1) และนอกภาคเกษตรกรรม (ร้อยละ 75.3) ขณะเดียวกัน ผู้ว่างงานระยะยาวตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นร้อยละ 45.0 หรือมีจำนวน 9.3 หมื่นคน โดยส่วนใหญ่มาจากการเพิ่มขึ้นของผู้ที่เคยทำงานมาก่อน ซึ่งเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว อย่างไรก็ตาม ผู้ว่างงานระยะยาวร้อยละ 51.4 อยู่ในกลุ่มอายุ 15-24 ปี ซึ่งเป็นประเด็นที่น่ากังวล เนื่องจากการว่างงานเป็นเวลานานตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นชีวิตการทำงาน อาจส่งผลกระทบต่อเนื่องต่อรายได้และโอกาสการทำงานในอนาคต จึงควรให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือคนกลุ่มนี้ให้สามารถกลับเข้าสู่ตลาดแรงงานได้

ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1. **ผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรยังคงต่ำเมื่อเทียบกับภาคเศรษฐกิจอื่น** ในปี 2568 ภาคเกษตรมีแรงงาน 11.2 ล้านคน หรือร้อยละ 28.3 ของผู้มีงานทำทั้งหมด แต่สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจเพียงร้อยละ 8.8 ของ GDP โดยผลิตภาพแรงงานภาคเกษตรต่ำกว่าแรงงานนอกภาคเกษตรเกือบ 6 เท่า ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการผลิตพืชมูลค่าต่ำและการทำเกษตรเชิงเดี่ยว (จิรัฐ เจนพึ่งพร และ ปัญจพัฒน์ ประสิทธิ์เดชสกุล, 2565) รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่ยังไม่แพร่หลายมากนัก ผลสำมะโนการเกษตร พ.ศ. 2566 พบว่า เกษตรกรร้อยละ 29.8 ใช้แอปพลิเคชันเพื่อการเกษตร ส่วนใหญ่เพื่อติดตามพยากรณ์อากาศและติดต่อหน่วยงานรัฐ ขณะที่ร้อยละ 71.3 ใช้เครื่องจักรและเครื่องมือทางการเกษตร แต่ส่วนใหญ่เป็นรถแทรกเตอร์ รถเกี่ยวนวดข้าว และรถไถเดินตาม ส่วนการใช้โดรนมีเพียงร้อยละ 4.0 การเพิ่มผลิตภาพภาคเกษตรจึงต้องดำเนินการควบคู่กันทั้งการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้า โดยส่งเสริมให้เกษตรกรรายย่อยเข้าถึงเครื่องจักรผ่านการใช้ร่วมกันในรูปแบบสหกรณ์ เพื่อลดต้นทุนและภาระการลงทุน พร้อมทั้งสนับสนุนความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัย เกษตรกร และภาคธุรกิจในการนำงานวิจัยและนวัตกรรมมาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปและสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต ลดการพึ่งพารายได้จากการขายสินค้าเกษตรขั้นต้น และยกระดับรายได้ของเกษตรกร

2. **การทำงานเกินเวลาเพิ่มความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพกายและสุขภาพจิต** ไตรมาสสาม ปี 2569 แรงงานไทยประมาณ 5.3 ล้านคน หรือร้อยละ 12.6 ของผู้มีงานทำ ทำงานตั้งแต่ 55 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไป[4] การทำงานเป็นเวลานานประกอบกับภาระงานที่มากเกินไป ทำให้แรงงานพักผ่อนไม่เพียงพอ เกิดความเครียดสะสมและภาวะหมดไฟ และอาจนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยง เช่น การสูบบุหรี่และการดื่มแอลกอฮอล์ องค์การแรงงานระหว่างประเทศประเมินว่า สภาพการทำงานที่ก่อให้เกิดความเครียด เช่น การทำงานเป็นเวลานาน งานหนักเกินไป ความไม่มั่นคงในงาน และการถูกกลั่นแกล้งในที่ทำงาน มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสียชีวิตของประชากรทั่วโลกกว่า 840,000 คนต่อปี และสร้างความสูญเสียทางเศรษฐกิจราวร้อยละ 1.37 ของ GDP โลก (ILO, 2026) จึงควรกำกับชั่วโมงทำงานให้เป็นไปตามกฎหมาย จัดภาระงานให้เหมาะสม และเพิ่มการคัดกรองความเครียด ภาวะซึมเศร้า และภาวะหมดไฟในการตรวจสุขภาพประจำปีของลูกจ้าง

---

[3] ผู้ที่ทำงาน 0-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในภาคเกษตรกรรม และผู้ที่ทำงาน 0-24 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นอกภาคเกษตรกรรม โดยนับรวมทั้งผู้ที่ต้องการและไม่ต้องการทำงานเพิ่ม

[4] เกณฑ์ของการทำงานเป็นเวลานานที่ใช้ในงานวิจัยด้านอาชีวอนามัย

หนี้ครัวเรือน

ไตรมาสสอง ปี 2569 หนี้ครัวเรือนขยายตัวในอัตราต่ำ ขณะที่สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ลดลง แต่คุณภาพสินเชื่อยังคงด้อยลง ทั้งนี้ มีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่ ผู้ประสบอุทกภัยเสี่ยงก่อหนี้ใหม่ซ้ำเติมหนี้เดิม และการกู้เงินผ่านช่องทางออนไลน์

หนี้ครัวเรือนขยายตัวในอัตราต่ำ ณ สิ้นไตรมาสสอง ปี 2569 หนี้ครัวเรือนมีมูลค่า 16.43 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 0.59 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ใกล้เคียงกับร้อยละ 0.57 ในไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP ลดลงต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่สอง อยู่ที่ร้อยละ 85.2 จากร้อยละ 86.0 ในไตรมาสก่อนหน้า เนื่องจากหนี้ครัวเรือนขยายตัวในอัตราที่ต่ำกว่า GDP

ตารางที่ 4 ภาพรวมของหนี้ครัวเรือน

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	2564	2565	2566	2567				2568				2569	
				Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
มูลค่าหนี้ครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	15.32	15.92	16.39	16.37	16.36	16.37	16.45	16.35	16.34	16.35	16.47	16.44	16.43
%YoY	3.80	3.92	2.98	2.40	1.55	0.82	0.21	-0.35	-0.31	-0.12	0.12	0.57	0.59
%QoQ (ปรับฤดูกาล)	N/A	N/A	N/A	0.30	0.10	-0.12	-0.06	-0.20	0.08	0.06	0.18	0.25	0.09
สัดส่วนต่อ GDP (ร้อยละ)	94.6	91.6	91.1	90.4	89.4	88.6	88.1	86.8	86.5	86.5	86.8	86.0	85.2

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดย สศช.

สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลและเพื่อที่อยู่อาศัยยังขยายตัวต่อเนื่อง โดยในไตรมาสสอง ปี 2569 *สินเชื่อส่วนบุคคล* ขยายตัวร้อยละ 4.40 ใกล้เคียงกับไตรมาสก่อนหน้า สะท้อนว่าครัวเรือนยังต้องพึ่งพาการกู้ยืมเพื่อรองรับค่าครองชีพและต้นทุนพลังงานที่ปรับตัวสูงขึ้น ขณะที่ *สินเชื่อเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์* ขยายตัวร้อยละ 1.92 เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า โดยได้รับปัจจัยสนับสนุนจากมาตรการภาครัฐ ทั้งการผ่อนคลายเกณฑ์การกำกับดูแลสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย และการลดค่าธรรมเนียมการโอนและจดจำนอง ซึ่งขยายระยะเวลาถึงเดือนมิถุนายน 2570 ในทางกลับกัน *สินเชื่อเพื่อการประกอบธุรกิจ* หดตัวร้อยละ 2.32 ต่อเนื่องเป็นไตรมาสที่เจ็ดและมีอัตราการหดตัวรุนแรงขึ้น สะท้อนความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อของสถาบันการเงินจากความเสี่ยงด้านเครดิตของลูกหนี้ที่ยังอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 5 มูลค่า สัดส่วน และอัตราการขยายตัวหนี้ครัวเรือน จำแนกตามวัตถุประสงค์

ณ สิ้นสุดระยะเวลา	มูลค่า Q2/69 (ล้านล้านบาท)	สัดส่วน (ร้อยละ)	อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)									
			2567				2568				2569	
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน	**16.43**	**100.0**	**2.40**	**1.55**	**0.82**	**0.21**	**-0.35**	**-0.31**	**-0.12**	**0.12**	**0.57**	**0.59**
เพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์	5.75	35.0	3.46	2.97	2.46	2.18	1.88	1.69	1.62	1.61	1.73	1.92
เพื่อยานยนต์	1.26	7.7	-2.42	-5.77	-7.93	-9.73	-9.98	-9.57	-9.34	-7.87	-7.36	-7.07
เพื่อการประกอบธุรกิจ	2.85	17.3	1.03	0.07	0.05	-0.40	-0.41	-0.07	-0.54	-0.94	-1.82	-2.32
เพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลอื่น	5.08	30.9	5.01	4.37	3.63	2.91	2.50	2.61	2.70	3.40	4.03	3.67
- สินเชื่อส่วนบุคคล	3.70	22.5	4.32	4.46	4.59	4.32	3.81	4.09	3.92	4.42	4.80	4.40
- สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ*	0.89	5.4	10.41	7.25	4.03	1.42	0.53	-0.16	0.43	2.62	3.19	2.47
- สินเชื่อบัตรเครดิต	0.48	2.9	0.63	-1.14	-3.40	-3.36	-2.84	-2.56	-1.93	-2.08	-0.09	0.44
สินเชื่ออื่น ๆ**	1.49	9.1	-0.26	0.10	-1.28	-2.01	-5.33	-6.04	-5.62	-6.20	-2.85	-1.84

หมายเหตุ : * สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับ คือ สินเชื่อที่ผู้ให้บริการต้องขอใบอนุญาตกับธนาคารแห่งประเทศไทย โดยเป็นสินเชื่อส่วนบุคคลที่มีหลักประกันหรือไม่มีหลักประกันที่ให้แก่บุคคลธรรมดา และไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์ แต่ไม่มีวัตถุประสงค์นำไปใช้ในการประกอบธุรกิจ อาทิ สินเชื่อจำนำทะเบียนรถ สินเชื่อบัตรกดเงินสด

** สินเชื่ออื่น ๆ ประกอบด้วย สินเชื่อเพื่อซื้อหลักทรัพย์ สินเชื่อเพื่อการศึกษา และสินเชื่อที่ไม่สามารถจำแนกวัตถุประสงค์ได้

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย ประมวลผลโดย สศช.

คุณภาพสินเชื่อครัวเรือนด้อยลง สะท้อนปัญหาความสามารถในการชำระหนี้ ไตรมาสสอง ปี 2569 ข้อมูลจากบริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (เครดิตบูโร) พบว่า ยอดคงค้างสินเชื่อบุคคลธรรมดาที่ค้างชำระเกิน 90 วันขึ้นไป (NPLs) มีมูลค่า 1.35 ล้านล้านบาท หรือร้อยละ 9.85 ของสินเชื่อรวม เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.20 ในไตรมาสก่อนหน้า ส่วนหนึ่งเป็นผลจากรายได้ครัวเรือนที่ยังไม่เพิ่มขึ้นตามรายจ่าย โดยแรงงานบางส่วนมีชั่วโมงทำงานลดลง ขณะที่ค่าจ้างที่แท้จริงฟื้นตัวไม่ทั่วถึงและค่าครองชีพยังสูงขึ้น (SCB EIC, 2569ข) ในทางกลับกัน NPLs ของสินเชื่ออุปโภคบริโภคในระบบธนาคารพาณิชย์มีมูลค่า 1.68 แสนล้านบาท หรือร้อยละ 3.21 ของสินเชื่อรวม ลดลงร้อยละ 4.70 จากช่วงเดียวกันในปีก่อน จากการปรับโครงสร้างหนี้และการช่วยเหลือลูกหนี้ก่อนที่จะกลายเป็นหนี้เสีย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2569ข) สำหรับสินเชื่อที่ค้างชำระ 31-90 วัน (SMLs) หดตัวร้อยละ 0.7 จากไตรมาสสอง ปี 2568 อย่างไรก็ตาม หนี้ที่เริ่มค้างชำระในสินเชื่อส่วนบุคคลและสินเชื่อที่อยู่อาศัยยังขยายตัวร้อยละ 11.1 และร้อยละ 6.7 ตามลำดับ สะท้อนว่าครัวเรือนบางส่วนยังขาดสภาพคล่องและเสี่ยงมีหนี้เสียเพิ่มขึ้นในระยะต่อไป

ตารางที่ 6 สินเชื่อที่ผิดนัดชำระเกิน 90 วันขึ้นไป (NPLs) รายวัตถุประสงค์

ประเภทสินเชื่อ	สัดส่วน Q2/69 (ร้อยละ)	แหล่งที่มาของการขยายตัวของ NPLs	อัตราการขยายตัวของ NPLs (ร้อยละ)									สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)								
			2567			2568				2569		2567			2568				2569	
			Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
รวม NPLs	**100.0**	**8.93**	**12.2**	**14.1**	**16.4**	**8.7**	**6.9**	**7.6**	**7.6**	**5.2**	**8.9**	**8.48**	**8.78**	**8.94**	**8.78**	**9.11**	**9.45**	**9.59**	**9.20**	**9.85**
สินเชื่อที่อยู่อาศัย	19.2	1.46	23.2	28.0	29.1	16.5	9.9	6.1	5.7	4.8	7.5	4.34	4.58	4.54	4.52	4.66	4.74	4.68	4.64	4.89
สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์	20.3	0.41	29.7	22.8	15.9	11.4	5.4	7.2	2.8	0.8	1.9	10.03	10.33	11.09	11.30	11.65	12.16	12.43	12.38	12.82
สินเชื่อบัตรเครดิต	5.1	-0.12	21.5	18.8	13.0	9.1	2.4	1.8	5.3	-3.2	-2.1	12.29	12.58	11.88	12.62	12.68	12.86	12.56	12.23	12.33
สินเชื่อส่วนบุคคล	22.5	1.33	7.7	8.6	9.2	2.1	4.3	3.3	4.1	2.2	5.7	10.44	10.77	10.77	10.22	10.72	10.90	11.04	10.22	10.96
สินเชื่อเพื่อการเกษตร	2.6	0.40	-33.9	-34.1	-14.2	-37.7	-37.1	-28.0	-22.8	1.4	16.4	6.12	5.90	5.47	3.71	4.56	4.83	4.79	4.19	5.83
สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์	6.5	0.67	9.7	20.1	19.3	7.2	4.8	1.3	7.8	6.9	10.5	11.55	12.25	12.67	12.23	12.82	13.20	13.87	13.33	14.40
อื่น ๆ	23.9	4.79	5.9	12.5	21.9	15.9	20.7	25.2	24.1	15.9	22.5	19.27	19.79	20.54	19.98	20.00	21.14	21.80	20.25	21.86

ที่มา : บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ประมวลผลโดย สศช.

ตารางที่ 7 สินเชื่อที่ผิดนัดชำระระหว่าง 31-90 วัน (SMLs) รายวัตถุประสงค์

ประเภทสินเชื่อ	สัดส่วน Q2/69 (ร้อยละ)	แหล่งที่มาของการขยายตัวของ SMLs	อัตราการขยายตัวของ SMLs (ร้อยละ)									สัดส่วน SMLs ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)								
			2567			2568				2569		2567			2568				2569	
			Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
รวม SMLs	**100.0**	**-0.74**	**5.0**	**-2.6**	**-6.9**	**-10.8**	**-13.7**	**-12.2**	**-15.5**	**-3.8**	**-0.7**	**3.66**	**3.52**	**4.17**	**4.25**	**3.18**	**3.09**	**3.51**	**4.07**	**3.13**
สินเชื่อที่อยู่อาศัย	35.6	2.21	11.7	4.9	2.1	-2.5	-0.4	-2.0	-10.6	-1.7	6.7	2.84	2.82	3.55	3.55	2.76	2.70	3.10	3.41	2.88
สินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์	33.0	-5.33	2.8	-5.6	-8.7	-16.3	-22.3	-23.2	-24.5	-19.3	-14.0	8.32	8.17	7.90	7.28	7.13	6.89	6.49	6.39	6.62
สินเชื่อบัตรเครดิต	2.0	0.04	31.3	6.2	3.6	-18.3	-26.7	-11.3	-4.8	-5.6	1.9	2.09	1.84	1.74	1.75	1.54	1.64	1.66	1.65	1.56
สินเชื่อส่วนบุคคล	18.7	1.85	-1.4	-8.0	-18.9	-16.9	-15.4	-5.5	-14.3	-1.5	11.1	3.24	3.01	4.46	5.21	2.69	2.78	3.77	5.02	2.89
สินเชื่อเพื่อการเกษตร	0.1	0.00	214.7	92.5	-39.1	26.7	-72.5	3.3	-36.0	46.1	3.6	0.11	0.24	0.08	0.31	0.04	0.29	0.06	0.50	0.04
สินเชื่อเพื่อการพาณิชย์	5.7	-0.03	12.8	3.6	8.2	-3.0	-6.6	-14.5	-6.9	10.0	-0.5	4.01	3.93	6.87	7.15	3.96	3.57	6.49	8.02	4.01
อื่น ๆ	4.9	0.51	-10.0	-14.4	-12.6	-2.6	-10.5	0.9	-7.9	40.7	11.6	1.86	1.57	2.03	2.24	1.44	1.35	1.60	2.75	1.43

ที่มา : บริษัท ข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด ประมวลผลโดย สศช.

ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1. **ผู้ประสบอุทกภัยเสี่ยงก่อหนี้ใหม่ซ้ำเติมหนี้เดิม** ข้อมูลกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ณ วันที่ 18 พฤศจิกายน 2569) ระบุว่า มีผู้ยื่นคำร้องขอรับความช่วยเหลือจากอุทกภัยในช่วงฤดูฝน ปี 2569 ราว 2.55 ล้านครัวเรือน บางส่วนอาจมีค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมบ้าน รถยนต์ และทรัพย์สินที่เสียหาย ในช่วงที่รายได้และความสามารถในการประกอบอาชีพลดลง จนอาจต้องก่อหนี้ใหม่ผ่านสินเชื่อที่เข้าถึงง่าย เช่น สินเชื่อซื้อก่อนจ่ายทีหลัง (Buy Now Pay Later: BNPL) การผ่อนชำระโดยตรงกับร้านค้า และเงินกู้นอกระบบ ส่งผลให้ภาระหนี้เดิมเพิ่มขึ้น จึงควรระมัดระวังการก่อหนี้เกินจำเป็น ขณะที่มาตรการช่วยเหลือ เช่น การพักชำระหรือปรับโครงสร้างหนี้ ควรคำนึงถึงประเภทและภาระหนี้ ความสามารถในการชำระหนี้ และระยะเวลาฟื้นตัวของลูกหนี้

2. **การกู้เงินผ่านช่องทางออนไลน์** ข้อมูลจากเว็บไซต์เช็กแอปเงินกู้ของธนาคารแห่งประเทศไทย ระบุว่า มีผู้ประกอบธุรกิจสินเชื่อ 221 ราย ในจำนวนนี้ 77 ราย มีแอปพลิเคชันให้บริการ อย่างไรก็ตาม ยังพบแอปพลิเคชันเงินกู้ที่ไม่ได้รับอนุญาตจำนวนมาก โดยในช่วงปีที่ผ่านมา ธนาคารแห่งประเทศไทยส่งรายชื่อให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมปิดกั้น 79 แอปพลิเคชัน ในจำนวนนี้ 57 แอปพลิเคชัน ไม่ได้จดทะเบียน (รัฐบาลไทย, 2569) ทั้งนี้ บางแอปพลิเคชันเผยแพร่ผ่าน App Store และ Google Play Store ทำให้ผู้ใช้เข้าใจผิดว่าน่าเชื่อถือ แต่กลับเสี่ยงต่อการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล เช่น รายชื่อผู้ติดต่อและภาพถ่ายในอุปกรณ์ของผู้ใช้ ซึ่งอาจถูกนำไปใช้ประจานผู้กู้หรือคุกคามบุคคลใกล้ชิดเพื่อเร่งรัดหนี้ นอกจากนี้ ยังพบเงื่อนไขเงินกู้ที่เอาเปรียบ เช่น กู้ 10,000 บาท แต่ได้รับเงินจริงเพียง 6,000 บาท และต้องชำระคืนภายใน 6 วัน หากผิดนัดจะถูกเรียกเก็บค่าต่ออายุหนี้ร้อยละ 40 ต่อสัปดาห์ (Thai PBS, 2569ค) ซึ่งอาจเข้าข่ายความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตราและการทวงถามหนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเร่งตรวจสอบและปิดกั้นแอปพลิเคชันที่ไม่ได้รับอนุญาต พร้อมประสานแพลตฟอร์มให้ถอดแอปพลิเคชันดังกล่าว ขณะที่ประชาชนควรตรวจสอบรายชื่อผู้ให้บริการผ่านเว็บไซต์ “เช็กแอปเงินกู้” https://www.bot.or.th/th/license-loan.html ของธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนใช้บริการ และหากตกเป็นเหยื่อสามารถติดต่อศูนย์ AOC โทร. 1441 ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

สุขภาพและการเจ็บป่วย

ผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังในไตรมาสสาม ปี 2569 เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา โดยผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มโรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ และโรคมือ เท้า ปาก ขณะที่ปัญหาสุขภาพจิตของคนไทยก็เพิ่มขึ้นเช่นกัน ทั้งนี้ มีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง คือ การบาดเจ็บและเสียชีวิตจากการพลัดตกหกล้มของผู้สูงอายุ และการแพร่ระบาดของโรคฝีดาษวานร (Mpox) ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ไตรมาสสาม ปี 2569 จำนวนผู้ป่วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.8 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปี 2568 จาก 416,876 ราย เป็น 428,580 ราย จากการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่ ซึ่งเป็นโรคที่มีผู้ป่วยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ โรคปอดอักเสบ โรคมือ เท้า ปาก และโรคไข้เลือดออก ตามลำดับ

ตารางที่ 8 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง

โรค	2568				2569			%YoY
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q3/2569
ปอดอักเสบ	138,418	97,040	103,517	120,163	97,084	77,596	85,282	-17.6
ไข้เลือดออก	7,236	15,036	24,918	10,463	4,635	7,147	16,490	-33.8
มือ เท้า ปาก	10,684	13,004	68,510	20,276	8,534	9,626	61,092	-10.8
ไข้หวัดใหญ่	267,952	130,683	217,452	558,368	159,855	43,448	263,221	21.0
บิด	506	598	556	412	456	488	438	-21.2
หัด	389	352	212	184	153	123	133	-37.3
ฉี่หนู	782	955	1,287	2,091	855	1,026	1,483	15.2
ไข้สมองอักเสบ	312	435	413	412	369	399	428	3.6
อหิวาตกโรค	1	0	4	2	3	7	6	50.0
ไข้กาฬหลังแอ่น	2	0	6	13	6	6	5	-16.7
พิษสุนัขบ้า	4	2	1	0	2	3	2	100.0
รวม	**426,286**	**258,105**	**416,876**	**712,384**	**271,952**	**139,869**	**428,580**	**2.8**
อัตราต่อประชากรแสนคน	645	392	632	1,081	413	213	652	

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2569

ที่มา : รายงานโรคในระบบเฝ้าระวัง DDS กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพที่ 4 สถานการณ์ด้านสุขภาพจิตของคนไทย ไตรมาสสาม ปี 2568-2569

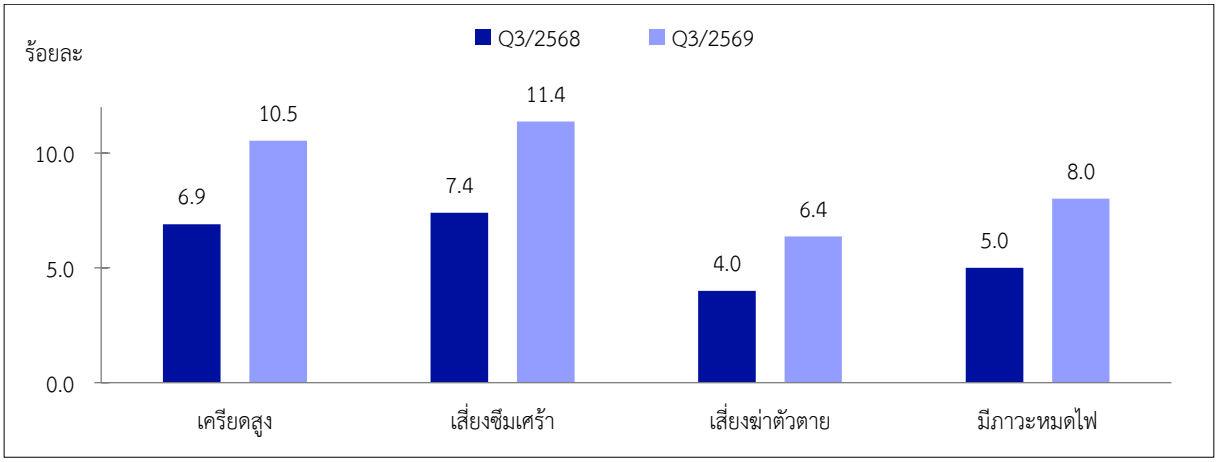

ที่มา : ระบบข้อมูล MHCI กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

สถานการณ์ด้านสุขภาพจิตของคนไทย จากข้อมูลการประเมินสุขภาพจิตของคนไทย (Mental Health Check In: MHCI) ไตรมาสสาม ปี 2569 ซึ่งมีผู้เข้ารับการประเมินกว่า 303,000 ราย พบว่า กลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้ามีสัดส่วนสูงสุดที่ร้อยละ 11.4 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10.5 ในช่วงเดียวกันของปีก่อน รองลงมาได้แก่ กลุ่มที่มีความเครียดสูง มีภาวะหมดไฟ และมีความเสี่ยงฆ่าตัวตาย ตามลำดับ

ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ได้แก่

1. **การบาดเจ็บและเสียชีวิตจากการพลัดตกหกล้มของผู้สูงอายุ** ผู้สูงอายุประมาณ 1 ใน 3 หกล้มในแต่ละปี โดยมีผู้เข้ารับการรักษาจากการหกล้มเป็นผู้ป่วยนอกเกือบ 400,000 ราย และผู้ป่วยในประมาณ 80,000 รายต่อปี (กรมควบคุมโรค, 2569) การหกล้มอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บรุนแรงจนพิการหรือเข้าสู่ภาวะพึ่งพิง โดยเฉพาะกระดูกสะโพกหัก ซึ่งพบในผู้สูงอายุมากกว่า 29,000 รายต่อปี และเกือบร้อยละ 20.0 ของผู้ป่วยกลุ่มนี้มีโอกาสเสียชีวิตภายใน 1 ปี นอกจากนี้ การหกล้มยังเป็นสาเหตุการเสียชีวิตของผู้สูงอายุประมาณ 1,500 รายต่อปี และคาดว่าจำนวนผู้บาดเจ็บจะเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า ภายในปี 2573 หากไม่มีมาตรการป้องกันที่เหมาะสม (Hfocus, 2569ข) ปัจจัยเสี่ยงสำคัญ ได้แก่ โรคประจำตัว การใช้ยาที่ส่งผลต่อการทรงตัว กล้ามเนื้ออ่อนแรงจากกิจกรรมทางกายไม่เพียงพอ และสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย เช่น พื้นลื่น สิ่งกีดขวางทางเดิน ห้องน้ำไม่มีราวจับ แสงสว่างไม่เพียงพอ การป้องกันจึงควรครอบคลุมทั้งการส่งเสริมกิจกรรมทางกาย การปรับสภาพแวดล้อมในบ้านและชุมชนให้ปลอดภัย ตลอดจนการปรึกษาแพทย์เพื่อประเมินความเสี่ยงจากโรคประจำตัวและการใช้ยา

2. **การแพร่ระบาดของโรคฝีดาษวานร (Mpox) ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น** ผู้ป่วยสะสมในประเทศไทยปี 2569 เพิ่มขึ้นจาก 139 ราย ณ วันที่ 18 กรกฎาคม เป็น 470 ราย ณ วันที่ 31 ตุลาคม หรือเพิ่มขึ้น 3.4 เท่าในเวลาราว 3 เดือน และมีผู้เสียชีวิต 3 ราย (Thai PBS, 2569ก; Hfocus, 2569ค) โรคนี้ติดต่อจากคนสู่คนผ่านการสัมผัสใกล้ชิดกับผื่น ตุ่มหนอง สารคัดหลั่ง หรือสิ่งของที่ปนเปื้อนเชื้อ รวมถึงการมีเพศสัมพันธ์ ผู้ป่วยมักมีไข้ ปวดศีรษะ ต่อมน้ำเหลืองโต แล้วมีตุ่มขึ้นตามใบหน้า มือ เท้า และอวัยวะเพศ ผู้ที่มีภูมิคุ้มกันต่ำ เช่น เด็กเล็ก หญิงตั้งครรภ์ ผู้อยู่ร่วมกับเชื้อเอชไอวี ผู้ป่วยมะเร็งและโรคเลือดควรระมัดระวังเป็นพิเศษ และหลีกเลี่ยงการสัมผัสใกล้ชิดกับผู้ที่มีอาการผิดปกติทางผิวหนัง ผู้ที่มีไข้ร่วมกับผื่นหรือตุ่มผิดปกติหลังสัมผัสใกล้ชิดผู้ป่วยควรรีบพบแพทย์เพื่อตรวจยืนยันด้วยวิธี PCR เนื่องจากการตรวจเลือดไม่สามารถยืนยันโรคได้ และควรงดมีเพศสัมพันธ์ระหว่างรอผลตรวจ

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ไตรมาสสาม ปี 2569 ลดลงร้อยละ 0.6 ทั้งนี้ มีประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ คือ ข้อจำกัดในการกำกับดูแลร้านอาหารที่เน้นจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การจำหน่ายบุหรี่เถื่อนผ่านช่องทางและรูปแบบที่ยากต่อการตรวจจับ และความเสี่ยงรูปแบบใหม่จากบุหรี่ไฟฟ้าที่ผสมสารเสพติด

ไตรมาสสาม ปี 2569 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ลดลงร้อยละ 0.6 โดยการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.6 ขณะที่การบริโภคบุหรี่ลดลงร้อยละ 2.6

แผนภาพที่ 5 การเปลี่ยนแปลงค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนในหมวดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ (มูลค่าที่แท้จริง) ปี 2566-2569

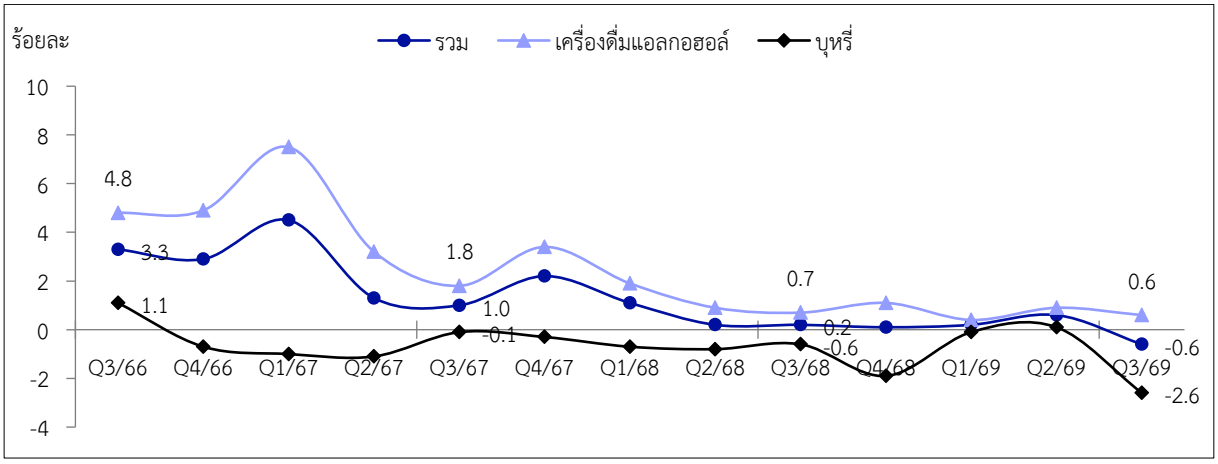

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่

1. **ข้อจำกัดในการกำกับดูแลร้านอาหารที่เน้นจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์** ร้านอาหารบางแห่งมีการแสดงดนตรีและมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นกิจกรรมหลัก โดยมีบรรยากาศไม่ต่างจากผับหรือบาร์ แต่ยังจดทะเบียนเป็นร้านอาหาร ไม่ใช่สถานบริการตาม พ.ร.บ. สถานบริการ จึงไม่มีข้อจำกัดในการรับผู้มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เข้าใช้บริการ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนเสี่ยงต่อการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดื่ม และอาจนำไปสู่การเริ่มดื่มตั้งแต่อายุยังน้อย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรปรับปรุงแนวทางกำกับดูแลให้สอดคล้องกับลักษณะการประกอบกิจการจริง ตลอดจนบังคับใช้ข้อกำหนดการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเคร่งครัด

2. **การจำหน่ายบุหรี่เถื่อนผ่านช่องทางและรูปแบบที่ยากต่อการตรวจจับ** อาทิ ใช้ภาพที่สร้างด้วย AI ประกอบการโฆษณา ใช้เพจที่แสดงว่าจำหน่ายสินค้าอื่นเพื่ออำพรางการขายบุหรี่เถื่อน และโฆษณาแบบ Dark Post ซึ่งแสดงเนื้อหาเฉพาะกลุ่มเป้าหมายโดยไม่ปรากฏบนหน้าเพจสาธารณะ รูปแบบดังกล่าวทำให้ผู้ขายเข้าถึงผู้บริโภคได้โดยไม่ต้องเผยแพร่เนื้อหาการขายอย่างเปิดเผย การตรวจจับและติดตามผู้จำหน่ายจึงทำได้ยากขึ้น ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเพิ่มการเฝ้าระวังการจำหน่ายบุหรี่เถื่อนบนแพลตฟอร์มออนไลน์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้ให้บริการแพลตฟอร์มในการตรวจสอบและระงับเนื้อหาที่เข้าข่ายผิดกฎหมาย ควบคู่กับการพัฒนาวิธีตรวจจับโฆษณาที่อำพรางการขาย

แผนภาพที่ 6 ตัวอย่างการใช้ภาพที่สร้างด้วย AI ประกอบการโฆษณาจำหน่ายบุหรี่เถื่อน

ที่มา : รวบรวมโดย สศช.

3. **ความเสี่ยงรูปแบบใหม่จากบุหรี่ไฟฟ้าที่ผสมสารเสพติด** กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ตรวจพบน้ำยาบุหรี่ไฟฟ้าชนิดพอตผสมเมทแอมเฟตามีน ไฮโดรคลอไรด์ และเอโทมิเดตเป็นครั้งแรก จากตัวอย่างที่ส่งตรวจในเดือนมิถุนายน 2569 เมทแอมเฟตามีนกระตุ้นระบบประสาทและหัวใจ ส่วนเอโทมิเดตกดการหายใจและการทำงานของสมอง เมื่อใช้ร่วมกันจึงอาจทำให้หมดสติ หัวใจวายเฉียบพลัน หรือเสียชีวิตได้ ขณะเดียวกัน สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบการนำสารเสพติดและสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทมาบรรจุในพอตบุหรี่ไฟฟ้า ทำให้ผู้ใช้เสี่ยงได้รับสารอันตรายโดยไม่รู้ตัว (The Active, 2569) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเพิ่มความเข้มงวดในการเฝ้าระวังและปราบปรามการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ควบคู่กับการให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนเกี่ยวกับอันตรายของบุหรี่ไฟฟ้าผสมสารเสพติด ทั้งนี้ หากพบเบาะแสการลักลอบจำหน่าย สามารถแจ้งสำนักงาน ป.ป.ส. สายด่วน 1386 สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สายด่วน 1599 หรือผ่านแอปพลิเคชันทางรัฐ

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ไตรมาสที่สาม ปี 2569 คดีอาญาเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.8 โดยมีคดียาเสพติดเป็นปัจจัยสำคัญ ขณะที่การรับแจ้งอุบัติเหตุทางถนนพบผู้ประสบภัยสะสม เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.5 ทั้งนี้ ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ได้แก่ ความเสี่ยงจากการขับขี่ของผู้สูงอายุ และการถูกกลั่นแกล้งและคุกคามในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+)

การรับแจ้งคดีอาญาในไตรมาสสาม ปี 2569 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 139,746 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.8 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยเป็นการเพิ่มขึ้นของทุกคดีอาญา ทั้งคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ และคดียาเสพติด ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.1 ร้อยละ 1.1 และร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 คดีอาญาจำแนกตามประเภทคดี

ประเภท (หน่วย : คดี)	ปี 2567				ปี 2568				ปี 2569		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
คดีอาญารวม	**101,247**	**104,128**	**121,524**	**120,025**	**117,634**	**121,212**	**138,683**	**138,612**	**140,416**	**144,399**	**139,746**
%YoY	**-2.68**	**16.78**	**34.05**	**17.90**	**16.19**	**16.41**	**14.12**	**15.49**	**19.37**	**19.13**	**0.77**
ยาเสพติด	81,203	84,142	95,511	96,240	92,638	97,783	112,279	115,858	118,313	118,613	112,621
%YoY	-3.96	20.08	38.01	20.92	14.08	16.21	17.56	20.38	27.72	21.30	0.30
ประทุษร้ายต่อทรัพย์	15,491	15,515	20,776	18,813	19,894	18,523	21,501	18,320	17,240	20,506	22,170
%YoY	4.39	8.44	23.27	7.34	28.42	19.39	3.49	-2.62	-13.34	10.71	3.11
ชีวิต ร่างกาย และเพศ	4,553	4,471	5,237	4,972	5,102	4,906	4,903	4,434	4,863	5,280	4,955
%YoY	-1.90	-6.66	13.82	6.15	12.06	9.73	-6.38	-10.82	-4.68	7.62	1.06

ที่มา : ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 4 พฤศจิกายน 2569)

การรับแจ้งอุบัติเหตุทางถนนในไตรมาสสาม ปี 2569 พบผู้ประสบภัยสะสมรวมทั้งสิ้น 236,157 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.5 จากไตรมาสเดียวกันของปีก่อน โดยจำนวนผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิต เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.6 และร้อยละ 5.7 ตามลำดับ ขณะที่ผู้ทุพพลภาพลดลงร้อยละ 15.0 หากพิจารณาตามประเภทยานพาหนะ จะพบว่าอุบัติเหตุส่วนใหญ่เกิดจากรถจักรยานยนต์ ร้อยละ 88.5 และเมื่อจำแนกช่วงอายุผู้ประสบภัย พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 15-35 ปี ร้อยละ 52.4 โดยจังหวัดที่มีผู้ประสบภัยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี และสมุทรปราการ[5]

ตารางที่ 10 สถิติอุบัติเหตุจราจรสะสมทางบก จำแนกตามผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต และผู้ทุพพลภาพ

ประเภท (หน่วย : ราย)	ปี 2567				ปี 2568				ปี 2569		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
ผู้ประสบภัยรวม	**224,121**	**203,848**	**212,637**	**228,626**	**225,919**	**204,797**	**215,580**	**227,730**	**235,726**	**220,333**	**236,157**
%YoY	**7.43**	**1.90**	**8.02**	**5.21**	**0.80**	**0.47**	**1.38**	**-0.39**	**4.34**	**7.59**	**9.54**
ผู้บาดเจ็บ	220,334	200,356	209,447	224,747	222,464	201,684	212,824	224,463	232,205	217,162	233,253
%YoY	7.60	1.98	8.15	5.22	0.97	0.66	1.61	-0.13	4.38	7.67	9.60
ผู้เสียชีวิต	3,748	3,450	3,131	3,844	3,408	3,080	2,716	3,224	3,488	3,133	2,870
%YoY	-0.90	-2.79	-0.06	5.08	-9.07	-10.72	-13.25	-16.13	2.35	1.72	5.67
ผู้ทุพพลภาพ	39	42	59	35	47	33	40	43	33	38	34
%YoY	-31.58	-8.70	20.41	-28.57	20.51	-21.43	-32.20	22.86	-29.79	15.15	-15.00

ที่มา : Thai RSC (ข้อมูล ณ วันที่ 11 ตุลาคม 2569)

[5] กรุงเทพมหานคร 48,336 ราย ชลบุรี 13,980 ราย และสมุทรปราการ 10,499 ราย

ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ได้แก่

1. **ความเสี่ยงจากการขับขี่ของผู้สูงอายุ** ข้อมูลจาก THAI RSC พบว่า ในปี 2569 (ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม) มีผู้สูงอายุประสบอุบัติเหตุทางถนนสะสม 54,385 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.0 จากปี 2568 โดยผู้ทุพพลภาพเพิ่มขึ้นร้อยละ 60.0 ผู้บาดเจ็บเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.2 และผู้เสียชีวิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.8 ที่น่ากังวลคือ ร้อยละ 80.6 ของผู้สูงอายุที่ประสบอุบัติเหตุเป็นผู้ขับขี่เอง เมื่ออายุมากขึ้น การตอบสนองอาจช้าลงประมาณ 0.5-1 วินาที (เพ็ญพิชชา เขียวพอ, 2569) ทำให้รับมือกับเหตุฉุกเฉินได้ยากขึ้น นอกจากนี้ ควรเฝ้าระวังการใช้จักรยานไฟฟ้าของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะรถที่ไม่สามารถจดทะเบียนเพื่อใช้บนถนนสาธารณะ เนื่องจากอาจเพิ่มความเสี่ยงต่อทั้งผู้ขับขี่และผู้ใช้ถนนรายอื่น หากฝ่าฝืนจะเข้าข่ายมีความผิดตาม พ.ร.บ. รถยนต์ พ.ศ. 2522 มาตรา 6 มีโทษปรับไม่เกิน 10,000 บาท และหากขับขี่กีดขวางการจราจร ประมาท หรือน่าหวาดเสียว อาจมีความผิดตาม พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 43 (3) และ (4) มีโทษปรับ 400-1,000 บาท

2. **การถูกกลั่นแกล้งและคุกคามในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความหลากหลายทางเพศ (LGBTQ+)** แม้สังคมไทยจะเปิดกว้างต่อความหลากหลายทางเพศมากขึ้น แต่เด็กและเยาวชน LGBTQ+ ยังคงเผชิญการกลั่นแกล้งและคุกคามหลายรูปแบบ รายงานการวิจัยสุขภาพจิตและสุขภาวะของเด็กและเยาวชนหลากหลายทางเพศในประเทศไทย[6] (Timo T. Ojanen และคณะ, 2566) พบว่า ร้อยละ 75.8 เคยถูกล้อเลียนเพศสภาพ ร้อยละ 57.9 เคยถูกคุกคามทางเพศในชีวิตจริง และร้อยละ 53.4 เคยถูกคุกคามทางเพศบนโลกออนไลน์ นอกจากนี้ ร้อยละ 42.4 เคยถูกบังคับให้เปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ทางเพศ โดยเฉพาะจากบุคคลในครอบครัว ประสบการณ์เหล่านี้อาจบั่นทอนความภาคภูมิใจในตนเองและความรู้สึกปลอดภัย รวมถึงเพิ่มความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพจิต เช่น ความวิตกกังวล ภาวะซึมเศร้า และการทำร้ายตนเอง แม้ร้อยละ 57.3 เห็นว่า ตนเองควรได้รับบริการด้านสุขภาพจิต แต่มีเพียง 1 ใน 5 ที่เข้าถึงบริการได้ โดยมีอุปสรรคทั้งระยะทางและค่าใช้จ่ายในการเดินทางหรือรับบริการ การไม่สนับสนุนจากผู้ปกครอง และความกังวลว่าจะถูกสังคมตัดสิน จึงควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเข้าใจเรื่องความหลากหลายทางเพศในครอบครัวและสถานศึกษา และการพัฒนาบริการสุขภาพจิตที่เด็กและเยาวชนเข้าถึงได้สะดวก ปลอดภัย และไม่เป็นภาระด้านค่าใช้จ่าย

[6] โดยเก็บข้อมูลจากเด็กและเยาวชนไทยที่มีความหลากหลายทางเพศ อายุ 15-24 ปี ทั่วประเทศ โดยใช้แบบสำรวจออนไลน์ (ผู้เข้าร่วม 3,094 คน) และการสัมภาษณ์ออนไลน์ (ผู้ให้สัมภาษณ์ 38 คน)

การคุ้มครองผู้บริโภค

ไตรมาสสาม ปี 2569 การร้องเรียนของผู้บริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.7 โดยด้านสินค้าและบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.9 ขณะที่ด้านกิจการโทรคมนาคมลดลงร้อยละ 4.7 ทั้งนี้ ประเด็นที่ควรเฝ้าระวัง คือ ปัญหาการคุ้มครองการเคลมประกันสุขภาพและการเปลี่ยนแปลงโปรโมชันหรือแพ็กเกจอินเทอร์เน็ตโดยไม่แจ้งล่วงหน้า

การรับเรื่องร้องเรียนสินค้าและบริการในไตรมาสสาม ปี 2569 ของ สคบ. มีจำนวน 13,197 เรื่อง เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 42.9 โดยด้านที่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุด คือ ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง รองลงมาเป็นด้านสัญญา ด้านฉลาก และด้านโฆษณา ตามลำดับ[7] เมื่อพิจารณาตามประเภทสินค้าและบริการ พบว่า สินค้าออนไลน์ยังคงเป็นกลุ่มที่มีการร้องเรียนเข้ามามากที่สุดที่ 2,547 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 19.3 ของเรื่องร้องเรียนทั้งหมด โดยส่วนใหญ่เกิดจากผู้บริโภคถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ

ตารางที่ 11 สถิติการรับเรื่องร้องเรียน

เรื่องร้องเรียน (หน่วย : เรื่อง)	ปี 2567				ปี 2568				ปี 2569			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	%YoY
สคบ.	**5,786**	**5,517**	**6,894**	**7,211**	**8,052**	**8,537**	**9,236**	**9,880**	**9,386**	**11,927**	**13,197**	**42.9**
ด้านโฆษณา	807	397	742	648	788	674	530	756	697	489	303	-42.8
ด้านฉลาก	584	533	886	857	911	850	664	863	788	874	372	-44.0
ด้านสัญญา	467	420	686	599	625	666	469	782	560	501	506	7.9
ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง	609	600	711	873	1,418	744	1,258	873	1,247	1,669	2,367	88.2
เรื่องอื่น ๆ*	3,319	3,567	3,869	4,234	4,310	5,603	6,315	6,606	6,094	8,394	9,649	52.8
สำนักงาน กสทช.	**414**	**340**	**311**	**395**	**394**	**367**	**449**	**330**	**425**	**415**	**428**	**-4.7**
โทรศัพท์เคลื่อนที่	335	229	215	308	302	220	320	206	244	227	243	-24.1
อินเทอร์เน็ต	74	107	91	84	90	144	124	121	173	182	178	43.5
สถานีวิทยุคมนาคม/เสาสัญญาณ	5	4	3	2	1	3	4	1	8	4	4	0.0
โทรศัพท์ประจำที่	0	0	2	1	1	0	1	2	0	2	3	200.0
รวม	**6,200**	**5,857**	**7,205**	**7,606**	**8,446**	**8,904**	**9,685**	**10,210**	**9,811**	**12,342**	**13,625**	**40.7**

หมายเหตุ : * อาทิ ข้อมูลจากศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ผู้บริโภค สคบ. ส่วนภูมิภาค ศูนย์ปฏิบัติการพิเศษ สคบ.

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)

[7] ไม่รวมเรื่องอื่น ๆ อาทิ ข้อมูลจากศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ผู้บริโภค สคบ. ส่วนภูมิภาค ศูนย์ปฏิบัติการพิเศษ สคบ.

แผนภาพที่ 7 สินค้า บริการ และอสังหาริมทรัพย์ที่มีการร้องเรียนสูงสุด ไตรมาสสาม ปี 2569

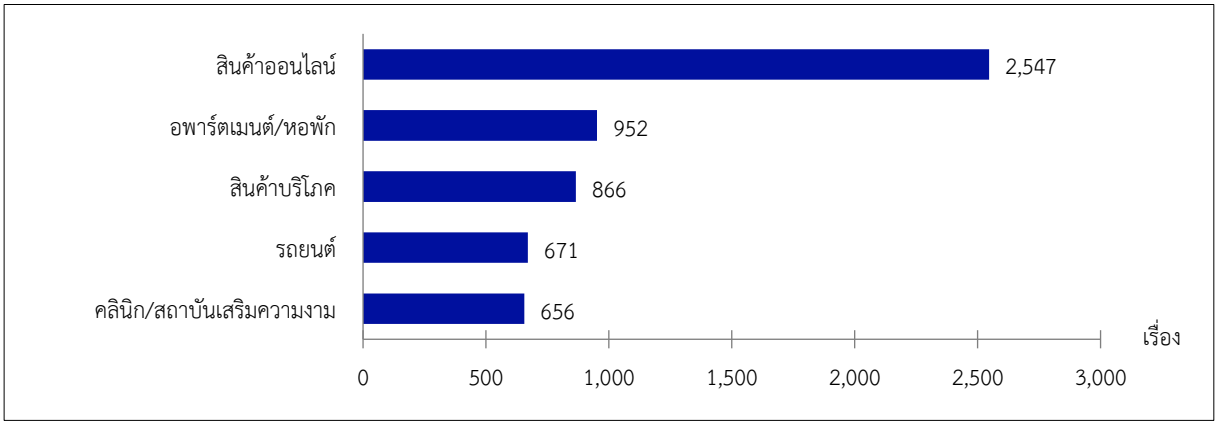

ที่มา : สคบ.

การร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคมต่อสำนักงาน กสทช. มีทั้งสิ้น 428 เรื่อง ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 4.7 โดยประเภทบริการที่ได้รับการร้องเรียนมากที่สุดยังคงเป็นโทรศัพท์เคลื่อนที่ 243 เรื่อง รองลงมาเป็นอินเทอร์เน็ต 178 เรื่อง เมื่อพิจารณาตามลักษณะปัญหา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการยกเลิกบริการ จำนวน 126 เรื่อง รองลงมาเป็นการให้บริการ 115 เรื่อง

แผนภาพที่ 8 ประเด็นร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคมสูงสุด ไตรมาสสาม ปี 2569

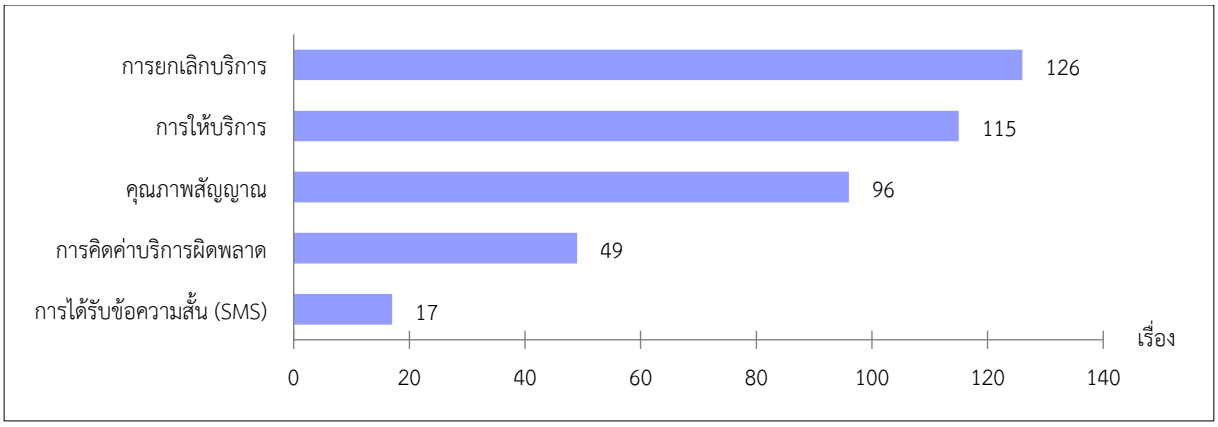

ที่มา : สำนักงาน กสทช.

ประเด็นที่ควรเฝ้าระวัง ได้แก่

1. **ปัญหาการคุ้มครองการเคลมประกันสุขภาพ** กระแสการใส่ใจสุขภาพ การเข้าสู่สังคมสูงวัย และค่ารักษาพยาบาลที่เพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนต้องการซื้อประกันสุขภาพเพื่อเตรียมรับค่าใช้จ่ายในอนาคต โดยในช่วงเดือนมกราคม-มิถุนายน 2569 เบี้ยประกันภัยรับของสัญญาเพิ่มเติมประกันสุขภาพอยู่ที่ราว 6.4 หมื่นล้านบาท เพิ่มขึ้นเกือบร้อยละ 4.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (สมาคมประกันชีวิตไทย, 2569) อย่างไรก็ตาม เมื่อต้องใช้สิทธิ ผู้บริโภคบางรายพบปัญหา ทั้งถูกปฏิเสธการเคลมค่ารักษาพยาบาล ได้รับหนังสือทบทวนข้อยกเว้นความคุ้มครองโดยอ้างประวัติการรักษาที่ไม่เป็นความจริง หรือถูกยกเลิกกรมธรรม์โดยนำประวัติการรักษาโรคอื่นมาเป็นเหตุ (ข่าวสด, 2569; มติชน, 2569ก) ซึ่งกระทบต่อความเชื่อมั่นในหลักประกันสุขภาพ และอาจนำไปสู่ข้อพิพาทระหว่างผู้เอาประกันกับบริษัทประกัน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรกำกับดูแลการโฆษณาและการเสนอขายให้มีข้อมูลชัดเจน ไม่ชวนให้เข้าใจผิด พร้อมติดตามการแก้ไขข้อพิพาทอย่างต่อเนื่อง หากพบปัญหา สามารถร้องเรียนต่อสำนักงาน คปภ. โทร. 1186 หรือผ่านเว็บไซต์ https://complaintportal.oic.or.th/

2. **การเปลี่ยนแปลงโปรโมชันหรือแพ็กเกจอินเทอร์เน็ตโดยไม่แจ้งล่วงหน้า** เช่น การลดความเร็วอินเทอร์เน็ตหรือเรียกเก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมโดยไม่ได้รับความยินยอม อาจทำให้ผู้บริโภคได้รับบริการหรือมีค่าใช้จ่ายไม่ตรงตามที่ตกลงไว้ (สภาองค์กรของผู้บริโภค, 2569) โดยเรื่องร้องเรียนต่อสำนักงาน กสทช. กรณีเปลี่ยนเงื่อนไขบริการโดยไม่แจ้งล่วงหน้าหรือไม่ได้รับความยินยอม เพิ่มขึ้นจาก 47 เรื่อง ในช่วงเดือนมกราคม-สิงหาคม 2568 เป็น 102 เรื่อง ในช่วงเดียวกันของปี 2569 หรือกว่า 2 เท่า นอกจากนี้ ในเดือนพฤษภาคม 2569 สำนักงาน กสทช. มีคำสั่งให้ผู้ให้บริการสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่รายหนึ่งระงับการเปลี่ยนโปรโมชันโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ใช้บริการ มิฉะนั้นจะมีโทษปรับ 500,000 บาท และปรับเพิ่มวันละ 100,000 บาท จนกว่าจะแก้ไข (กรุงเทพธุรกิจ, 2569) อย่างไรก็ตาม จำนวนเรื่องร้องเรียนอาจต่ำกว่าปัญหาจริง เนื่องจากผู้บริโภคอาจไม่ทันสังเกตค่าใช้จ่ายส่วนเพิ่ม บางกรณีถูกเรียกเก็บค่าบริการเสริมที่ไม่ได้สมัครนานถึง 12 เดือน (สภาองค์กรของผู้บริโภค, 2568) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรเพิ่มการตรวจสอบผู้ให้บริการเชิงรุก ขณะที่ผู้บริโภคควรตรวจสอบโปรโมชันและค่าบริการ พร้อมเก็บหลักฐานการสมัครและการชำระเงิน หากพบปัญหา สามารถร้องเรียนได้ที่สำนักงาน กสทช. โทร. 1200 หรือสภาองค์กรของผู้บริโภค โทร. 1502

Fertility Tourism กับ ตลาดการท่องเที่ยวในประเทศไทย

ตลาดการท่องเที่ยวเพื่อรับบริการด้านการเจริญพันธุ์ (Fertility Tourism) ทั่วโลกมีแนวโน้มขยายตัวสูง และประเทศไทยมีความพร้อมทั้งด้านสถานพยาบาล ค่าบริการ และการท่องเที่ยวที่จะได้ประโยชน์จากตลาดนี้ อย่างไรก็ดี การขยายตลาดต้องไม่กระทบการเข้าถึงบริการของคนไทย ในช่วงที่ประเทศเผชิญภาวะเด็กเกิดน้อย และต้องปิดช่องว่างด้านกฎหมาย และจริยธรรมที่เกิดจากการให้บริการข้ามพรมแดน

การท่องเที่ยวเพื่อรับบริการด้านการเจริญพันธุ์ (Fertility Tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อรับบริการรักษาภาวะมีบุตรยากด้วยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ (Assisted Reproductive Technologies: ART) เช่น การปฏิสนธินอกร่างกาย (In Vitro Fertilization: IVF) การฉีดอสุจิเข้าเซลล์ไข่ (Intracytoplasmic Sperm Injection: ICSI) การบริจาคไข่และอสุจิ และการแช่แข็งไข่ อสุจิ และตัวอ่อน (Salama et al., 2018) ความต้องการบริการดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากประชากรราว 1 ใน 6 ของโลก ได้รับผลกระทบจากภาวะมีบุตรยาก (WHO, 2023) และคู่สมรสทั่วโลกมีบุตรช้าลง โดยอายุเฉลี่ยของผู้หญิงเมื่อคลอดบุตรคนแรกอยู่ที่ 28 ปี (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2568) ตลาด Fertility Tourism โลกจึงคาดว่าจะขยายตัวจากราว 1.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2567 เป็น 6.2 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2573 (Grand View Research, 2024) ซึ่งเป็นโอกาสสำหรับประเทศไทยในการพัฒนาบริการด้านการเจริญพันธุ์เพื่อดึงดูดผู้รับบริการจากต่างประเทศ สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ และสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจ

ปัจจัยสนับสนุนไทยให้เป็นจุดหมายปลายทาง Fertility Tourism

1. **คุณภาพบริการในราคาที่แข่งขันได้** ประเทศไทยมีสถานพยาบาลที่ผ่านการรับรองมาตรฐานการให้บริการ ART จำนวน 125 แห่ง (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2569ข) โดยบางแห่งยังได้รับการรับรองมาตรฐานสากล เช่น Joint Commission International (JCI) และ Reproductive Technology Accreditation Committee (RTAC) ของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ (ThailandCare, 2026) ขณะที่ค่ารักษาด้วยวิธี IVF เฉลี่ยราว 6,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อรอบ ซึ่งต่ำกว่าสิงคโปร์ จีน และมาเลเซีย แม้จะสูงกว่าอินเดียก็ตาม (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2568)

แผนภาพที่ 9 ค่ารักษาพยาบาลด้วยวิธี IVF เฉลี่ยต่อรอบการรักษา และจำนวนโรงพยาบาลที่ได้รับมาตรฐาน JCI (ณ เดือนมิถุนายน 2568)

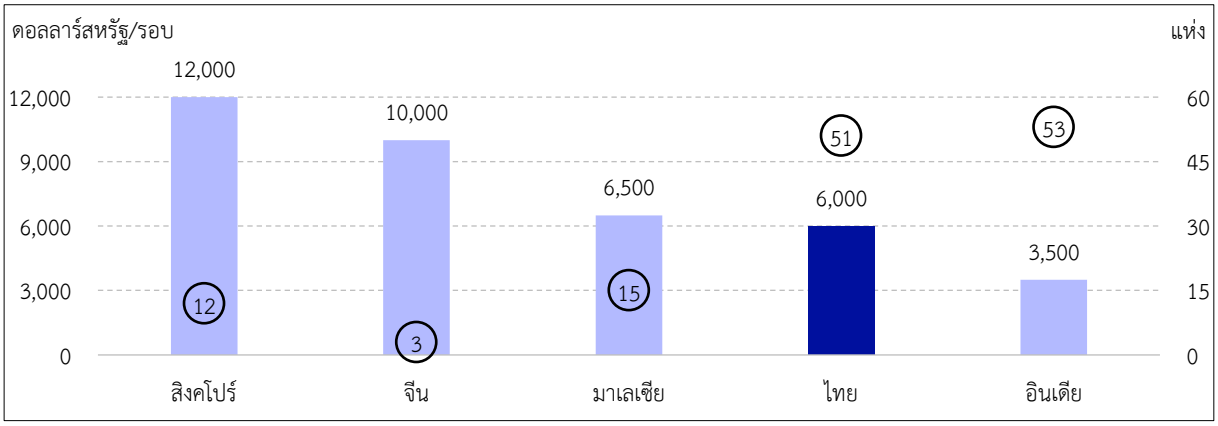

ที่มา : ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2568)

2. **ความพร้อมในการรองรับผู้ป่วยต่างชาติ** ไทยเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ที่มีผู้ป่วยต่างชาติเดินทางเข้ามารับบริการราว 3 ล้านคนในปี 2566 โดย IVF/ICSI ติดอันดับ 1 ใน 4 หัตถการหลักที่ชาวต่างชาตินิยมเดินทางมารับบริการในไทย (ธนวรรณ วินัยเสถียร, 2569) สถานพยาบาลไทยที่ได้มาตรฐาน JCI มีจำนวนมากกว่าหลายประเทศคู่แข่ง และมีบริการรองรับผู้ป่วยต่างชาติครบวงจร ทั้งล่าม รถรับส่ง โรงแรม และร้านอาหาร รวมถึงมีการออกวีซ่าเพื่อการรักษาพยาบาล (Medical Treatment Visa) ให้ผู้ที่ต้องพำนักในไทยเพื่อติดตามผลการรักษา (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2568)

3. **กฎระเบียบที่เปิดกว้างกว่าคู่แข่ง** กฎเกณฑ์การฝากไข่ของไทยผ่อนปรนกว่าคู่แข่งบางประเทศ เช่น สิงคโปร์จำกัดอายุผู้ฝากไข่ไว้ที่ 21-37 ปี และมาเลเซียอนุญาตให้หญิงโสดฝากไข่ได้เฉพาะผู้ที่ไม่ใช่มุสลิม (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2568) นอกจากนี้ หลังกฎหมายสมรสเท่าเทียมมีผลบังคับใช้ในเดือนมกราคม 2568 กรมสนับสนุนบริการสุขภาพได้เปิดรับฟังความคิดเห็นต่อร่างแก้ไข พ.ร.บ. คุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ ระหว่างวันที่ 2-31 กรกฎาคม 2569 ซึ่งเปิดให้คู่สมรสเพศเดียวกันใช้บริการ ART ได้ และให้คู่สมรสชาวต่างชาติใช้บริการตั้งครรภ์แทนได้ โดยหญิงที่รับตั้งครรภ์แทนต้องมีสัญชาติเดียวกับคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง (กมลพร ชิระสุวรรณ, 2569) หากร่างกฎหมายได้รับความเห็นชอบและมีผลบังคับใช้ก็อาจช่วยขยายฐานผู้รับบริการกลุ่มใหม่จากต่างประเทศได้

โอกาสทางเศรษฐกิจ

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2568) ประเมินว่าตลาดบริการรักษาภาวะมีบุตรยากของไทยในปี 2568 มีมูลค่าประมาณ 6.1 พันล้านบาท โดยผู้รับบริการต่างชาติมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 30.0 ของผู้รับบริการทั้งหมด แต่สร้างรายได้ราว 2.75 พันล้านบาท หรือร้อยละ 45.0 ของมูลค่าตลาด เนื่องจากชาวต่างชาติมีค่าใช้จ่ายในการรักษาสูงกว่าชาวไทยเกือบเท่าตัว จากบริการเสริมในแพ็กเกจการรักษา เช่น ล่าม รถรับส่ง และค่านายหน้า นอกจากค่ารักษาแล้ว ผู้รับบริการและผู้ติดตามยังมีค่าใช้จ่ายด้านที่พัก อาหาร และการเดินทางตลอดช่วงพำนักในไทย ซึ่งโดยทั่วไปใช้เวลาราว 1-3 สัปดาห์ต่อรอบการรักษา และบางรายนานถึง 1 เดือน (ธนวรรณ วินัยเสถียร, 2569) และบางรายต้องเข้ารับการรักษามากกว่าหนึ่งรอบ ส่งผลให้ Fertility Tourism มีศักยภาพในการสร้างรายได้ให้แก่ธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวเพิ่มเติมจากธุรกิจบริการทางการแพทย์

ความเสี่ยงที่ไม่ควรมองข้าม

1. **การเข้าถึงบริการของคนไทย** บริการ ART ของไทยกระจุกตัวอยู่ในภาคเอกชน โดยสถานพยาบาลที่ผ่านการรับรอง 125 แห่ง เป็นของภาครัฐเพียง 18 แห่ง (ร้อยละ 14.4) ขณะที่ไทยผลิตแพทย์เฉพาะทางด้านเวชศาสตร์การเจริญพันธุ์ได้เพียงประมาณ 15 คนต่อปี (พรไพลิน จุลพันธ์, 2569) และยังไม่มีหลักสูตรอุดมศึกษาที่ผลิตนักวิทยาศาสตร์เพาะเลี้ยงตัวอ่อนโดยตรง (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2568) การขยายตลาดชาวต่างชาติจึงอาจเพิ่มการแข่งขันแย่งชิงบุคลากรและดันค่าบริการให้สูงขึ้น ในช่วงที่ความต้องการใช้บริการของคนไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทั้งจากนโยบายส่งเสริมการมีบุตรในภาวะที่มีเด็กเกิดเพียง 416,574 คน ในปี 2568 (สำนักบริหารการทะเบียน, 2569) และการที่ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเริ่มครอบคลุมการรักษาภาวะมีบุตรยาก (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2569ก) ส่งผลให้คนไทยอาจเข้าถึงบริการได้ยากขึ้น สอดคล้องกับงานศึกษาของ Pachanee & Wibulpolprasert (2006) ที่พบว่า โรงพยาบาลเอกชนที่ให้บริการผู้ป่วยต่างชาติสามารถดึงแพทย์จากภาครัฐด้วยค่าตอบแทนที่สูงกว่า และ Noree (2015) ที่ระบุว่าผู้ป่วยต่างชาติเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการขาดแคลนแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในโรงพยาบาลรัฐ

2. **ข้อจำกัดของกฎหมายไทยในการกำกับดูแลเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์และบริการข้ามพรมแดน** (1) *การจัดการตัวอ่อนแช่แข็ง* พ.ร.บ. คุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ กำหนดแนวทางไว้เฉพาะกรณีคู่สมรสเสียชีวิต แต่ไม่ครอบคลุมกรณีหย่าร้าง แยกทาง หรือมีความเห็นไม่ตรงกัน ซึ่งหากเป็นคู่สมรสชาวต่างชาติ การระงับข้อพิพาทอาจต้องพิจารณากฎหมายครอบครัวของประเทศที่คู่สมรสถือสัญชาติด้วย (อลิสา ธีระนนท์, 2566) (2) *สิทธิในการทราบตัวตนผู้บริจาค* กฎหมายไทยยังไม่รับรองสิทธิของเด็กที่เกิดจากไข่หรืออสุจิบริจาคในการเข้าถึงข้อมูลผู้บริจาค (เบญชญา ชาติกานนท์ และคณะ, 2567) ขณะที่สหราชอาณาจักร ออสเตรเลีย และฝรั่งเศส ให้สิทธิเด็กทราบตัวตนผู้บริจาคเมื่อถึงอายุที่กฎหมายกำหนด (McDougall, 2023) และ (3) *ความเสี่ยงจากการตั้งครรภ์แทนเชิงพาณิชย์* ดังปรากฏในคดีขบวนการอุ้มบุญข้ามชาติที่ศาลอาญามีคำพิพากษาเมื่อเดือนกรกฎาคม 2569 (Hfocus, 2569ก) ซึ่งสะท้อนความท้าทายในการป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากบริการดังกล่าว โดยเฉพาะหากมีการเปิดให้ชาวต่างชาติเข้ามาใช้บริการ

แนวทางรองรับ Fertility Tourism ของไทย

1. **พัฒนาบุคลากรและกำกับคุณภาพบริการ** เพิ่มการผลิตสูตินรีแพทย์เฉพาะทางด้านเวชศาสตร์การเจริญพันธุ์และพัฒนาหลักสูตรนักวิทยาศาสตร์เพาะเลี้ยงตัวอ่อน ควบคู่กับการกำหนดมาตรฐานการเปิดเผยผลการรักษาของสถานพยาบาลให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน เพื่อให้ผู้รับบริการสามารถเปรียบเทียบผลลัพธ์ได้อย่างโปร่งใส อันจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นต่อบริการและลดความเสี่ยงจากการโฆษณาเกินจริง

2. **ปรับปรุงกฎหมายให้รองรับการรักษาข้ามพรมแดน** โดยผลักดันร่าง พ.ร.บ. คุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ให้ครอบคลุม (1) การจัดการตัวอ่อนกรณีเสียชีวิต หย่าร้าง หรือขาดการติดต่อกับสถานพยาบาล (2) สิทธิของเด็กในการเข้าถึงข้อมูลผู้บริจาคให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติสากล และ (3) กลไกกำกับดูแลการตั้งครรภ์แทนของชาวต่างชาติ เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เกี่ยวข้องและป้องกันการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

3. **รักษาสมดุลระหว่างการเติบโตของตลาดกับการเข้าถึงบริการของคนไทย** ขยายบริการเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ในสถานพยาบาลภาครัฐภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพ ควบคู่กับการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการให้บริการและส่งต่อผู้ป่วย เพื่อเพิ่มโอกาสเข้าถึงบริการของคนไทย ให้การเติบโตของตลาดผู้รับบริการต่างชาติสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยไม่เพิ่มความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการทางการแพทย์

กากอุตสาหกรรม : จากของเสียในโรงงาน สู่ต้นทุนที่สังคมต้องร่วมจ่าย

การขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมทำให้เกิดกากอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น หากจัดการไม่ถูกต้องย่อมสร้างความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และเศรษฐกิจของชุมชน อีกทั้งทำให้ภาครัฐต้องใช้งบประมาณในการแก้ไขและฟื้นฟูพื้นที่ การแก้ปัญหาจึงควรมุ่งปิดช่องโหว่ของระบบกำกับดูแลและกำหนดให้ผู้ก่อมลพิษรับผิดชอบต่อความเสียหายที่ตนสร้าง เพื่อไม่ให้การเติบโตทางเศรษฐกิจต้องแลกมาด้วยคุณภาพชีวิตของประชาชนและสิ่งแวดล้อมที่เสื่อมโทรมลงในระยะยาว

การขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษและนิคมอุตสาหกรรมใหม่ ทำให้ประเทศไทยมีกากอุตสาหกรรมเกิดขึ้นเฉลี่ยปีละ 24.5 ล้านตัน ในช่วงปี 2559-2568 โดยส่วนใหญ่เป็นกากไม่อันตราย[8] อย่างไรก็ตาม ปริมาณกากอันตรายเพิ่มขึ้นจากประมาณ 1.1 ล้านตัน ในปี 2559 เป็น 1.5 ล้านตัน ในปี 2568 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.8 ซึ่งส่วนหนึ่งอาจเป็นผลจากการรายงานข้อมูลเข้าสู่ระบบที่ครอบคลุมมากขึ้น แต่ขณะเดียวกัน ปัญหาการลักลอบทิ้งกากยังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมูลนิธิบูรณะนิเวศรวบรวมกรณีที่เกี่ยวข้องได้ 382 ครั้ง ในช่วงปี 2560-2568 ส่วนใหญ่เป็นการปล่อยน้ำเสียและพบมากในภาคตะวันออก (Thai PBS, 2569ข) ล่าสุดในเดือนตุลาคม 2569 กรมควบคุมมลพิษตรวจพบสารไฮโดรคาร์บอนปนเปื้อนในระดับสูงบริเวณแหล่งน้ำใกล้บ่อฝังกลบกากอุตสาหกรรมใน จ.ปราจีนบุรี ซึ่งอยู่ใกล้พื้นที่เกษตรกรรมและแหล่งเลี้ยงปลา (มติชน, 2569ข)

[8] กากอุตสาหกรรมอันตราย หมายถึง ของเสียจากกระบวนการผลิตที่มีสารหรือคุณสมบัติซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อคนและสิ่งแวดล้อม เช่น มีสารพิษ กัดกร่อน หรือติดไฟได้ ส่วนกากอุตสาหกรรมไม่อันตราย หมายถึง ของเสียที่ไม่เข้าข่ายของเสียอันตรายตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ดี กากที่ไม่เป็นอันตรายก็อาจสร้างมลพิษได้ หากจัดเก็บหรือกำจัดไม่ถูกวิธี

แผนภาพที่ 10 แนวโน้มปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ปี 2559-2568

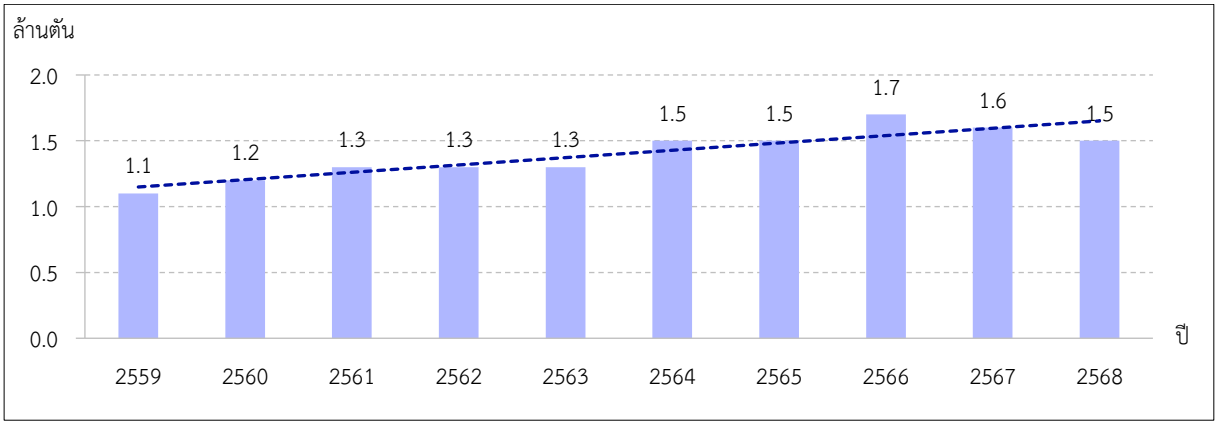

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม

การจัดการกากอุตสาหกรรมของไทยอยู่ภายใต้กฎหมายหลายฉบับและความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลแหล่งกำเนิดกากและผู้รับจัดการกากตาม พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 และประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง การจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว พ.ศ. 2566 ซึ่งยึดหลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP) ขณะที่สารหรือของเสียที่เข้าข่ายวัตถุอันตรายอยู่ภายใต้ พ.ร.บ. วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ส่วนการขนส่งกากอันตรายทางถนนอยู่ภายใต้การกำกับของกรมการขนส่งทางบก สำหรับการนำเข้าและส่งออกของเสียอันตรายต้องปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาบาเซล โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต และกรมศุลกากรทำหน้าที่ตรวจสอบ ณ ด่านศุลกากร นอกจากนี้ กรมควบคุมมลพิษ กรมอนามัย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีบทบาทในการควบคุมมลพิษ ประเมินผลกระทบ และดูแลสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ อย่างไรก็ดี การลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมที่ยังเกิดขึ้นต่อเนื่องสะท้อนว่าระบบกำกับดูแลยังมีช่องว่างดังนี้

1. **ต้นทุนการจัดการสูงแต่บทลงโทษต่ำจูงใจให้ลักลอบทิ้งกาก** การจัดการกากอันตรายอย่างถูกต้องมีต้นทุนสูง เช่น กรดไนตริกมีค่ากำจัดเริ่มต้นประมาณ 6,000 บาทต่อตัน กรดเกลือเสื่อมสภาพ 5,300 บาทต่อตัน (CH3 Plus, 2566) และการเผาในเตาเผาเฉพาะทางมีต้นทุน 4,000-150,000 บาทต่อตัน (TDRI, 2561) ไม่รวมค่าขนส่ง ขณะที่การฝ่าฝืนเงื่อนไขการจัดการกากมีโทษปรับไม่เกิน 200,000 บาท ตามมาตรา 45 แห่ง พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 ตามแนวคิดเศรษฐศาสตร์ว่าด้วยอาชญากรรมของ Becker (1968) ผู้กระทำผิดจะชั่งน้ำหนักระหว่างผลประโยชน์กับโทษที่คาดว่าจะได้รับ รวมทั้งโอกาสการถูกจับ เมื่อการลักลอบทิ้งช่วยลดต้นทุนได้มากกว่าบทลงโทษ จึงอาจจูงใจให้ผู้ก่อกำเนิดกากเลือกผู้รับกำจัดที่เสนอราคาต่ำ ซึ่งบางรายนำกากไปทิ้งโดยไม่บำบัดหรือกำจัดอย่างถูกต้อง (CH3 Plus, 2566) นอกจากนี้ อายุความคดีเพียง 1 ปี ยังอาจทำให้คดีขาดอายุความก่อนฟ้องร้อง หากตรวจพบความผิดหรือรวบรวมหลักฐานล่าช้า สอดคล้องกับงานศึกษาของ Otwong et al. (2021) ที่วิเคราะห์กรณีลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมอันตรายในประเทศไทย 42 กรณี และพบว่าบทลงโทษที่ไม่เพียงพอเป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อปัญหา

2. **การติดตามกากอุตสาหกรรมยังไม่ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่** นอกจากบทลงโทษจะต่ำแล้ว โอกาสที่การลักลอบทิ้งจะถูกตรวจพบก็ยังต่ำ เพราะแม้ระบบ E-Fully Manifest จะติดตามรถขนส่งกากอันตรายผ่าน GPS และตรวจสอบสถานะการบำบัดหรือกำจัดได้แบบเรียลไทม์ แต่ยังไม่สามารถเชื่อมโยงปริมาณกากตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทางได้อย่างครบถ้วน จึงยากต่อการตรวจสอบว่ากากที่ส่งออกจากโรงงานได้รับการบำบัดหรือกำจัดจริงในปริมาณเท่าใด (คณะกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา, 2569) อีกทั้ง กิจการ

ที่มีเครื่องจักรต่ำกว่า 50 แรงม้า และคนงานน้อยกว่า 50 คน ไม่เข้าข่ายโรงงานตาม พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 ส่งผลให้กากจากกิจการขนาดเล็กเหล่านี้อยู่นอกระบบกำกับดูแลตามกฎหมายดังกล่าว

3. **จำนวนโรงงานบำบัดกากอันตรายมีไม่เพียงพอและกระจายตัวไม่ทั่วถึง** ไทยมีโรงงานก่อกำเนิดกาก 75,789 แห่ง แต่มีโรงงานรับจัดการกาก 3,048 แห่ง หรือคิดเป็นอัตราส่วน 25 ต่อ 1 (กรมควบคุมมลพิษ, 2569) โดยโรงงานที่บำบัดและเผาทำลายของเสียอันตรายได้มีเพียง 144 แห่ง หรือร้อยละ 5.3 ของโรงงานรับจัดการกากทั้งหมด 2,718 แห่ง ในปี 2566 (ประชาไท, 2568) อีกทั้ง โรงงานยังกระจุกตัวอยู่ในบางพื้นที่ ทำให้ผู้ก่อกำเนิดกากในพื้นที่ห่างไกลต้องแบกรับต้นทุนขนส่งที่สูงขึ้น (คณะกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา, 2569) และอาจจูงใจให้เกิดการลักลอบทิ้งกาก

แผนภาพที่ 11 อัตราส่วนโรงงานก่อกำเนิดกาก (WG) ต่อโรงงานรับจัดการกาก (WP) รายภูมิภาค

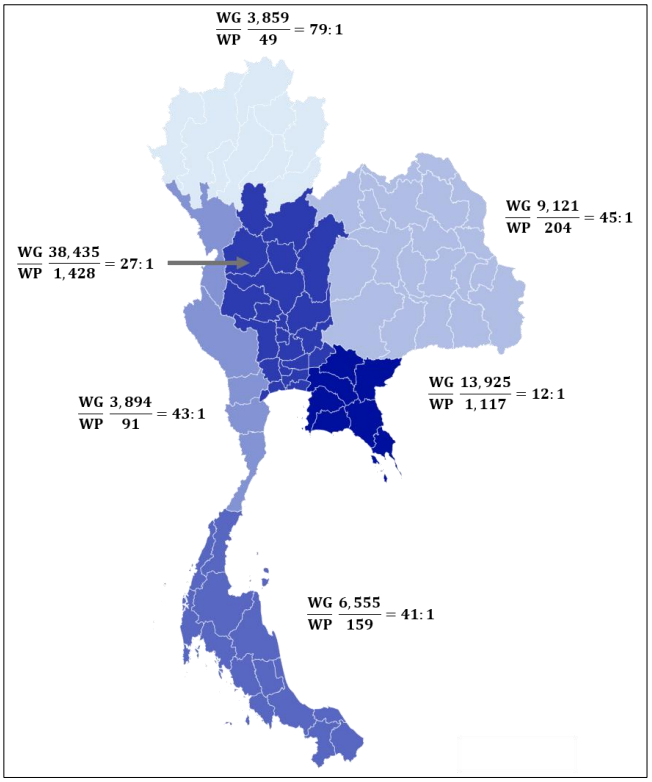

ที่มา : กรมโรงงานอุตสาหกรรม (2568) อ้างถึงใน กรมควบคุมมลพิษ (2569)

4. **ประเภทโรงงานรับจัดการกากยังจำแนกไม่ละเอียดพอ** กฎหมายแบ่งโรงงานรับจัดการกาก ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ประเภท 101 สำหรับบำบัดหรือกำจัดของเสียรวม เช่น การบำบัดน้ำเสียและการเผาทำลาย ประเภท 105 สำหรับคัดแยกหรือฝังกลบสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว และประเภท 106 สำหรับแปรรูปของเสียหรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่ใช้แล้วเป็นวัตถุดิบหรือผลิตภัณฑ์ใหม่ อย่างไรก็ตาม แต่ละประเภทยังไม่มีการจำแนกประเภทย่อยตามวิธีการจัดการกากอย่างชัดเจน ทำให้การอนุญาตและกำกับดูแลให้เหมาะสมกับลักษณะกิจการและระดับความเสี่ยงทำได้ยาก เพิ่มความเสี่ยงต่อการจัดการกากที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2567; วริทธิ์ สมทรง และคณะ, 2568)

การจัดการกากที่ไม่ถูกต้องสร้างต้นทุนที่สังคมต้องร่วมจ่ายใน 3 ด้าน ได้แก่

1. **ด้านสุขภาพ** แรงงานที่สัมผัสกากอุตสาหกรรมโดยตรงและประชาชนที่อาศัยใกล้แหล่งทิ้งหรือกำจัดกาก เสี่ยงได้รับโลหะหนัก เช่น ตะกั่ว ปรอท และแคดเมียม ผ่านการหายใจ การสัมผัส และการบริโภค ซึ่งอาจก่อให้เกิดโรคไต โรคทางเดินหายใจ โรคผิวหนัง และโรคมะเร็ง (กรมควบคุมมลพิษ, 2569) ตัวอย่างเช่น กรณีขนย้ายกากแคดเมียมและสังกะสีราว 15,000 ตัน จาก จ.ตาก ไปเก็บในโรงงานที่ จ.สมุทรสาคร ในปี 2567 ผลตรวจสุขภาพพบว่า คนงาน 8 จาก 11 คน มีระดับแคดเมียมในปัสสาวะสูงเกินเกณฑ์ (Thai PBS, 2567) ผลกระทบจากการปนเปื้อนบางกรณียังยืดเยื้อเป็นเวลานาน เช่น การปนเปื้อนสารตะกั่วในลำห้วยคลิตี้ จ.กาญจนบุรี ซึ่งในช่วงปี 2541-2544 พบเด็กในพื้นที่ร้อยละ 60.3 มีระดับตะกั่วในเลือดเกินเกณฑ์ (ไทยพับลิก้า, 2557) แม้ภาครัฐจะดำเนินการฟื้นฟูต่อเนื่องมานานกว่า 23 ปี และใช้งบประมาณไปเป็นจำนวนมาก แต่การฟื้นฟูยังไม่แล้วเสร็จ (ทรงกรานต์ พงษ์บุญชัน และสุรชัย ตรงงาม, 2564)

2. **ด้านวิถีชีวิต** การปนเปื้อนเปลี่ยนแปลงการใช้ชีวิตประจำวันของชุมชน ทั้งการเข้าถึงน้ำสะอาด ความปลอดภัยของอาหาร และการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติตามวิถีดั้งเดิม ซึ่งมักยืดเยื้อแม้ชุมชนจะต่อสู้ทางกฎหมายจนได้รับชัยชนะแล้ว เช่น ชุมชนตำบลน้ำพุ จ.ราชบุรี ที่ได้รับผลกระทบจากมลพิษทางน้ำของโรงงานคัดแยกและรีไซเคิลกากมาตั้งแต่ปี 2544 แม้ศาลมีคำพิพากษาให้ชาวบ้านชนะคดีมาแล้วกว่า 4 ปี แต่ชาวบ้านยังใช้น้ำอุปโภคบริโภคไม่ได้ตามปกติ (The Active, 2568)

3. **ด้านเศรษฐกิจและการคลัง** การปนเปื้อนจากกากอุตสาหกรรมสร้างความเสียหายทั้งต่อภาคการผลิตและงบประมาณภาครัฐ เช่น กรณี จ.ปราจีนบุรี ซึ่งกระทบผู้เลี้ยงปลา 79 ราย จำนวน 1,400 กระชัง โดยคาดว่ามูลค่าความเสียหายอาจสูงถึง 140-150 ล้านบาท (The Reporters, 2569) ขณะเดียวกัน ภาครัฐต้องรับภาระจัดการกากตกค้างและฟื้นฟูพื้นที่แทนผู้กระทำผิด เช่น กรณีบริษัท วิน โพรเสส จำกัด จ.ระยอง ที่ต้องขอจัดสรรงบประมาณราว 459 ล้านบาท ในปี 2569 เพื่อบำบัดกากที่ยังตกค้าง (ฐานเศรษฐกิจ, 2568) และกรณีโกดังเถื่อนใน จ.พระนครศรีอยุธยา ซึ่งใช้งบประมาณ 54.7 ล้านบาท ขนย้ายและกำจัดกากอันตรายกว่า 7,500 ตัน (กรมโรงงานอุตสาหกรรม, 2569)

ต่างประเทศมีมาตรการที่ไทยอาจนำมาปรับใช้ได้ 3 ด้าน ได้แก่ **ความโปร่งใส** สหรัฐอเมริกากำหนดให้สถานที่บำบัดหรือกำจัดกากปลายทางส่งเอกสารกำกับการขนส่งกากอันตรายเข้าสู่ระบบ e-Manifest ของ Environmental Protection Agency (EPA) โดยข้อมูลจะเปิดเผยต่อสาธารณะหลังจากได้รับเอกสาร 90 วัน เพื่อให้ประชาชนร่วมตรวจสอบ (U.S. EPA, 2018) **บทลงโทษ** ญี่ปุ่นกำหนดโทษผู้ลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรม โดยบุคคลธรรมดาอาจถูกจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 10 ล้านเยน หรือทั้งจำทั้งปรับ ส่วนนิติบุคคลอาจถูกปรับสูงสุด 300 ล้านเยน (Hayashi & Tatsuno, 2021; Ministry of Justice, n.d.-a) และ **การฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อน** ญี่ปุ่นมีกองทุนช่วยหน่วยงานท้องถิ่นขนย้ายกากที่ถูกลักลอบทิ้ง ในกรณีไม่พบผู้กระทำผิดหรือไม่สามารถเรียกเก็บค่าใช้จ่ายได้ ครอบคลุมค่าใช้จ่ายร้อยละ 70.0 แบ่งเป็นเงินจากรัฐบาลกลางร้อยละ 30.0 และภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 40.0 (Hayashi & Tatsuno, 2021) ขณะที่สหรัฐอเมริกาเริ่มจัดเก็บภาษีสรรพสามิตสารเคมีจากผู้ผลิตและผู้นำเข้าในปี 2565 เพื่อนำรายได้เข้าสู่กองทุน Superfund สำหรับฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนที่ไม่สามารถเรียกเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ก่อมลพิษได้ (Foley & Lardner LLP, 2022)

สำหรับประเทศไทย กระทรวงอุตสาหกรรมกำลังผลักดันการแก้ไข พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 โดยเสนอเพิ่มโทษผู้กระทำผิดซ้ำ และให้โรงงานที่ถูกสั่งหยุดหรือแก้ไขปรับปรุงรับผิดชอบค่าตรวจสอบมลพิษเอง (ฐานเศรษฐกิจ, 2569) ขณะเดียวกัน สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสนอร่าง พ.ร.บ. จัดการกากอุตสาหกรรม พ.ศ. .... กำหนดให้ผู้ก่อกำเนิดกากรับผิดชอบจนกว่าจะกำจัดเสร็จสิ้น และเพิ่มโทษการลักลอบทิ้งกากเป็นจำคุก 1 เดือน ถึง 5 ปี หรือปรับ 50,000-20,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

พร้อมเสนอจัดตั้งกองทุนอุตสาหกรรมยั่งยืน กำหนดให้ผู้รวบรวม ผู้ขนส่ง และผู้กำจัดวางหลักประกันค่าเสียหายเบื้องต้นเข้ากองทุนทุกปี และทำประกันภัยความรับผิด เพื่อเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบและลดภาระงบประมาณแผ่นดิน (Atirut Duereh, 2569) อย่างไรก็ดี ควรดำเนินการเพิ่มเติม 3 ด้าน ได้แก่ (1) พัฒนาระบบ E-Fully Manifest ให้ติดตามปริมาณกากตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง พร้อมเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะให้ประชาชนร่วมตรวจสอบ (2) ส่งเสริมการลงทุนในโรงงานประเภท 101 ในภูมิภาคที่ขาดแคลน ผ่านสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมหรือการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชนในพื้นที่ที่ไม่คุ้มทุนเชิงพาณิชย์ และ (3) สนับสนุนนวัตกรรมและเทคโนโลยีการบำบัดและกำจัดกาก เพื่อลดต้นทุนการจัดการอย่างถูกต้อง

นโยบายที่อยู่อาศัยจะเปลี่ยนไปอย่างไร เมื่อการเช่ากลายเป็นวิถีชีวิต

ครัวเรือนไทยกว่า 1 ใน 5 เช่าที่อยู่อาศัย และการเช่ากำลังกลายเป็นรูปแบบการอยู่อาศัยระยะยาวมากขึ้น ครัวเรือนเช่าส่วนใหญ่ยังรับภาระค่าเช่าในปัจจุบันได้ แต่กลับมีเงินออมและสินทรัพย์สะสมไม่เพียงพอสำหรับรองรับวัยเกษียณ หากนโยบายที่อยู่อาศัยยังมุ่งส่งเสริมการเป็นเจ้าของเป็นหลัก โดยไม่สร้างความมั่นคงให้แก่ผู้เช่าควบคู่กัน ครัวเรือนเช่าที่หัวหน้าเป็นผู้สูงอายุในอนาคตอาจต้องทำงานต่อไปเพราะไม่มีเงินเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายและค่าเช่าที่อยู่อาศัย

การเช่าที่อยู่อาศัยกำลังมีบทบาทมากขึ้นในสังคมไทย ข้อมูลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (SES) ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า สัดส่วนครัวเรือนที่เช่าที่อยู่อาศัย[9] เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 16.7 (3.9 ล้านครัวเรือน) ในปี 2558 เป็นร้อยละ 20.4 (5.7 ล้านครัวเรือน) ในปี 2568 ขณะที่สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของและเช่าซื้อลดลงจากร้อยละ 77.1 เหลือร้อยละ 72.9 และสัญญาณล่าสุดชี้ว่าการขยับจากผู้เช่าไปเป็นเจ้าของอาจยากขึ้นอีก โดยผลสำรวจผู้ประกอบการสมาชิกสมาคมธุรกิจบ้านจัดสรรพบว่า อัตราการปฏิเสธสินเชื่อที่อยู่อาศัยในครึ่งแรกของปี 2569 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 44.9 จากร้อยละ 39.8 ในช่วงเดียวกันของปีก่อน (รวิภา นุ่นสวัสดิ์, 2569) ขณะที่ผลสำรวจของ SCB EIC (2569ก) พบว่า ผู้ไม่มีแผนซื้อที่อยู่อาศัยภายใน 5 ปีข้างหน้า เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 47.0 ในปี 2568 เป็นร้อยละ 56.0 ในปี 2569 การเช่าจึงมีแนวโน้มเป็นรูปแบบการอยู่อาศัยระยะยาวของครัวเรือนจำนวนมากขึ้น และนำมาสู่คำถามสำคัญว่า ผู้เช่าระยะยาวจะมีความมั่นคงในการอยู่อาศัยเพียงพอหรือไม่ โดยเฉพาะเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

[9] บทความนี้ไม่รวมครัวเรือนที่หัวหน้าครัวเรือนอายุต่ำกว่า 30 ปี ซึ่งเป็นนักเรียนนักศึกษา ซึ่งในปี 2568 มีประมาณ 5.7 แสนครัวเรือน เนื่องจากส่วนใหญ่เช่าที่พักชั่วคราวระหว่างศึกษาและมีรายได้หลักจากเงินโอนของผู้ปกครอง จึงไม่สะท้อนการเช่าในฐานะรูปแบบการอยู่อาศัยระยะยาวหรือความสามารถทางการเงินของครัวเรือนเอง

แผนภาพที่ 12 รูปแบบการอยู่อาศัยของครัวเรือนไทย ปี 2558-2568

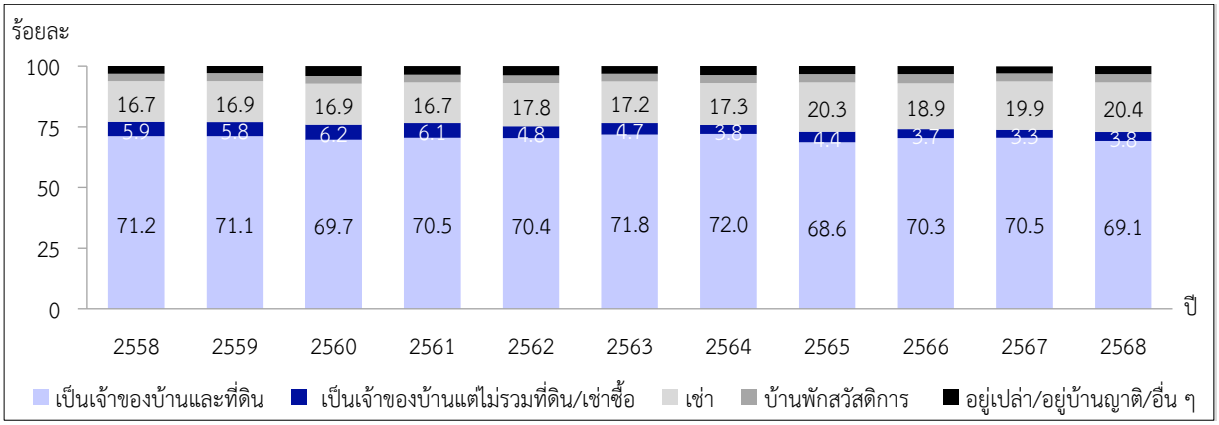

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดย สศช.

โดยทั่วไป ครัวเรือนที่หัวหน้าอยู่ในวัยเริ่มทำงานมักเลือกเช่าที่อยู่อาศัย เนื่องจากมีเงินออมจำกัดและต้องการความคล่องตัวหากย้ายงาน ก่อนซื้อที่อยู่อาศัยเมื่อมีความพร้อมทางการเงินมากขึ้น สอดคล้องกับข้อมูล SES ปี 2568 ซึ่งพบว่า สัดส่วนครัวเรือนที่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดินเพิ่มขึ้นตามอายุของหัวหน้าครัวเรือน จากร้อยละ 15.3 ในกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี เป็นร้อยละ 87.5 ในกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป อย่างไรก็ดี ข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Data) ที่พิจารณาครัวเรือนในแต่ละช่วงปี โดยไม่ได้ติดตามครัวเรือนกลุ่มเดิมตลอดช่วงชีวิต ความแตกต่างของสัดส่วนการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยระหว่างช่วงวัยจึงอาจเกิดจากปัจจัยอื่น ๆ ร่วมด้วย อาทิ (1) คนวัยหนุ่มสาวที่ยังอาศัยอยู่กับพ่อแม่จะไม่ถูกนับเป็นหัวหน้าครัวเรือน ทำให้ข้อมูลสะท้อนเฉพาะกลุ่มที่แยกออกมาตั้งครัวเรือนแล้ว ซึ่งส่วนใหญ่ (ร้อยละ 67.4) เช่าที่อยู่อาศัย และ (2) ผู้สูงอายุในปัจจุบันส่วนหนึ่งมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ซึ่งอาจเป็นเพราะซื้อไว้ตั้งแต่ช่วงที่ราคาที่อยู่อาศัยยังไม่สูงเมื่อเทียบกับรายได้ หรือได้รับที่ดินเป็นมรดกจากครอบครัว จึงไม่อาจสรุปได้ว่าครัวเรือนคนรุ่นปัจจุบันจะมีโอกาสเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยในสัดส่วนเดียวกันเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ทั้งนี้ ที่อยู่อาศัยที่ผ่อนชำระหมดแล้วจะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในวัยเกษียณ เปรียบเสมือนบำนาญแฝง ตามแนวคิดสวัสดิการผ่านสินทรัพย์ (Asset-Based Welfare) ซึ่งมองว่าที่อยู่อาศัยเป็นสินทรัพย์ที่สร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจในวัยเกษียณ (Doling & Ronald, 2010) ขณะที่ครัวเรือนผู้สูงอายุที่ไม่มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองยังต้องจ่ายค่าเช่า ซึ่งเป็นภาระเพิ่มเติมในช่วงวัยที่มีรายได้ลดลงและเงินบำนาญอาจไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย

แผนภาพที่ 13 รูปแบบการอยู่อาศัยของครัวเรือนไทย จำแนกตามช่วงอายุของหัวหน้าครัวเรือน ปี 2568

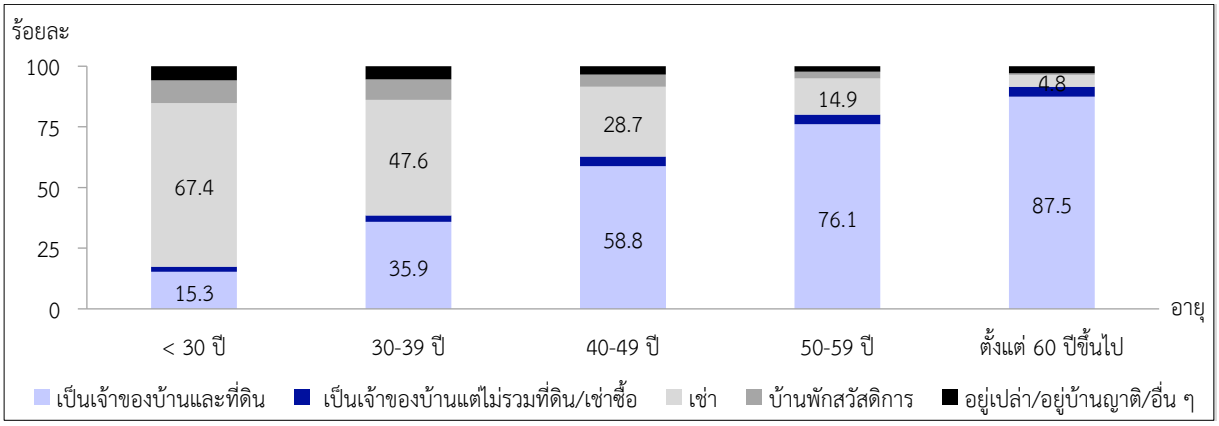

ที่มา : ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดย สศช.

ข้อมูล SES ปี 2568 ชี้ว่า **ปัญหาของครัวเรือนเช่าส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ที่ภาระค่าเช่าในปัจจุบัน แต่อยู่ที่ข้อจำกัดในการสะสมเงินออมเพื่อรองรับความเสี่ยงทางการเงินในอนาคต** โดยครัวเรือนเช่าร้อยละ 69.6 มีภาระค่าเช่าไม่เกินร้อยละ 15.0 ของรายได้[10] อย่างไรก็ตาม มีครัวเรือนเช่าเพียงร้อยละ 11.1 ที่มีเงินออมสำรองฉุกเฉินเพียงพอสำหรับรองรับค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคได้ 6 เดือนขึ้นไป เทียบกับร้อยละ 23.3 ของครัวเรือนที่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดิน และมีสัดส่วนต่ำกว่าในทุกช่วงอายุของหัวหน้าครัวเรือน ทั้งนี้ ความเปราะบางแตกต่างกันตามช่วงอายุของหัวหน้าครัวเรือนและแหล่งรายได้ของครัวเรือน ดังนี้

1. **ครัวเรือนที่หัวหน้าอยู่ในวัยสร้างครอบครัวจำนวนมากยังเช่าที่อยู่อาศัย** ครัวเรือนที่หัวหน้ามีอายุ 30-39 ปี[11] เกือบครึ่ง (ร้อยละ 47.6) เช่าที่อยู่อาศัย สูงกว่าสัดส่วนที่เป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดิน (ร้อยละ 35.9) ทั้งที่เป็นช่วงวัยเริ่มสร้างครอบครัวและสะสมสินทรัพย์ ส่วนหนึ่งเนื่องจากราคาที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นเร็วกว่ารายได้แรงงาน โดยช่วงปี 2556-2562 ดัชนีราคาคอนโดมิเนียมและทาวน์เฮาส์พร้อมที่ดินเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 6.3 และร้อยละ 5.9 ต่อปี ตามลำดับ ขณะที่รายได้แรงงานเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 2.3 ต่อปี (ชลิดา แท่งเพ็ชร, 2564) ประกอบกับครัวเรือนไทยร้อยละ 30.0 มีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2569ก) ทำให้การเก็บเงินดาวน์และการเข้าถึงสินเชื่อเป็นข้อจำกัดในการซื้อที่อยู่อาศัย หากต้องเช่าอย่างต่อเนื่อง โอกาสสะสมสินทรัพย์ก่อนเกษียณก็อาจลดลง

2. **ครัวเรือนเช่าที่พึ่งพารายได้จากงานบริการ งานการผลิต และงานใช้แรงงาน มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียที่อยู่อาศัยหากผู้หารายได้หลักไม่สามารถทำงานได้** โดยครัวเรือนเช่าร้อยละ 65.4 หรือประมาณ 3.7 ล้านครัวเรือน มีรายได้หลักจากงานบริการ งานการผลิต และงานใช้แรงงาน เทียบกับร้อยละ 7.1 ของครัวเรือนเจ้าของที่อยู่อาศัยและที่ดิน ครัวเรือนเช่ากลุ่มนี้ร้อยละ 25.7 หรือประมาณ 9.6 แสนครัวเรือน ไม่มีสมาชิกคนใดอยู่ในระบบสวัสดิการข้าราชการหรือประกันสังคมมาตรา 33/39 และในกลุ่มดังกล่าว มี 5.5 แสนครัวเรือน ที่มีผู้หารายได้เพียงคนเดียวและมีรายได้จากค่าจ้างตั้งแต่ร้อยละ 80 ของรายได้ที่เป็นตัวเงินทั้งหมด ครัวเรือนกลุ่มนี้จึงมีความเสี่ยงสูงเป็นพิเศษ เนื่องจากหากผู้หารายได้หลักเจ็บป่วยหรือตกงาน ครัวเรือนจะสูญเสียรายได้เกือบทั้งหมดทันที โดยไม่มีหลักประกันทางสวัสดิการมาช่วยชดเชย และอาจไม่มีเงินสำรองเพียงพอสำหรับจ่ายค่าเช่า จนต้องย้ายออกจากที่พัก

---

[10] กำหนดระดับภาระค่าเช่าต่อรายได้ครัวเรือนเป็น 3 ระดับ ได้แก่ (1) ภาระปกติ ไม่เกินร้อยละ 15.0 (2) ภาระสูง มากกว่าร้อยละ 15.0 แต่ไม่เกินร้อยละ 30.0 และ (3) ภาระวิกฤต มากกว่าร้อยละ 30.0 โดยอ้างอิงเกณฑ์ของรัฐบาลกลางสหรัฐอเมริกาที่กำหนดให้ค่าใช้จ่ายด้านที่อยู่อาศัยไม่เกินร้อยละ 30.0 ของรายได้จึงถือว่าจ่ายได้ (Affordable) หากเกินร้อยละ 30.0 ถือว่ามีภาระสูง (Cost Burdened) และหากเกินร้อยละ 50.0 ถือว่ามีภาระวิกฤต (Severely Cost Burdened) (CRS, 2025) อย่างไรก็ดี เนื่องจากครัวเรือนรายได้น้อยของไทยมีความสามารถในการจ่ายค่าที่อยู่อาศัยจำกัด โดยครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่า 24,500 บาทต่อเดือน รับภาระได้ประมาณร้อยละ 15.0 ของรายได้ (ชลิดา แท่งเพ็ชร, 2564) จึงกำหนดเกณฑ์ภาระปกติไว้ที่ไม่เกินร้อยละ 15.0 เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของไทย

[11] จำแนกตามอายุของหัวหน้าครัวเรือนจากข้อมูล SES ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ (1) อายุต่ำกว่า 30 ปี (ไม่รวมผู้ที่เป็นนักเรียนนักศึกษา) (2) อายุ 30-39 ปี (3) อายุ 40-49 ปี (4) อายุ 50-59 ปี และ (5) อายุ 60 ปีขึ้นไป

3. **ครัวเรือนเช่าที่หัวหน้าเป็นผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ขณะที่ยังต้องแบกรับภาระค่าเช่าที่อยู่อาศัย** ปัจจุบันมีครัวเรือนเช่าที่หัวหน้าครัวเรือนอายุ 60 ปีขึ้นไป ประมาณ 5.4 แสนครัวเรือน โดยเกือบครึ่ง (ร้อยละ 47.3) มีภาระค่าเช่ามากกว่าร้อยละ 15.0 ของรายได้ครัวเรือน สูงกว่าครัวเรือนเช่าโดยรวม (ร้อยละ 30.4) ทั้งนี้ ครัวเรือนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.4) ยังมีสมาชิกทำงานอยู่ อย่างไรก็ดี กลุ่มที่น่ากังวลเป็นพิเศษคือผู้สูงอายุที่เช่าอยู่ตามลำพัง ซึ่งมีจำนวนประมาณ 1.8 แสนครัวเรือน หรือราว 1 ใน 3 ของครัวเรือนเช่าที่มีผู้สูงอายุเป็นหัวหน้าครัวเรือน เนื่องจากต้องพึ่งพารายได้ของตนเองเพียงคนเดียว โดยไม่มีสมาชิกคนอื่นช่วยแบ่งเบาภาระค่าเช่าหรือรองรับความเสี่ยงเมื่อเจ็บป่วยหรือขาดรายได้ ส่งผลให้ค่าเช่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 18.9 ของรายได้เฉลี่ย สูงกว่าครัวเรือนเช่าที่มีผู้สูงอายุเป็นหัวหน้าครัวเรือนและมีสมาชิกอื่นร่วมอาศัย (ร้อยละ 12.9)

ในระยะต่อไป จำนวนครัวเรือนเช่าที่หัวหน้าเป็นผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจุบันมีครัวเรือนเช่าที่หัวหน้าครัวเรือนอายุ 50-59 ปี กว่า 1.0 ล้านครัวเรือน ซึ่งจะทยอยเข้าสู่วัยสูงอายุในอีก 10 ปีข้างหน้า โดยเกือบครึ่ง (ร้อยละ 47.2) ของครัวเรือนกลุ่มนี้ไม่มีสมาชิกคนใดอยู่ในระบบสวัสดิการข้าราชการหรือประกันสังคมมาตรา 33/39 ซึ่งเป็นระบบหลักที่มีสิทธิประโยชน์ด้านบำนาญ จึงอาจมีข้อจำกัดในการเข้าถึงรายได้จากบำนาญเพื่อช่วยรองรับภาระค่าเช่าหลังเกษียณ[12] แม้บางส่วนอาจซื้อที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือย้ายไปอาศัยอยู่กับบุตรหลาน แต่ครัวเรือนอีกจำนวนหนึ่งอาจยังต้องเช่าที่อยู่อาศัยต่อไปเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ

อย่างไรก็ดี นโยบายที่อยู่อาศัยของไทยยังไม่ได้ออกแบบมาเพื่อรองรับผู้เช่าระยะยาว โดยมีข้อจำกัดสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ (1) มาตรการช่วยเหลือยังมีช่องว่างในการรองรับประชากรกลุ่มรายได้ปานกลาง เนื่องจากที่อยู่อาศัยให้เช่าราคาประหยัดของรัฐยังมีจำกัด และมาตรการช่วยเหลือส่วนใหญ่เน้นผู้มีรายได้น้อยและผู้เริ่มต้นทำงาน (First Jobbers) เป็นหลัก (วรดร เลิศรัตน์, 2565) ส่งผลให้ผู้มีรายได้ปานกลางซึ่งมีรายได้เกินเกณฑ์การช่วยเหลือของรัฐ แต่ยังมีกำลังซื้อไม่เพียงพอที่จะซื้อที่อยู่อาศัย ต้องพึ่งพาการเช่าในตลาดทั่วไป ซึ่งอาจมีค่าใช้จ่ายสูงเมื่อเทียบกับรายได้ ขณะเดียวกัน มาตรการส่งเสริมการเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่เน้นสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำและการเช่าซื้อ ซึ่งต้องอาศัยรายได้ที่สม่ำเสมอและความสามารถในการชำระหนี้ ทำให้คนกลุ่มนี้เข้าถึงได้ยาก และ (2) โครงการของรัฐยังมีข้อจำกัดด้านทำเลและรูปแบบการอยู่อาศัย โดยโครงการบ้านเอื้ออาทรและบ้านคนไทยประชารัฐจำนวนมากตั้งอยู่ในเขตชานเมือง ห่างไกลจากแหล่งงานและระบบขนส่งมวลชน ขณะที่โครงการบ้านมั่นคงเน้นการพัฒนาที่อยู่อาศัยโดยชุมชนเป็นแกนหลัก อาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของแรงงานย้ายถิ่นที่เข้ามาทำงานในเมืองและพักอาศัยตามลำพัง ซึ่งต้องการเช่าที่พักในราคาที่เหมาะสมและอยู่ใกล้แหล่งงาน (พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 2567)

บทเรียนจากต่างประเทศสะท้อนว่า **การรองรับผู้เช่าระยะยาวต้องอาศัยเครื่องมือที่หลากหลายและสอดคล้องกับปัญหาของแต่ละกลุ่ม** อาทิ ***สิงคโปร์*** ดำเนินโครงการ Public Rental Scheme โดย Housing & Development Board (HDB) เพื่อจัดหาที่อยู่อาศัยให้เช่าในราคาที่เหมาะสมแก่ครัวเรือนรายได้น้อย (ไม่เกิน 1,500 ดอลลาร์สิงคโปร์ต่อเดือน) ที่ไม่มีทางเลือกด้านที่อยู่อาศัยอื่น ควบคู่กับระบบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพกลาง (Central Provident Fund: CPF) ซึ่งกำหนดให้ประชาชนออมเงินภาคบังคับและสามารถนำเงินออมมาใช้ซื้อที่อยู่อาศัยได้ โดยในช่วงปี 2560-2564 มีครัวเรือนผู้เช่าประมาณ 4,500 ครัวเรือน สามารถเปลี่ยนสถานะเป็นเจ้าของที่อยู่อาศัย (พม., ม.ป.ป.; HDB, n.d.; CNA, 2022) ***อินเดีย*** ให้ความสำคัญทั้งการเพิ่มที่อยู่อาศัยให้เช่าสำหรับแรงงานย้ายถิ่นและผู้มีรายได้น้อยในเขตเมืองในราคาที่เข้าถึงได้และการคุ้มครองสิทธิของผู้เช่า โดยมี

[12] ใช้สิทธิรักษาพยาบาลข้าราชการและประกันสังคมของสมาชิกในครัวเรือนเป็นตัวแทนโดยประมาณของการมีบำนาญ อย่างไรก็ตาม ตัวชี้วัดนี้อาจคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากผู้ประกันตนมาตรา 33/39 ที่ส่งเงินสมทบไม่ครบ 180 เดือน จะได้รับบำเหน็จแทนบำนาญ ขณะที่ผู้ที่อายุครบ 55 ปี และได้รับบำนาญชราภาพจากประกันสังคมแล้ว จะกลับไปใช้สิทธิบัตรทอง ส่วนสิทธิข้าราชการครอบคลุมผู้อยู่ในอุปการะซึ่งไม่มีบำนาญของตนเอง เช่น บิดามารดาของข้าราชการ

โครงการ Affordable Rental Housing Complexes (ARHCs) นำอาคารรัฐที่ว่างมาปรับปรุงเป็นที่พักให้เช่า และสนับสนุนให้หน่วยงานรัฐและเอกชนนำที่ดินว่างเปล่ามาพัฒนาเป็นที่พัก (IMPRI, 2023) และจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการเช่า (Model Tenancy Act 2021) ให้รัฐต่าง ๆ นำไปปรับใช้ โดยกำหนดหลักเกณฑ์ที่ช่วยลดภาระและคุ้มครองผู้เช่า เช่น จำกัดเงินประกันไม่เกินค่าเช่า 2 เดือน กำหนดให้แจ้งล่วงหน้าก่อนขึ้นค่าเช่า และจัดตั้งหน่วยงานดูแลการเช่าพร้อมช่องทางระงับข้อพิพาท (IMPRI, 2023; Shukla, 2026) ***ญี่ปุ่น*** มีระบบ Housing Safety Net ตั้งแต่ปี 2560 เพื่อให้กลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้สูงอายุและผู้มีรายได้น้อย หาที่พักได้ง่ายขึ้น โดยรัฐส่งเสริมให้เจ้าของห้องเช่าขึ้นทะเบียนว่ายินดีรับผู้เช่ากลุ่มนี้ แลกกับเงินสนับสนุนค่าปรับปรุงห้อง ค่าเช่า และค่าค้ำประกัน ต่อมาได้แก้ไขกฎหมายให้มีผู้ค้ำประกันที่รัฐรับรอง และให้เทศบาลจ่ายเงินช่วยเหลือตรงถึงเจ้าของ เพื่อลดความกังวลเรื่องการค้างค่าเช่า (Inazawa, 2026; Ministry of Justice, n.d.-b) ณ ปี 2566 มีห้องขึ้นทะเบียนราว 870,000 หน่วย และมีองค์กรไม่แสวงหากำไรร่วมให้ความช่วยเหลือกว่า 700 แห่ง (The Japan News, 2023)

ประเทศไทยควรปรับนโยบายที่อยู่อาศัยจากการมุ่งส่งเสริมการเป็นเจ้าของเป็นหลัก ไปสู่การรองรับความต้องการอยู่อาศัยที่หลากหลาย ทั้งผู้ที่ต้องการเช่าระยะยาวและผู้เช่ารอความพร้อมในการซื้อ โดย (1) **ส่งเสริมการเปลี่ยนจากผู้เช่าสู่การเป็นเจ้าของ** สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาโครงการเช่าเพื่อเป็นเจ้าของ (Rent-to-Own) ต่อยอดจากโครงการนำร่องผ่าน BKK Housing Matching Platform[13] ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เช่าสะสมเงินจากค่าเช่าส่วนหนึ่งไว้เป็นเงินซื้อบ้านในอนาคต ควบคู่กับการนำประวัติการชำระค่าเช่ามาประกอบการพิจารณาสินเชื่อ เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบอาชีพอิสระและแรงงานนอกระบบเข้าถึงสินเชื่อได้มากขึ้น (2) **เพิ่มจำนวนที่อยู่อาศัยให้เช่าในราคาที่เหมาะสม** นำอาคารและที่ดินของรัฐที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์มาพัฒนาเป็นบ้านเช่าในทำเลที่เชื่อมต่อกับแหล่งงาน ระบบขนส่งสาธารณะ สถานศึกษา และสถานพยาบาล พร้อมจูงใจให้ผู้ให้เช่าเอกชนเปิดรับผู้มีรายได้น้อยและกลุ่มเปราะบาง โดยสนับสนุนค่าซ่อมแซมและปรับปรุงที่พักเป็นแรงจูงใจ และ (3) **สร้างความมั่นคงและคุ้มครองสิทธิในการเช่า** บังคับใช้กฎหมายคุ้มครองผู้เช่าอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม ทั้งด้านการเรียกเก็บและคืนเงินประกัน การแจ้งล่วงหน้าก่อนปรับค่าเช่า และการระงับข้อพิพาท พร้อมพิจารณากลไกช่วยเหลือค่าเช่าระยะสั้นสำหรับผู้เช่าที่รายได้หยุดชะงักจากการเจ็บป่วยหรือว่างงาน และระบบค้ำประกันโดยรัฐเพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้ให้เช่าในการรับผู้เช่าที่มีข้อจำกัดด้านรายได้ เพื่อให้การเช่าเป็นทางเลือกในการอยู่อาศัยที่มีราคาเหมาะสม ปลอดภัย และมั่นคงในระยะยาว

[13] BKK Housing Matching Platform เป็นความร่วมมือระหว่างสมาคมอสังหาริมทรัพย์ไทย และ กทม. เพื่อเป็นตัวกลางจัดหาที่อยู่อาศัยคุณภาพแก่ประชาชน ปัจจุบันได้นำร่องโครงการเช่าเพื่อเป็นเจ้าของ (Rent-to-Own) ร่วมกับภาคเอกชน เช่น โครงการ LivNex ที่เปิดโอกาสให้แปลงค่าเช่ารายเดือนเป็นเงินสะสมเพื่อซื้อบ้านในอนาคตได้

PISA 2025 กับ การอ่านของเด็กไทย

แม้คะแนนการอ่านของนักเรียนไทยใน PISA 2025 จะเพิ่มขึ้น แต่เกือบ 6 ใน 10 คนยังมีทักษะการอ่านต่ำกว่าระดับพื้นฐาน และปัญหานี้พบในนักเรียนทุกกลุ่มฐานะ ไม่จำกัดเฉพาะเด็กยากจน การใช้หน้าจอในเด็กเล็กและการพึ่งพา AI ในการเรียนโดยขาดแนวทางที่เหมาะสม อาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กรุ่นถัดไป การแก้ปัญหาจึงต้องเริ่มจากการทำให้เด็กอ่านได้ตามวัย ช่วยเหลือเด็กที่อ่านไม่ทันเพื่อน และปรับการวัดผลให้สะท้อนว่าเด็กอ่านเข้าใจจริงและนำไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด

การอ่านเป็นทักษะพื้นฐาน (Foundational Skills) ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้วิชาอื่น ธนาคารโลกจึงใช้ความสามารถในการอ่านและเข้าใจข้อความง่าย ๆ ของเด็กอายุ 10 ปี หรือประมาณชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นเกณฑ์วัด “ความยากจนด้านการเรียนรู้” (Learning Poverty) (World Bank, 2019) ขณะที่งานศึกษาของ Hanushek & Woessmann (2015) พบว่า ทักษะของประชากรที่วัดจากผลการทดสอบระดับนานาชาติมีความสัมพันธ์กับการเติบโตทางเศรษฐกิจระยะยาวอย่างใกล้ชิด และมีความสัมพันธ์มากกว่าจำนวนปีที่ได้รับการศึกษา ดังนั้น ทักษะการอ่านจึงเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของเด็ก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างทุนมนุษย์ที่มีคุณภาพและสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว

ผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (PISA) ซึ่งวัดทักษะของนักเรียนอายุ 15 ปี พบว่าในรอบการทดสอบ PISA 2025[14] คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนไทยเพิ่มขึ้นทั้ง 3 ด้าน เมื่อเทียบกับ PISA 2022 โดยวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้น 23 คะแนน ส่วนคณิตศาสตร์และการอ่านเพิ่มขึ้นด้านละ 13 คะแนน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2569) อย่างไรก็ตาม คะแนนการอ่านที่เพิ่มขึ้นมาอยู่ที่ 392 คะแนน เพียงแค่กลับมาใกล้เคียงกับ PISA 2018 ซึ่งอยู่ที่ 393 คะแนน ก่อนการแพร่ระบาดของโควิด-19 แต่ยังต่ำกว่า PISA 2012 ที่ 441 คะแนน อย่างมาก อีกทั้งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ OECD ที่ 461 คะแนน นอกจากนี้ นักเรียนไทยร้อยละ 59.3 ยังมีสมรรถนะการอ่านต่ำกว่าระดับ 2 ซึ่งเป็นระดับพื้นฐานที่ผู้เรียนควรระบุใจความ

[14] การประเมิน PISA 2025 มีนักเรียนเข้าร่วมกว่า 760,000 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของนักเรียนอายุ 15 ปี ประมาณ 33 ล้านคน จาก 91 ประเทศและเขตเศรษฐกิจ สำหรับประเทศไทย มีนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการประเมิน 8,547 คน จากสถานศึกษา 273 แห่ง ครอบคลุมทุกสังกัดการศึกษา

สำคัญของข้อความและเชื่อมโยงสิ่งที่อ่านกับความรู้เดิมได้ ขณะที่ผู้มีสมรรถนะระดับสูง (ระดับ 5-6) มีเพียงร้อยละ 0.1

แผนภาพที่ 14 คะแนนเฉลี่ยด้านการอ่านของประเทศไทยและประเทศสมาชิก OECD จากการประเมิน PISA 2012-2025

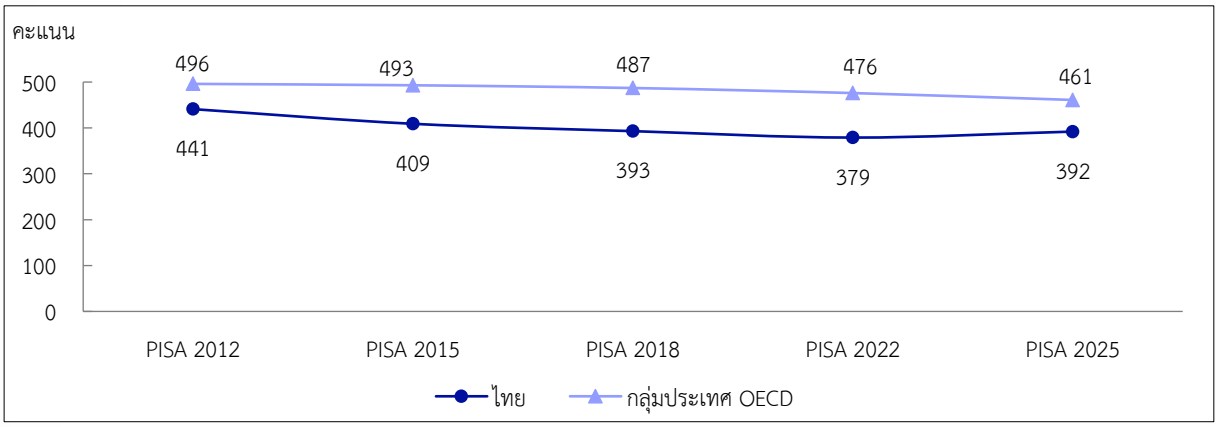

ที่มา : OECD (2026)

แผนภาพที่ 15 ระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนไทยตามเกณฑ์การประเมิน PISA 2025

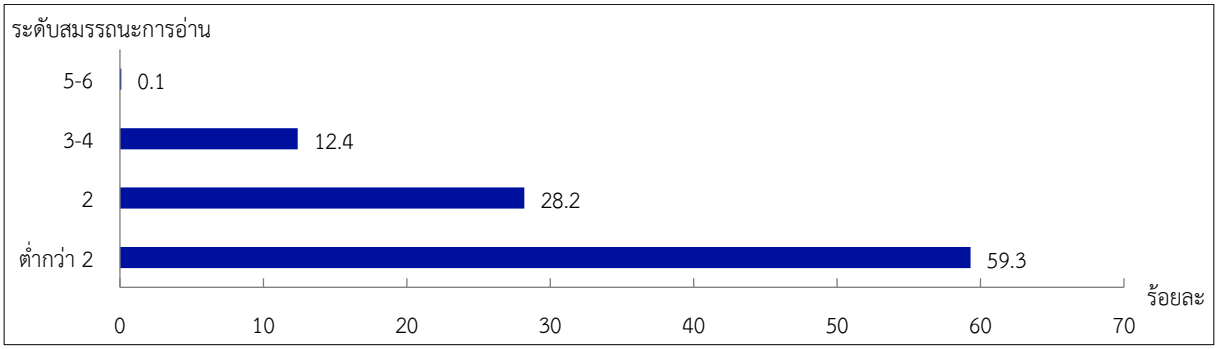

ที่มา : OECD (2026)

ปัญหาและความเสี่ยงของทักษะการอ่านเด็กไทย

1. **ทักษะการอ่านต่ำเป็นปัญหาของนักเรียนทุกกลุ่ม ไม่ใช่เฉพาะเด็กยากจน** ดัชนีสถานะทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ESCS) ซึ่งพิจารณาจากการศึกษาและอาชีพของพ่อแม่ รวมถึงทรัพยากรในครัวเรือน สามารถอธิบายความแตกต่างของคะแนนการอ่านของนักเรียนไทยใน PISA 2025 ได้เพียงร้อยละ 7.3[15] แม้จะสูงกว่าด้านคณิตศาสตร์ (ร้อยละ 5.6) และวิทยาศาสตร์ (ร้อยละ 7.0) แต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มประเทศ OECD ในด้านการอ่านที่ร้อยละ 9.2 (TDRI, 2569ข) สะท้อนว่า คะแนนการอ่านอาจได้รับอิทธิพลจากปัจจัยอื่นร่วมด้วย อาทิ การส่งเสริมการอ่านภายในครอบครัว คุณภาพการจัดการเรียนการสอน และความพร้อมของโรงเรียน เมื่อจำแนกนักเรียนที่มีทักษะการอ่านต่ำกว่าระดับพื้นฐานตามเศรษฐฐานะพบว่า นักเรียนกลุ่มนี้ร้อยละ 28.7 มาจากครัวเรือนที่มีฐานะต่ำที่สุด (Quartile 1) ร้อยละ 29.1 มาจากกลุ่มฐานะระดับที่ 2 (Quartile 2) ร้อยละ 25.9 มาจากกลุ่มฐานะระดับที่ 3 (Quartile 3) และร้อยละ 16.3 มาจากกลุ่มฐานะดีที่สุด (Quartile 4) แสดงให้เห็นว่าปัญหาการอ่านต่ำไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะเด็กจากครัวเรือนฐานะยากจน แม้เด็กจากครัวเรือนฐานะดีที่สุดจะมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรที่เอื้อต่อการเรียนรู้มากกว่า แต่ยังมีจำนวนหนึ่งที่มีทักษะการอ่านต่ำกว่าระดับพื้นฐาน อย่างไรก็ดี ฐานะครัวเรือนยังมีความสัมพันธ์กับทักษะการอ่าน โดยนักเรียนกลุ่มที่มีฐานะต่ำที่สุด

[15] สัดส่วนความแปรปรวนของคะแนนการอ่านที่สามารถอธิบายได้ด้วยดัชนี ESCS (R^2)

มีสมรรถนะการอ่านต่ำกว่าระดับพื้นฐานราว 7 ใน 10 คน (ร้อยละ 67.0) สูงกว่ากลุ่มที่มีฐานะดีที่สุดที่ราว 4 ใน 10 คน (ร้อยละ 38.1) (OECD, 2026) ข้อค้นพบดังกล่าวชี้ว่า ทักษะการอ่านต่ำเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในวงกว้าง แม้ความเหลื่อมล้ำจะทำให้เด็กกลุ่มเปราะบางเสียเปรียบมากกว่า

แผนภาพที่ 16 ระดับสมรรถนะการอ่านของนักเรียนไทย จำแนกตามเศรษฐฐานะ

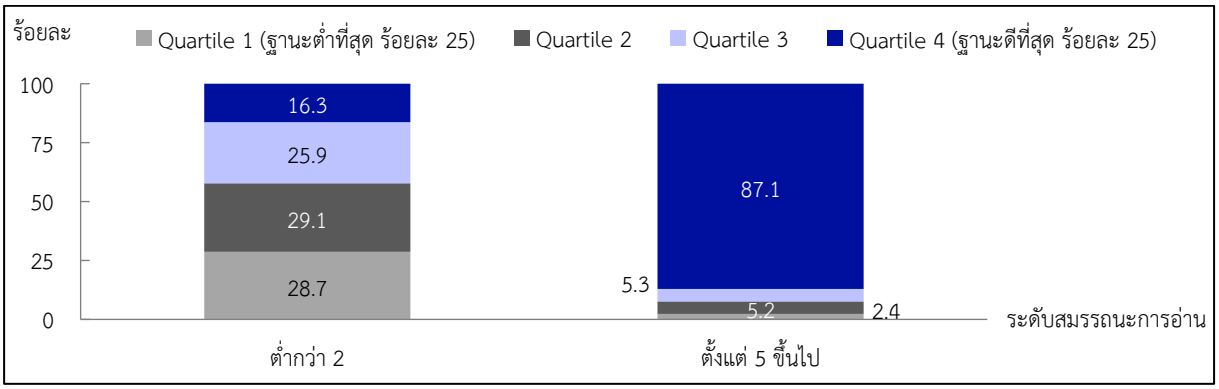

หมายเหตุ : นักเรียนที่มีระดับสมรรถนะการอ่านตั้งแต่ระดับ 5 ขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 0.1 ของนักเรียนทั้งหมด จึงควรใช้ความระมัดระวังในการตีความผล เนื่องจากมีจำนวนตัวอย่างในกลุ่มดังกล่าวน้อยมาก

ที่มา : OECD (2026) ประมวลผลโดย สศช.

2. **การใช้หน้าจอในเด็กเล็กและการพึ่งพา AI ในการเรียนอาจบั่นทอนทักษะการอ่านของเด็กรุ่นถัดไป** แม้ผลกระทบจากพฤติกรรมของเด็กไทยในปัจจุบันอาจยังไม่สะท้อนให้เห็นชัดเจนจากผลการทดสอบ แต่มีแนวโน้มที่น่ากังวลว่า ปัญหาทักษะการอ่านอาจรุนแรงขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะจากพฤติกรรมการใช้หน้าจอในเด็กเล็กและการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการเรียน เริ่มจากเด็กเล็ก องค์การอนามัยโลกแนะนำว่าเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ไม่ควรใช้หน้าจอ และเด็กอายุ 2-4 ปี ไม่ควรใช้เกินวันละ 1 ชั่วโมง (WHO, 2019) ขณะที่เด็กไทยอายุ 0-1 ปี ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์แล้วร้อยละ 27.0 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2566) งานศึกษาพบว่า ทุก 1 นาที ที่เด็กอายุ 3 ปีใช้หน้าจอเพิ่มขึ้น สัมพันธ์กับการได้ยินคำพูดจากผู้ใหญ่ลดลงราว 7 คำ และการพูดโต้ตอบระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ลดลง 1 ครั้ง (Brushe et al., 2024) และเด็กที่ใช้หน้าจอวันละ 4 ชั่วโมงขึ้นไป ในช่วงอายุ 1 ปี มีความเสี่ยงที่จะมีพัฒนาการด้านการสื่อสารล่าช้าเมื่ออายุ 2 ปี มากกว่าเด็กที่ใช้หน้าจอไม่ถึงวันละ 1 ชั่วโมง ถึง 4.8 เท่า (Takahashi et al., 2023) ซึ่งน่าเป็นห่วงเพราะพัฒนาการทางภาษาในวัยนี้เป็นพื้นฐานของการอ่านเพื่อความเข้าใจในระยะต่อไป ขณะที่ในกลุ่มนักเรียน การใช้ AI เป็นอีกประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ นักเรียนไทยร้อยละ 50.7 ใช้ AI ช่วยเรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และร้อยละ 42.0 ใช้ AI สรุปเนื้อหาที่ได้รับมอบหมายให้อ่าน ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ย OECD ที่ร้อยละ 45.5 และ 29.7 ตามลำดับ (OECD, 2026) แม้ AI จะช่วยให้การเรียนสะดวกขึ้น แต่การใช้ AI สรุปเนื้อหาแทนการอ่านด้วยตนเองอาจทำให้นักเรียนขาดโอกาสฝึกอ่าน ทำความเข้าใจ และคิดวิเคราะห์จากสิ่งที่อ่าน สอดคล้องกับงานศึกษาในจีนที่พบว่า นักเรียนที่ใช้ AI ทำการบ้านมีคะแนนการบ้านสูงขึ้นร้อยละ 18.0 แต่คะแนนสอบแบบปิดตำราที่ไม่สามารถใช้ตัวช่วยกลับลดลงร้อยละ 20.0 (Strömberg et al., 2026)[16] สะท้อนให้เห็นว่า การใช้ AI ช่วยทำงานไม่ได้หมายถึงการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นเสมอไป และหากนักเรียนพึ่งพา AI มากกว่าการเรียนรู้ด้วยตนเอง ก็อาจส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านในระยะยาว

[16] การศึกษานี้เก็บข้อมูลนักเรียนจีนจำนวน 26,811 คน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ต่อเนื่องเป็นระยะเวลา 30 เดือน เพื่อศึกษาผลกระทบของปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้าง (Generative AI) ต่อประสิทธิภาพในการทำการบ้านและการเรียนรู้

แผนภาพที่ 17 สัดส่วนนักเรียนไทยที่ใช้ AI ในการเรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง จำแนกตามประเภทการใช้งาน

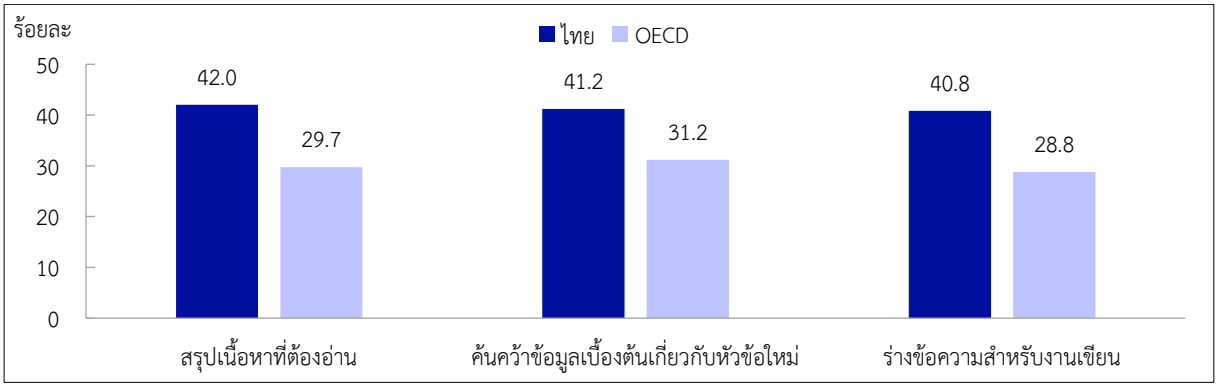

ที่มา : OECD (2026) ประมวลผลโดย สศช.

ข้อจำกัดในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การพัฒนาทักษะการอ่าน

ประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมการอ่านตั้งแต่ปฐมวัยถึงระดับประถมศึกษา โดยแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย “3 เร่ง 3 ลด 3 เพิ่ม” มุ่งส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก มีความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างเหมาะสม ผ่านการลดการใช้สื่อหน้าจอ เพิ่มการเล่านิทานและอ่านหนังสือให้เด็กฟัง ตลอดจนส่งเสริมการใช้เวลาร่วมกันในครอบครัวผ่านการเล่นและพูดคุย (ศธ., 2568) ขณะที่ในระดับประถมศึกษามีการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (Reading Test: RT) ในนักเรียนชั้น ป.1 เพื่อวัดทักษะการอ่านออกเสียงและการอ่านรู้เรื่องในระดับต้น และการทดสอบความสามารถพื้นฐานระดับชาติ (National Test: NT) ในนักเรียนชั้น ป.3 เพื่อประเมินความรู้พื้นฐานด้านภาษาไทยและคณิตศาสตร์ แต่การดำเนินงานยังมีข้อจำกัดบางประการซึ่งอาจส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็ก ดังนี้

1. **ผลการประเมินยังไม่เชื่อมโยงกับการช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาการอ่าน** แม้ RT และ NT จะช่วยระบุเด็กที่มีปัญหาการอ่านได้ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาตอนต้น แต่ยังขาดแนวทางที่ชัดเจนในการนำผลประเมินไปใช้วางแผนแก้ไขปัญหาและติดตามพัฒนาการของเด็กที่อ่านไม่คล่องหรืออ่านไม่เข้าใจ ทำให้เด็กกลุ่มนี้อาจไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสมตั้งแต่แรกเริ่ม และมีความเสี่ยงที่จะเรียนรู้ได้ไม่เต็มศักยภาพเมื่อเนื้อหามีความซับซ้อนมากขึ้น

2. **การวัดผลยังเน้นกิจกรรมมากกว่าผลลัพธ์** เนื่องจาก RT และ NT มุ่งประเมินทักษะการอ่านในระดับต้น แต่ยังไม่ครอบคลุมการติดตามพัฒนาการไปสู่ทักษะการอ่านขั้นสูง เช่น การวิเคราะห์และตีความ ขณะที่การติดตามนโยบายส่งเสริมการอ่านของ สพฐ. (2569) ยังประเมินจากจำนวนกิจกรรมเป็นหลัก เช่น การจัดมุมหนังสือ โดยโรงเรียนร้อยละ 98.3 รายงานว่าจัดกิจกรรมครบทุกระดับชั้น[17] แต่ยังไม่มีการประเมินว่ากิจกรรมเหล่านี้ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนได้มากน้อยเพียงใด

3. **ยังไม่มีแนวทางการใช้ AI ในการเรียนที่ชัดเจน** ครูร้อยละ 86.7 อนุญาตและแนะนำให้นักเรียนใช้ AI แต่นักเรียนร้อยละ 66.9 ต้องเรียนรู้วิธีใช้ด้วยตนเองหรือจากสื่อสังคมออนไลน์ (TDRI, 2569ก)[18] สะท้อนว่าการใช้ AI ในการเรียนเริ่มแพร่หลาย แต่ผู้เรียนส่วนใหญ่ยังขาดคำแนะนำในการใช้อย่างเหมาะสม จึงมีความเสี่ยง

[17] ครอบคลุมโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) จำนวน 26,121 แห่ง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) จำนวน 2,358 แห่ง

[18] ข้อมูลจากการสำรวจสถานการณ์การใช้ Generative AI ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 13,770 คน และครู จำนวน 330 คน ในกรุงเทพมหานคร จังหวัดระยอง และจังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างเดือนกันยายน 2568 ถึงมีนาคม 2569

ที่จะพึ่งพา AI ในการหาคำตอบหรือทำงานแทนการอ่านและคิดด้วยตนเอง แทนที่จะใช้ AI เป็นเครื่องมือช่วยเสริมการเรียนรู้

บทเรียนจากต่างประเทศ

ประสบการณ์ของประเทศที่ประสบความสำเร็จในการยกระดับทักษะการอ่านสะท้อนปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

1. **การจัดสรรเวลาและทรัพยากรเพื่อส่งเสริมการอ่าน** สวีเดนปรับทิศทางนโยบายการศึกษาตั้งแต่ปี 2567 โดยลดการพึ่งพาอุปกรณ์ดิจิทัลและหันมาให้ความสำคัญกับหนังสือเล่มและการเขียนด้วยมือมากขึ้น ควบคู่กับการจัดสรรงบประมาณจัดซื้อหนังสือเรียนและเพิ่มเวลาอ่านในโรงเรียน เพื่อให้เด็กมีโอกาสฝึกฝนทักษะการอ่านอย่างเพียงพอ (Government Offices of Sweden, 2024)

2. **การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่าน** สิงคโปร์ ซึ่งมีผลการประเมินด้านการอ่านใน PISA อยู่ในระดับสูงอย่างต่อเนื่อง ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนในการส่งเสริมการอ่าน โดยมีโครงการ National Kids Read Program ที่เปิดรับอาสาสมัครอ่านหนังสือและเล่านิทานให้เด็กในชุมชน เน้นให้เด็กมีส่วนร่วมและสนุกกับการอ่าน เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับหนังสือและพัฒนาทักษะทางภาษา อีกทั้งยังมีโครงการ ReadSG ซึ่งดำเนินงานโดยคณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติ (National Library Board: NLB) เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนอ่านหนังสืออย่างน้อยวันละ 15 นาที โดยให้บันทึกเวลาอ่านและสะสมแต้มแลกรับรางวัล อันเป็นการสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมให้การอ่านเป็นกิจวัตรประจำวัน (ศธ., 2554; The Kommon, 2569)

3. **การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับพัฒนาการและความต้องการของเด็ก** นิวซีแลนด์นำแนวทาง Better Start Literacy Approach (BSLA) มาใช้เพื่อเสริมสร้างรากฐานด้านภาษาและการรู้หนังสือให้แก่เด็กตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นของการศึกษา โดยเน้นการสอนอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมการตระหนักรู้เกี่ยวกับเสียงและโครงสร้างคำ การเชื่อมโยงเสียงกับตัวอักษรและการนำไปใช้ในการอ่านและสะกดคำ ตลอดจนการพัฒนาคลังคำศัพท์ การเล่าเรื่อง และความเข้าใจในการฟัง นอกจากนี้ ยังมีการประเมินความก้าวหน้าของเด็กเพื่อนำผลไปปรับการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการของแต่ละคน รวมถึงมีแผนการสอนที่ช่วยสนับสนุนเด็กที่มีปัญหาด้านการอ่าน เช่น เด็กที่มีภาวะดิสเล็กเซีย (Dyslexia) (BSLA, n.d.; Vosslamber et al., 2025; นงลักษณ์ อัจนปัญญา, 2564)

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

การยกระดับทักษะการอ่านของเด็กไทยควรให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นของการศึกษา การส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการอ่านทั้งในโรงเรียนและครอบครัว ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ดังนี้

1. **เชื่อมโยงการวัดผลกับการช่วยเหลือนักเรียนที่มีทักษะการอ่านต่ำกว่าเกณฑ์** โดยนำผลการประเมิน RT และ NT มาใช้คัดกรองและจัดการสอนเสริมให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน อาทิ การประยุกต์ใช้แนวทาง Better Start Literacy Approach ของนิวซีแลนด์ โดยอาจเริ่มในโรงเรียน

นำร่องก่อนประเมินผลและขยายผล พร้อมจัดสรรทรัพยากรเพิ่มเติมให้แก่โรงเรียนที่มีนักเรียนอ่านไม่คล่องในสัดส่วนสูง ควบคู่กับการพัฒนาเครื่องมือวัดการอ่านเพื่อความเข้าใจ ต่อเนื่องถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และใช้พัฒนาการทักษะของนักเรียนเป็นตัวชี้วัดของหน่วยงานแทนการนับกิจกรรม

2. **ส่งเสริมการสร้างนิสัยรักการอ่านตั้งแต่ปฐมวัย** โดยต่อยอดการดำเนินงานตามแนวทาง “3 เร่ง 3 ลด 3 เพิ่ม” และมุ่งสนับสนุนครอบครัวที่มีข้อจำกัดในการเข้าถึงหนังสือและสื่อการเรียนรู้ เช่น การจัดให้มีหนังสือนิทานหรือหนังสือสำหรับเด็กเล็กผ่านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ห้องสมุดชุมชน และหน่วยงานในพื้นที่ ควบคู่กับการให้คำแนะนำแก่พ่อแม่และผู้ดูแลเกี่ยวกับการอ่านหนังสือร่วมกับเด็ก เพื่อส่งเสริมให้การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของกิจวัตรในครอบครัว

3. **ส่งเสริมการใช้หน้าจอและ AI ให้เหมาะกับวัยและไม่ทดแทนการเรียนรู้พื้นฐาน** โดยกำหนดแนวทางและสร้างความตระหนักในการใช้หน้าจอสำหรับเด็กเล็กตามคำแนะนำขององค์การอนามัยโลก (WHO) ให้พ่อแม่และผู้ดูแลรับทราบ ขณะเดียวกัน ควรส่งเสริมให้ครูและนักเรียนรู้เท่าทันการใช้ AI ในการเรียนรู้ และให้ครูออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อ่าน ทำความเข้าใจ และแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง เช่น การเขียนคำตอบหรือการนำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อให้การใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือสนับสนุนการเรียนรู้ ไม่ใช่ทำงานแทนผู้เรียน

ตัวชี้วัดภาวะสังคม รายไตรมาส

องค์ประกอบหลัก	2566				2567				2568				2569		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
1. คุณภาพของคน															
การมีงานทำ[1/]															
กำลังแรงงาน (พันคน)	40,281	40,302	40,532	40,674	40,226	40,178	40,484	40,538	40,085	40,114	40,196	40,127	41,912	42,160	42,592
การมีงานทำ (พันคน)	39,629	39,677	40,091	40,250	39,579	39,501	40,040	40,106	39,383	39,510	39,852	39,753	41,194	41,511	42,134
- ภาคเกษตรกรรม	11,587	11,634	12,644	12,333	10,928	11,048	12,212	11,891	10,592	10,943	11,862	11,481	11,253	11,656	12,345
- การผลิต	6,290	6,249	6,273	6,228	6,337	6,385	6,185	6,244	6,309	6,393	6,345	6,317	6,451	6,421	6,463
- การก่อสร้าง	2,356	2,320	2,142	2,221	2,474	2,355	2,156	2,231	2,348	2,269	2,040	2,066	2,358	2,456	2,284
- การขายส่ง การขายปลีก	6,944	6,886	6,761	6,982	6,917	6,899	6,708	6,857	6,701	6,817	6,812	6,799	7,188	7,105	7,199
- โรงแรม ภัตตาคาร	3,116	3,200	3,176	3,193	3,445	3,355	3,371	3,492	3,566	3,460	3,349	3,455	3,621	3,661	3,662
- การขนส่ง เก็บสินค้า	1,424	1,468	1,437	1,522	1,615	1,600	1,637	1,589	1,688	1,727	1,717	1,640	1,763	1,777	1,830
- อื่น ๆ	7,913	7,920	7,658	7,771	7,864	7,859	7,770	7,804	8,178	7,901	7,725	7,995	8,560	8,434	8,350
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ)	98.38	98.45	98.91	98.96	98.39	98.31	98.90	98.94	98.25	98.49	99.14	99.07	98.29	98.46	98.92
ผู้ว่างงาน (พันคน)	421	429	401	329	408	429	414	358	358	366	307	280	393	401	435
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	1.05	1.06	0.99	0.81	1.01	1.07	1.02	0.88	0.89	0.91	0.76	0.70	0.94	0.95	1.02
การทำงานต่ำระดับ (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สัปดาห์ และพร้อมจะทำงานเพิ่ม) (พันคน)	227.9	202.6	166.9	210.9	191.5	162.4	191.9	223.6	176.3	155.9	142.6	146.6	185.9	185.7	204.7
หนี้ครัวเรือน[2/]															
มูลค่าหนี้ครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	15.99	16.11	16.22	16.39	16.37	16.36	16.37	16.45	16.35	16.34	16.35	16.47	16.44	16.43	N/A
อัตราการขยายตัวของหนี้ครัวเรือน (ร้อยละ)	3.78	3.82	3.31	2.98	2.40	1.55	0.82	0.21	-0.35	-0.31	-0.12	0.12	0.57	0.59	N/A
สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP	90.70	90.70	90.70	91.10	90.40	89.40	88.60	88.10	86.80	86.50	86.50	86.80	86.00	85.20	N/A
หนี้ NPLs (ล้านล้านบาท)	0.95	1.03	1.05	1.05	1.09	1.16	1.20	1.22	1.19	1.24	1.29	1.31	1.25	1.35	N/A
สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)	7.18	7.66	7.73	7.65	8.01	8.48	8.78	8.94	8.78	9.11	9.45	9.59	9.20	9.85	N/A
สุขภาพ															
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง[3/] (ราย)	141,779	117,952	401,003	281,001	259,672	202,879	430,044	358,795	426,286	258,105	416,876	712,384	271,952	139,869	428,580
อัตราการขยายตัวของผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง (ร้อยละ)	124.48	67.21	99.88	121.87	83.15	72.00	7.24	27.68	64.16	27.22	-3.06	98.55	-36.20	-45.81	2.81
- ปอดอักเสบ	78,443	57,880	81,054	76,945	96,395	75,975	115,246	110,585	138,418	97,040	103,517	120,163	97,084	77,596	85,282
- ไข้เลือดออก	10,948	23,636	76,579	49,390	24,131	17,702	42,328	19,440	7,236	15,036	24,918	10,463	4,635	7,147	16,490
- มือ เท้า ปาก	11,483	9,305	29,974	13,636	15,957	7,847	49,610	16,380	10,684	13,004	68,510	20,276	8,534	9,626	61,092
- ไข้หวัดใหญ่	39,457	25,682	211,103	138,930	121,074	99,895	220,228	209,734	267,952	130,683	217,452	558,368	159,855	43,448	263,221
- ฉี่หนู	622	797	1,591	1,473	767	732	1,348	1,340	782	955	1,287	2,091	855	1,026	1,483
การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่[4/]															
มูลค่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ (ล้านบาท)	78,438	70,908	61,595	85,961	82,323	73,822	63,611	89,404	84,325	74,621	64,047	89,743	84,925	75,446	63,980
อัตราการขยายตัวของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และบุหรี่ (ร้อยละ)	2.5	2.7	3.3	2.9	4.5	1.3	1.0	2.2	1.1	0.2	0.2	0.1	0.3	0.6	-0.6
มูลค่าการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ล้านบาท)	49,847	41,535	38,140	55,925	54,105	43,867	39,824	58,873	55,785	44,371	39,968	59,252	55,953	44,669	40,153
อัตราการขยายตัวของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ)	4.1	4.6	4.8	4.9	7.5	3.2	1.8	3.4	1.9	0.9	0.7	1.1	0.4	0.9	0.6
มูลค่าการบริโภคบุหรี่ (ล้านบาท)	28,591	29,373	23,455	30,036	28,218	29,955	23,787	30,531	28,540	30,250	24,079	30,491	28,972	30,777	23,827
อัตราการขยายตัวของการบริโภคบุหรี่ (ร้อยละ)	-0.1	-0.1	1.1	-0.7	-1.0	-1.1	-0.1	-0.3	-0.7	-0.8	-0.6	-1.9	-0.1	0.1	-2.6
2. ความมั่นคงทางสังคม[5/]															
ความสงบสุขในสังคม															
จำนวนผู้ประสบอุบัติเหตุจราจรทางบกสะสมรวม (ราย)	208,616	200,054	196,850	217,308	224,121	203,848	212,637	228,626	225,919	204,797	215,580	227,730	235,726	220,333	236,157
อัตราการขยายตัวของอุบัติเหตุจราจรทางบก (ร้อยละ)	-7.37	-11.42	-20.07	-11.14	7.43	1.90	8.02	5.21	0.80	0.46	1.38	-0.40	4.34	7.59	9.54
การบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุจราจรทางบก (ต่อประชากรแสนคน)	298.1	285.6	280.9	309.9	319.4	290.3	302.7	325.3	321.2	291.0	306.2	323.3	334.5	312.5	334.8
จำนวนคดีอาญารวม	104,031	89,167	90,659	101,800	101,247	104,128	121,524	120,025	117,634	121,212	138,683	138,612	140,416	144,399	139,746
อัตราการขยายตัวของคดีอาญา (ร้อยละ)	2.25	-17.39	-13.17	-9.76	-2.68	16.78	34.05	17.90	16.19	16.41	14.12	15.49	19.37	19.13	0.77
คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ (ต่อประชากรแสนคน)	6.6	6.8	6.6	6.7	6.5	6.4	7.5	7.1	7.3	7.0	7.0	6.3	6.9	7.3	7.0

องค์ประกอบหลัก	2566				2567				2568				2569		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน (ต่อประชากรแสนคน)	21.2	20.4	24.0	25.0	22.1	22.1	29.6	26.8	28.3	26.3	30.5	26.0	24.4	28.5	31.4
คดียาเสพติด (ต่อประชากรแสนคน)	120.8	100.0	98.7	113.5	115.7	119.8	136.0	136.9	131.7	139.0	159.5	164.5	167.7	167.6	159.7
การคุ้มครองผู้บริโภค[6/]															
จำนวนเรื่องร้องเรียนผ่าน สคบ. (ราย)	12,631	7,504	6,305	5,724	5,786	5,517	6,894	7,211	8,052	8,537	9,236	9,880	9,386	11,927	13,197
- กรณีโฆษณา	2,474	330	360	470	807	397	742	648	788	674	530	756	697	489	303
- กรณีฉลาก	793	508	474	646	584	533	886	857	911	850	664	863	788	874	372
- กรณีสัญญา	477	561	455	431	467	420	686	599	625	666	469	782	560	501	506
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	741	513	588	536	609	600	711	873	1,418	744	1,258	873	1,247	1,669	2,367
- เรื่องอื่น ๆ	8,146	5,592	4,428	3,641	3,319	3,567	3,869	4,234	4,310	5,603	6,315	6,606	6,094	8,394	9,649
จำนวนเรื่องร้องเรียนผ่านสำนักงาน กสทช.[7/] (ราย)	474	371	297	451	414	340	311	395	394	367	449	330	425	415	428

ตัวชี้วัดภาวะสังคม รายปี

องค์ประกอบหลัก	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567	2568
1. คุณภาพของคน														
การมีงานทำ														
ผลิตภาพแรงงาน[8/] (บาท/คน/ปี)	228,623	239,217	242,456	250,457	261,284	273,903	282,407	290,409	271,934	268,197	272,520	273,824	282,647	290,875
อัตราการมีงานทำ[1/] (ร้อยละ)	98.81	98.85	98.71	98.62	98.50	98.32	98.52	98.52	97.76	97.53	98.29	98.68	98.64	98.74
อัตราการว่างงาน[1/] (ร้อยละ)	0.66	0.73	0.84	0.88	0.99	1.18	1.05	0.98	1.69	1.96	1.32	0.98	1.00	0.82
การทำงานต่ำระดับ[1/] (ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สัปดาห์ และพร้อมจะทำงานเพิ่ม) (พันคน)	347	274	256	273	275	303	292	250	485	602	273	202	192	155
หนี้ครัวเรือน[2/]														
มูลค่าหนี้ครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	9.40	10.48	11.16	11.80	12.25	12.78	13.54	14.20	14.76	15.32	15.92	16.39	16.45	16.47
อัตราการขยายตัวของหนี้ครัวเรือน (ร้อยละ)	N/A	11.42	6.57	5.73	3.83	4.30	5.90	4.89	3.94	3.80	3.92	2.98	0.21	0.12
สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP	76.1	81.1	84.4	85.9	84.0	82.5	82.7	84.1	94.2	94.6	91.6	91.1	88.1	86.8
หนี้ NPLs (ล้านล้านบาท)	0.57	0.62	0.42	0.50	0.66	0.72	0.77	0.95	0.88	0.95	0.98	1.05	1.22	1.31
สัดส่วน NPLs ต่อสินเชื่อรวม (ร้อยละ)	8.03	7.67	5.10	5.72	6.63	6.87	6.90	8.03	7.17	7.52	7.44	7.65	8.94	9.59
สุขภาพ[9/]														
ผู้ป่วยนอก (ต่อประชากรพันคน)	3,116	2,917	2,837	3,160	3,733	3,691	3,393	4,031	3,499	2,935	3,388	3,697	3,409	N/A
การป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)														
- มะเร็ง และเนื้องอกทุกชนิด	862	902	829	1,026	1,083	1,117	1,181	1,228	1,293	1,246	1,119	1,489	1,600	N/A
- หัวใจ	884	887	845	1,012	1,027	1,037	1,069	1,099	1,116	1,050	958	1,270	1,308	N/A
- เบาหวาน	1,050	1,081	1,033	1,233	1,293	1,345	1,439	1,529	1,542	1,504	1,420	1,840	2,023	N/A
- ความดันโลหิต	1,571	1,622	1,561	1,901	2,009	2,091	2,245	2,389	2,413	2,329	2,174	2,897	3,205	N/A
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ความหลงผิด (ต่อประชากรแสนคน)	83	83	79	92	95	98	101	106	111	106	103	134	155	N/A
ความผิดปกติทางอารมณ์ (ต่อประชากรแสนคน)	42	43	45	55	58	61	70	78	83	83	80	118	137	N/A
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	50	46	39	44	42	42	41	41	42	40	36	48	56	N/A
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	55	57	55	68	74	75	83	94	90	91	95	135	148	N/A
ประชากรกลุ่มเปราะบาง														
อัตราส่วนพึ่งพิงทางอายุ[10/] (ร้อยละ)	49.30	49.50	49.80	50.21	50.71	51.31	52.02	52.83	53.77	54.81	55.97	57.22	58.58	60.05
สัดส่วนคนยากจน[11/] (ร้อยละ)	12.65	10.96	10.52	7.19	8.6	7.83	8.30	6.26	6.83	6.32	5.43	3.41	4.89	N/A
การศึกษา														
สัดส่วนนักเรียนต่อประชากรวัยเรียน[12/]														
- ประถมศึกษา	104.00	102.72	102.24	102.40	102.74	101.53	101.38	102.42	98.43	99.06	99.24	100.12	97.74	N/A
- มัธยมศึกษาตอนต้น	97.65	96.75	97.13	98.71	96.77	96.48	95.77	95.97	95.11	95.63	96.79	94.61	95.60	N/A
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	73.18	75.07	77.29	78.45	78.57	78.72	79.53	78.50	79.32	81.90	84.00	84.72	83.92	N/A
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	51.85	46.48	46.22	48.17	49.13	49.13	49.46	49.02	53.30	49.37	54.34	53.88	49.97	N/A
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป[13/]	8.0	8.0	8.1	8.5	8.6	8.6	8.6	8.7	8.9	8.9	9.2	9.2	9.2	N/A
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 15-59 ปี[13/]	8.8	8.9	9.0	9.3	9.4	9.5	9.6	9.7	9.9	10.0	10.2	10.2	10.3	N/A
- ชาย	8.9	8.9	9.0	9.3	9.3	9.4	9.5	9.5	9.7	9.8	10.0	10.0	10.0	N/A
- หญิง	8.8	8.9	9.0	9.4	9.5	9.6	9.7	9.8	10.0	10.1	10.4	10.5	10.5	N/A
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป[13/]	4.5	4.7	4.8	5.0	5.0	5.1	5.1	5.2	5.4	5.5	5.8	5.9	6.0	N/A
- ชาย	5.1	5.3	5.4	5.6	5.7	5.7	5.7	5.8	6.0	6.1	6.5	6.5	6.6	N/A
- หญิง	4.1	4.3	4.3	4.5	4.5	4.6	4.6	4.7	4.9	5.1	5.4	5.5	5.6	N/A
2. ความมั่นคงทางสังคม														
สถาบันครอบครัว														
สัดส่วนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยถาวร[14/] (ร้อยละ)	99.53	99.71	99.64	99.59	99.62	99.69	99.73	99.81	N/A	99.75	99.88	99.93	99.95	99.95
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น[15/] (ร้อยละ)	68.31	65.58	65.53	65.34	67.98	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
หลักประกันทางสังคม														
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ[16/]	99.90	99.87	99.84	99.92	99.95	99.95	99.94	99.92	99.73	99.57	99.56	99.56	99.73	99.65
- หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า	75.27	74.61	73.48	73.71	73.44	72.84	72.16	71.39	71.26	71.13	70.43	70.16	70.23	70.14
- ประกันสังคม	15.99	16.54	16.83	17.18	17.67	17.95	18.47	18.91	18.79	18.64	19.04	19.21	19.19	19.12
- สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	7.69	7.80	7.62	7.37	7.21	7.48	7.63	7.74	7.78	7.89	7.91	7.95	8.08	8.19
- สวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่น	N/A	N/A	0.87	0.93	0.93	0.92	0.94	0.94	0.96	0.94	0.95	1.02	1.03	1.03
- สิทธิอื่น ๆ	0.95	0.93	1.03	0.73	0.70	0.76	0.73	0.94	0.95	0.96	1.22	1.21	1.20	1.18
- สิทธิว่าง (ผู้ยังไม่ลงทะเบียนสิทธิ)	0.10	0.13	0.16	0.08	0.05	0.05	0.06	0.08	0.11	0.28	0.30	0.30	0.14	0.22
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน[17/] (ร้อยละ)	29.70	31.56	34.78	35.77	36.69	38.44	41.62	43.42	42.63	59.63	61.14	60.94	61.48	61.97

องค์ประกอบหลัก	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567	2568
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)														
การตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก[18/]	33.66	33.02	32.17	30.69	33.45	33.14	30.47	30.36	27.26	26.00	26.67	26.88	26.88	24.94
คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ[5/]	40.03	36.97	37.26	25.92	31.46	27.72	26.66	25.00	22.06	23.85	22.95	28.33	29.16	29.40
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน[5/]	79.72	77.40	72.70	75.80	96.57	85.24	68.81	69.94	65.44	77.35	76.32	96.18	107.04	118.89
คดียาเสพติด[5/]	596.19	719.39	558.65	249.43	349.94	424.55	436.15	554.75	471.12	697.76	546.66	459.35	541.45	636.02
ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำต่อการปล่อยตัวในรอบ 1 ปี ของการติดตาม[19/]	19.98	20.37	17.52	22.73	22.04	23.24	23.68	25.18	22.33	20.94	16.65	16.87	17.81	N/A
การคุ้มครองผู้บริโภค[7/]														
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	9,604	6,444	6,569	7,112	7,409	8,870	7,441	15,565	15,964	14,377	20,236	32,164	25,408	35,705
- กรณีโฆษณา	2,012	1,033	1,515	1,119	1,628	2,425	1,619	7,191	6,810	4,752	4,709	3,634	2,594	2,748
- กรณีฉลาก	4,024	2,631	2,352	2,552	2,010	2,026	1,691	2,105	2,138	2,368	4,368	2,421	2,860	3,288
- กรณีสัญญา	3,553	2,729	2,571	2,875	2,637	3,707	3,191	4,017	3,188	3,638	2,815	1,924	2,172	2,542
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	15	51	131	566	1,097	712	940	2,252	3,828	3,619	4,779	2,378	2,793	4,293
- กรณีอื่น ๆ	41	649	69	6	0	0	0	0	0	0	3,565	21,807	14,989	22,834
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	36,689	40,133	38,701	49,708	47,329	45,311	52,504	51,922	51,185	38,736	37,275	42,551	47,735	51,271
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน														
พฤติกรรมในการบริโภค														
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค[20/] (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม)	88.3	88.1	87.9	87.1	87.1	87.0	86.6	86.5	87.0	87.0	87.3	87.1	86.4	86.9
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค[20/] (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม)	11.7	11.9	12.1	12.9	12.9	13.0	13.4	13.5	13.0	13.0	12.7	12.9	13.6	13.1
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป[21/] (ร้อยละ)	N/A	32.2	32.3	34.0	N/A	28.4	N/A	N/A	N/A	28.0	N/A	N/A	35.2	N/A
อัตราการบริโภคบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป[21/] (ร้อยละ)	N/A	19.9	20.7	19.9	N/A	19.1	N/A	N/A	N/A	17.4	N/A	N/A	16.5	N/A
4. สิ่งแวดล้อม[22/]														
สารอันตราย														
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน)	68.13	62.38	21.42	20.36	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
ขยะ														
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน)	24.73	26.77	26.19	26.85	27.06	27.37	27.93	28.71	25.37	24.98	25.70	26.95	27.20	N/A
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นใน กทม. (ล้านตัน)	4.01	4.14	3.94	4.20	4.21	4.86	4.83	4.96	4.48	4.46	4.70	4.65	4.69	N/A
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะใน กทม. (ล้านตัน)	4.01	3.63	3.36	3.72	3.73	3.86	3.91	3.85	3.14	3.16	3.30	3.21	3.25	N/A
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน)	3.57	3.30	2.69	3.45	3.51	2.63	1.89	2.04	1.99	2.26	3.50	1.89	N/A	N/A
มลพิษทางอากาศ														
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน มคก./ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.)	38.20	41.00	41.30	38.20	38.38	35.43	46.29	43.14	37.57	38.43	38.14	48.67	32.00	N/A

ที่มา :
1/ รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ
2/ ธนาคารแห่งประเทศไทย และบริษัท ข้อมูลเครดิตบูโรแห่งชาติ จำกัด
3/ กองระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค
4/ กองบัญชีประชาชาติ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
5/ ข้อมูลสถิติคดีอาญา จากระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ (CRIMES) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ; ข้อมูลอุบัติเหตุจราจรทางบก จากศูนย์ข้อมูลอุบัติเหตุ เพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยทางถนน (Thai RSC); และข้อมูลประชากร จากรายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 (ฉบับปรับปรุง) ประมวลผลโดยกองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
6/ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) ทั้งนี้ การให้บริการคำปรึกษาผ่านสายด่วน 1166 ของ สคบ. ได้ว่าจ้างบริษัทเอกชนดำเนินการมาตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี 2552 เป็นต้นมา
7/ สำนักรับเรื่องร้องเรียนและคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.)
8/ ข้อมูล GDP จากสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการมีงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา ข้อมูลการมีงานทำได้มีการปรับค่าถ่วงน้ำหนักโดยใช้ชุดข้อมูลจากรายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 (ฉบับปรับปรุง)
9/ สรุปรายงานการป่วย กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
10/ รายงานการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 (ฉบับปรับปรุง) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
11/ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ประมวลผลโดยกองพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม สศช.
12/ สถิติการศึกษาฉบับย่อ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
13/ ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
14/ รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน
15/ จัดทำข้อมูลปี 2559 เป็นปีสุดท้าย โดยกองประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
16/ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
17/ สำนักงานประกันสังคม และสำนักงานสถิติแห่งชาติ
18/ ระบบบูรณาการข้อมูลการตายจากอุบัติเหตุทางถนน https://dip.ddc.moph.go.th/new/บริการ/3base_status_new และประชากรกลางปี สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
19/ กลุ่มงานข้อมูลและข้อสนเทศ สำนักพัฒนาระบบยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยตั้งแต่ปี 2558 เป็นต้นมา เป็นร้อยละของเด็กที่กระทำผิดซ้ำจากการติดตามในรอบ 1 ปี ต่อจำนวนการปล่อยตัวทั้งหมด
20/ รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ
21/ การสำรวจพฤติกรรมด้านสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2564 สำนักงานสถิติแห่งชาติ; การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554, 2557 และ 2560 สำนักงานสถิติแห่งชาติ; การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2552, 2556 และ 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
22/ รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

ภาษาอังกฤษ

Becker, G. S. (1968). Crime and punishment: An economic approach. *Journal of Political Economy, 76*(2), 169-217.

Better Start Literacy Approach (BSLA). (n.d.). *About*. https://betterstartapproach.com/about

Brushe, M. E., Haag, D. G., Melhuish, E. C., Reilly, S., & Gregory, T. (2024). Screen time and parent-child talk when children are aged 12 to 36 months. *JAMA Pediatrics, 178*(4), 369-375. https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2023.6790

CNA. (2022). *4,500 public rental households went on to own homes in last 5 years: HDB*. https://www.channelnewsasia.com/singapore/4500-public-rental-households-went-own-homes-in-last-5-years-hdb-5621571

Congressional Research Service (CRS). (2025). *Housing cost burdens in 2023: In brief* (CRS Report No. R48450). https://www.everycrsreport.com/files/2025-03-11_R48450_92f1c8f866f58679c14d89b71339e1e40fa821e5.html

Doling, J. & Ronald, R. (2010). Home ownership and asset-based welfare. *Journal of Housing and the Built Environment, 25*(2), 165-173. https://doi.org/10.1007/s10901-009-9177-6

Foley & Lardner LLP. (2022). *The Infrastructure Investment and Jobs Act reinstates the Superfund tax, starting July 1, 2022*. https://www.foley.com/insights/publications/2022/06/infrastructure-investment-jobs-act-superfund-tax/

Government Offices of Sweden. (2024). *Government investing in more reading time and less screen time*. https://www.government.se/articles/2024/02/government-investing-in-more-reading-time-and-less-screen-time/

Grand View Research. (2024). *Fertility tourism market (2025 - 2030)*. https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/fertility-tourism-market-report

Hanushek, E. A. & Woessmann, L. (2015). *The knowledge capital of nations: Education and the economics of growth*. https://www.jstor.org/stable/j.ctt17kk9kq

Hayashi, M. & Tatsuno, M. (2021). *Law enforcement on illegal dumping and illegal treatment of medical waste in Japan*. https://www.iges.or.jp/en/publication_documents/pub/workingpaper/en/12034/Japan+case+study_20220311_WEB.pdf

Housing & Development Board (HDB). (n.d.). *Public rental scheme*. https://www.hdb.gov.sg/renting-a-flat/public-rental-scheme

Impact and Policy Research Institute (IMPRI). (2023). *Affordable Rental Housing Scheme (ARHC): State of play*. https://www.impriindia.com/insights/affordable-rental-housing-scheme-3/

Inazawa, D. (2026). *What is the housing safety net system? How apartment owners can use it to fill vacancies.* https://media.ina-gr.com/en/archives/column/housing-safety-net-system-vacancy-measures

International Labour Organization (ILO). (2026). *The psychosocial working environment: Global developments and pathways for action*. https://doi.org/10.54394/00033223

McDougall, C. (2023, 6 September). *Anonymous donations - Different rules around the world*. https://www.sensitivematters.net/blog/144/anonymous-donations-different-rules-around-the-world

Ministry of Justice, Japan. (n.d.-a). *Act on Waste Management and Public Cleaning (Act No. 137 of 1970)*. https://www.japaneselawtranslation.go.jp/en/laws/view/4529

Ministry of Justice, Japan. (n.d.-b). *Outline of the Act Partially Amending the Act on Promotion of Offering of Rental Housing to Persons Requiring Special Assistance in Securing Housing*. https://www.japaneselawtranslation.go.jp/en/outlines/view/116

Noree, T. (2015). *The impact of medical tourism on the domestic economy and private health system: A case study of Thailand* [Doctoral thesis, London School of Hygiene & Tropical Medicine]. https://researchonline.lshtm.ac.uk/2267963

OECD. (2026). *PISA 2025 results (Volume I): Future-ready students*. https://doi.org/10.1787/73451bc5-en

Otwong, A., Jongmeewasin, S., & Phenrat, T. (2021). Legal obstacles for the circular economy in Thailand: Illegal dumping of recyclable hazardous industrial waste. *Journal of Cleaner Production, 302*, 126969. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2021.126969

Pachanee, C. & Wibulpolprasert, S. (2006). Incoherent policies on universal coverage of health insurance and promotion of international trade in health services in Thailand. *Health Policy and Planning, 21*(4), 310-318. https://doi.org/10.1093/heapol/czl017

Salama, M., Isachenko, V., Isachenko, E., Rahimi, G., Mallmann, P., Westphal, L. M., Inhorn, M. C., & Patrizio, P. (2018). Cross border reproductive care (CBRC): A growing global phenomenon with multidimensional implications (a systematic and critical review). *Journal of Assisted Reproduction and Genetics, 35*(7), 1277-1288. https://doi.org/10.1007/s10815-018-1181-x

Shukla, P. (2026). *Renting a home? Here are the rules every tenant and landlord must know*. https://www.ndtv.com/india-news/new-rent-rules-2026-heres-what-actually-applies-to-tenants-landlords-11241105

Strömberg, D., Lei, V., & Wu, Y. (2026). *The generative AI learning penalty in secondary school*. https://cepr.org/voxeu/columns/generative-ai-learning-penalty-secondary-school

Takahashi, I., Obara, T., Ishikuro, M., Murakami, K., Ueno, F., Noda, A., Onuma, T., Shinoda, G., Nishimura, T., Tsuchiya, K. J., & Kuriyama, S. (2023). Screen time at age 1 year and communication and problem-solving developmental delay at 2 and 4 years. *JAMA Pediatrics, 177*(10), 1039-1046. https://doi.org/10.1001/jamapediatrics.2023.3057

ThailandCare. (2026). *Top hospitals in Thailand for fertility & IVF*. https://thailandcare.com/hospitals/fertility

The Japan News. (2023). *An aging Japan needs far more flexibility in housing policy*. https://asianews.network/an-aging-japan-needs-far-more-flexibility-in-housing-policy/

U.S. Environmental Protection Agency (EPA). (2018). *E-Manifest fact sheet*. https://www.epa.gov/sites/production/files/2018-06/documents/nm_e-manifest_fact_sheet_generalpublic_may_2018.pdf

Vosslamber, A., Walker, J., Millar-Swan, A., Motha, J., & Gillon, G. (2025). The impact of Better Start Literacy Approach teaching on the retention of children's early literacy skills over the summer holidays. *New Zealand Journal of Educational Studies, 60*, 435-449. https://doi.org/10.1007/s40841-025-00405-2

World Bank. (2019). *Ending learning poverty: What will it take?* http://hdl.handle.net/10986/32553

เอกสารอ้างอิง

World Health Organization (WHO). (2019). *Guidelines on physical activity, sedentary behaviour and sleep for children under 5 years of age*. https://www.who.int/publications/i/item/9789241550536

World Health Organization (WHO). (2023). *1 in 6 people globally affected by infertility*. https://www.who.int/news/item/04-04-2023-1-in-6-people-globally-affected-by-infertility/

ภาษาไทย

Atirut Duereh. (2569, 17 ตุลาคม). *3 สุดท้าย! เปิดรับความเห็นต่อร่าง พ.ร.บ.จัดการกากอุตสาหกรรม หวังปิดช่องลอบทิ้งกากพิษ – บังคับผู้ผลิตรับผิดชอบ*. https://www.sdgmove.com/2026/10/17/industrial-waste-act-open/

CH3 Plus. (2566, 14 มีนาคม). *เปิดราคาประเมินค่ารับกำจัดกากสารเคมีอุตสาหกรรม เป็นเงินกว่า 21 ล้านบาท*. https://ch3plus.com/news/news/category/338902

Hfocus. (2569ก, 10 กรกฎาคม). *สบส. เผยบังคับใช้ กม.อุ้มบุญตัดตอน "อุ้มบุญข้ามชาติ" ลงโทษครบทั้งขบวนการ*. https://www.hfocus.org/content/2026/07/38676

Hfocus. (2569ข, 10 กันยายน). *ผู้สูงอายุเสียชีวิตเหตุพลัดตกหกล้ม กว่า 1,500 รายต่อปี แนะฝึกทรงตัว*. https://www.hfocus.org/content/2026/09/39448

Hfocus. (2569ค, 6 พฤศจิกายน). *ไทยป่วยฝีดาษวานรปี 69 สะสม 470 ราย เสียชีวิต 3 ราย - คร.ย้ำตรวจเลือดยืนยันโรคไม่ได้ ต้องใช้วิธี PCR*. https://www.hfocus.org/content/2026/11/40128

SCB EIC. (2569ก, 10 กันยายน). *เจาะโอกาสฟื้นตัวของตลาดที่อยู่อาศัย ผ่าน 5 ประเด็นสำคัญจากผลสำรวจของ SCB EIC ปี 2026 และนัยต่อตลาดที่อยู่อาศัยปี 2026-2027*. https://www.scbeic.com/th/detail/file/product/10212/hm5n4mxlal/In-focus-RE-survey-EP1-20260910.pdf

SCB EIC. (2569ข, 15 ตุลาคม). *หนี้ครัวเรือนต่อ GDP ลดลง แต่ความเสี่ยงไม่ได้ลดตาม : ตลาดแรงงานอ่อนแอ น้ำท่วมซ้ำเติมความเปราะบางในการชำระหนี้*. https://www.scbeic.com/th/detail/file/product/10246/hn830k583j/Flash-Household-Debt-20261015.pdf

TDRI. (2569ก). *Gen AI ความหวังใหม่ของการศึกษาไทย?* https://tdri.or.th/2026/07/genai-and-thaieducation/

TDRI. (2569ข). *PISA 2025 คะแนนไทยฟื้น แต่ระบบการศึกษาไทยดีขึ้นจริงหรือ?* https://tdri.or.th/2026/09/pisa-2025-thailand-recovery-education-system/

Thai PBS. (2567). *8 คนงานสมุทรสาคร พบแคดเมียมในปัสสาวะสูง*. https://www.thaipbs.or.th/news/content/338851

Thai PBS. (2569ก). *ฝีดาษวานร ปี 69 ไทยป่วยสะสม 139 คน เสียชีวิต 2 คน "Clade Ib" แซงสายพันธุ์เดิม*. https://www.thaipbs.or.th/news/content/508665

Thai PBS. (2569ข). *ลักลอบทิ้งขยะอันตราย อาชญากรรมสิ่งแวดล้อม*. https://policywatch.thaipbs.or.th/article/environment-204

Thai PBS. (2569ค). *"เบ็น อาปาเช่" เปิดใจถูกแก๊งเงินกู้เถื่อนลวง สูญเงิน 2 ล้านใน 1 ปี*. https://www.thaipbs.or.th/news/content/572685

The Active. (2568). *4 ปี ชนะคดี ไร้เยียวยา มลพิษ 'แว็กซ์ กาเบ็จ' ชาวบ้าน ร้อง 'ผู้ตรวจการแผ่นดิน' เร่งช่วยเหลือ*. https://theactive.thaipbs.or.th/news/pollution-20250109-2

The Active. (2569). *เตือนภัยพ่อแม่! ตลาดยาเสพติดออนไลน์ ซุกไอซ์ใน "พอตบุหรี่ไฟฟ้า" ทำเด็กเสี่ยงป่วยจิตเวชทะลุ 50%*. https://theactive.thaipbs.or.th/news/social-movement-20260905

The Kommon. (2569). *ชวนคนทั้งชาติอ่านหนังสือวันละ 15 นาที สร้างวัฒนธรรมการอ่านแบบสิงคโปร์*. https://www.thekommon.co/readsg/

The Reporters. (2569). *ปราจีนบุรี .. จากการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรม สู่วิกฤตน้ำดำและสารปนเปื้อน*. https://www.thereporters.co/environment/2110261702/

Timo T. Ojanen, Cody Freeman, ปริยศ กิตติธีระศักดิ์, นันท์ชัตสัณห์ สกุลพงศ์, สกล โสภิตอาชาศักดิ์, กุลวดี ทองไพบูลย์, กวิน เทียนสุวรรณ, และ พีราณี ศุภลักษณ์. (2566). *สุขภาพจิตและสุขภาวะของเด็กและเยาวชนหลากหลายทางเพศในประเทศไทย*. มูลนิธิช่วยเหลือเด็ก. https://www.researchgate.net/publication/376676630_sukhphaphcitlaeasukhphawakhxngdeklaeayeawchnhlakhlaythangphesniprathesthiy

กมลพร ชิระสุวรรณ. (2569). *สบส. เปิดรับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมายอุ้มบุญฉบับใหม่*. https://www.thansettakij.com/health-wellness/664376

กรมควบคุมมลพิษ. (2569). *รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2568*. https://www.pcd.go.th/publication/41030/

กรมควบคุมโรค. (ม.ป.ป.). *Fall Facts: การพลัดตกหกล้มในผู้สูงอายุ*. https://ddc.moph.go.th/dip/news.php?news=23887

กรมควบคุมโรค. (2569, 10 กันยายน). *กรมควบคุมโรค ชวนวัยทำงาน 50 – 59 ปี เตรียมพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ "รู้ ปรับ ขยับเพิ่ม" ลดเสี่ยงพลัดตกหกล้ม*. https://www.ddc.moph.go.th/brc/news.php?news=60180

กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2567). *รองอธิบดีสุนทรฯ ประชุมกำหนดประเภทหรือชนิดโรงงานย่อย ของโรงงานลำดับที่ 101 105 และ 106*. https://www.diw.go.th/webdiw/pr68-006/

กรมโรงงานอุตสาหกรรม. (2569). *กรมโรงงานฯ ทุ่มงบ 54 ล้านบาท ปิดจ๊อบเคลียร์กากพิษโกดังเถื่อนภาชี กว่า 7,500 ตัน เตรียมเช็คบิลทวงคืนเงินแผ่นดิน "รัฐจ่ายก่อน แต่ผู้กระทำผิดต้องชดใช้"*. https://www.diw.go.th/webdiw/pr69-202/

กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์. (2569). *กรมวิทย์ฯ ตรวจพบ บุหรี่ไฟฟ้าชนิดพอต ลักลอบผสมเมทแอมเฟตามีน และเอโทมิเดต ครั้งแรก เตือนภัยนักสูบเสี่ยงหมดสติ-หัวใจวายเฉียบพลัน และเสียชีวิต*. https://www.dmsc.moph.go.th/th/detailAll/3841/nw/25

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2569ก, 27 มีนาคม). *สบส. เตรียมรับรองมาตรฐานบริการผสมเทียม (IUI) ของ 134 สถานพยาบาล ยกระดับ ความเชื่อมั่น พร้อมปลดล็อกสิทธิประโยชน์บัตรทอง*. https://hss.moph.go.th/show_topic.php?id=7073

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2569ข). *โรงพยาบาล/สถานพยาบาลที่ผ่านการรับรองมาตรฐานการให้บริการเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ จำนวน 125 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2569)*. https://drive.google.com/drive/folders/1ovpN5aNsFq6-1JwYH2O_TybQGcud7xWM

กรมสอบสวนคดีพิเศษ. (2569). *DSI แจ้ง Google และ Apple ตรวจสอบแอปเงินกู้ใน google playstore / apple store ขอความร่วมมือถอดแอปกู้เงินเถื่อนออกจากระบบ !!* https://www.dsi.go.th/th/Detail/39a236e95f8803eac0c79007185054df

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.). (ม.ป.ป.). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)*. https://www.nha.co.th/wp-content/uploads/2020/12/แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่อยู่อาศัยระยะ-20-ปี-พ.ศ.2560-2579.pdf

กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.). (2554). *ตามไปดูเบื้องหลังสร้างสังคมรักการอ่านใน "สิงคโปร์"*. https://www.moe.go.th//ตามไปดูเบื้องหลังสร้าง/

กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.). (2568). *ครม.เห็นชอบแผนส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย "3 เร่ง 3 ลด 3 เพิ่ม"*. https://moe360.blog/2025/03/28/27368/

กรุงเทพธุรกิจ. (2569). *กสทช. ฟันค่ายมือถือแอบเปลี่ยนโปร สั่งคืนเงิน-ปรับวันละแสน*. https://www.bangkokbiznews.com/news/news-update/1233787

ข่าวสด. (2569). *เตือนภัยคนทำประกันสุขภาพ ถือกรมธรรม์มา 8 ปี เจอปฏิเสธเคลมผ่าตัดฉุกเฉิน*. https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_10403597

คณะกรรมาธิการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วุฒิสภา. (2569). *รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง การจัดการกากอุตสาหกรรม*. https://www.senate.go.th/assets/portals/1/fileups/380/files/4%286%29.2.pdf

จิรัฐ เจนพึ่งพร และ ปัญจพัฒน์ ประสิทธิ์เดชสกุล. (2565). *เปลี่ยนวงจรชีวิตเกษตรกรจาก 'วงจรถดถอย' สู่ 'วงจรโอกาส': ตอนที่ 1*. https://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/pdf/Article_27Sep2022.pdf

ชลิดา แท่งเพ็ชร. (2564). *Affordable housing: บ้านซื้อหรือเช่า เราควรรับภาระได้*. https://www.pier.or.th/abridged/2021/10/

ฐานเศรษฐกิจ. (2568). *อัปเดทการขนย้ายกากอุตสาหกรรม บ.วินโพรเสสล่าสุด ออกจากระยองครบ 5,400 ตัน*. https://www.thansettakij.com/economy/620944

เอกสารอ้างอิง

ฐานเศรษฐกิจ. (2569). *จับตา พ.ร.บ. โรงงานฉบับใหม่ ทำผิดซ้ำเจอโทษเพิ่ม โรงงานหยุด ต้องจ่ายค่าตรวจเอง*. https://www.thansettakij.com/economy/667578

ทรงกรานต์ พงษ์บุญชัน และ สุรชัย ตรงงาม. (2564). การฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในลำห้วยคลิตี้ ชัยชนะทางคดีที่เปิดเผยระบบที่ล้มเหลว. *วารสารนิติสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 14*(2), 86-121. https://so01.tci-thaijo.org/index.php/CMUJLSS/article/view/249223

ไทยพับลิก้า. (2557). *เปิดรายงานสาธารณสุขกาญจนบุรี ระดับปริมาณสารตะกั่วในเลือด "ชาวคลิตี้"*. https://thaipublica.org/2014/05/clity-report-may-2014/

ธนวรรณ วินัยเสถียร. (2569). *Fertility Tourism การท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ ผู้มีบุตรยาก โอกาสธุรกิจยุคคนเกิดน้อย*. https://www.thansettakij.com/business/tourism/667117

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2569ก). *รายงานการประเมินเสถียรภาพระบบการเงินไทย ประจำปี 2569. https*://www.bot.or.th/content/dam/bot/documents/th/research-and-publications/reports/financial-stability-report/FSR2026.pdf

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2569ข). *สรุปภาพรวมธนาคารพาณิชย์ ไตรมาส 2 ปี 2569*. https://www.bot.or.th/th/news-and-media/news/news-20260818.html

นงลักษณ์ อัจนปัญญา. (2564). *นิวซีแลนด์อบรมทักษะการสอนอ่านและเขียนรูปแบบใหม่*. https://www.eef.or.th/news-thousands-of-teachers-to-be-trained-in-new-reading-and-writing-method-with-10m-grant/

บุหรี่นอกแท้. (ม.ป.ป.). [กลุ่ม Facebook]. https://www.facebook.com/groups/638368670561790/

เบญชญา ชาติกานนท์, บุตรี จันทร์แจ่ม, และ กฤษฎิ์ สถิตวัฒนานนท์. (2567). แนวทางแก้ไขกฎหมายกรณีใช้ไข่บริจาคในเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์แห่งรัตนโกสินทร์, 6*(2), 1-14. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RJSH/article/download/271310/183549/1132247

ประชาไท. (2568). *โรงงาน 'กากฯ กาก' กากขยะอุตสาหกรรมใกล้คุณ มรดกยุค คสช.ที่ยังจัดการไม่ได้*. https://prachatai.com/journal/2025/10/114999

พรไพลิน จุลพันธ์. (2569). *เทรนด์แต่งงานช้า จ่าย 5 แสนบาทค่าทำ IVF กว่าจะได้ลูก 1 คน หนุน 'ท่องเที่ยวเชิงการแพทย์' ของไทยโตแรง*. https://www.bangkokbiznews.com/business/1248542

พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์. (2567). บทสำรวจชีวิตของคนจนเมืองหลุดระบบ: กรณีศึกษาคนจนเช่าบ้าน/ห้องในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 54*(1), 26-45. https://doi.org/10.61462/cujss.v54i1.2556

เพ็ญพิชชา เขียวพอ. (2569). *ผู้สูงอายุขับรถ ไม่ใช่ขับไม่ไหว แต่ขับไม่เหมือนเดิม*. https://safedrivedlt.com/ผู้สูงอายุขับรถ/

มติชน. (2569ก, 24 กันยายน). *หนุ่มทำประกันโรคร้ายแรง ติดเชื้อป่วยฉับพลัน งบริษัทไม่จ่ายขอยกเลิกกรมธรรม์ คปภ.ก็ช่วยไม่ได้*. https://www.matichon.co.th/local/news_5902333

มติชน. (2569ข, 13 ตุลาคม). *คพ.-กรมโรงงาน ลงตรวจคราบน้ำมันสีรุ้งปราจีน พบปนเปื้อนสารเคมีกลุ่มปิโตรเลียมไฮโดรคาร์บอนสูงมาก*. https://matichon.co.th/local/news_5930541

รัฐบาลไทย. (2569, 23 พฤษภาคม). *รัฐบาลเดินหน้ารุกปราบแอปเงินกู้เถื่อน-ดอกเบี้ยโหด กว่า 1,500 แอป เตือน ปชช. อย่าหลงเชื่อคำชวน "กู้ง่าย ได้เร็ว ดอกเบี้ยต่ำ ใช้เอกสารน้อย ไม่ต้องมีหลักประกัน ติดแบล็กลิสต์ก็กู้ได้"*. https://www.thaigov.go.th/th/news/164400

รวิภา นุ่นสวัสดิ์. (2569). *รีเจกต์ครึ่งปีพุ่ง 44.9% กระทบบ้านทุกราคา สมาคมบ้านจัดสรรชงรัฐเร่งแก้*. https://www.thansettakij.com/real-estate/663661

วรดร เลิศรัตน์. (2565). *บ้าน(เช่า) มั่นคงสำหรับทุกคน: ทางแก้ปัญหาที่อยู่อาศัยในเขตเมือง*. https://101pub.org/urban-adequate-housing-for-all/

วริทธิ์ สมทรง, เสรีย์ ตู้ประกาย, และ พงศกร พรมสวัสดิ์. (2568). การศึกษาความสอดคล้องของหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกากอุตสาหกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน. *วารสารศิลปการจัดการ, 9*(2), 291-308. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jam/article/download/277894/184618/1216667

ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. (2568). *ธุรกิจบริการรักษาภาวะมีบุตรยาก ในประเทศปี 2568 โตชะลอที่ 3.1%*. https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/IAO41-INFERTILITY-TREATMENT-FB-2025-07-14.aspx

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). (2561, 20 สิงหาคม). *ขยะพิษโรงงานอุตฯไทย กำจัดถูกวิธีมีไม่ถึงครึ่ง นักวิจัยแนะต้อง 'เปิดแข่งขัน – เปิดข้อมูลครบ' เพิ่มประสิทธิภาพการกำจัดที่ดีกว่า*. https://tdri.or.th/2018/08/industrial-waste/

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). (2569). *การแถลงข่าวผลการประเมิน PISA 2025*. https://pisathailand.ipst.ac.th/news-23/

สภาองค์กรของผู้บริโภค. (2568). *เมื่อ "แพ็กเกจเสริม" ต้องจ่ายเพิ่ม ทั้งที่ไม่ได้ขอ*. https://www.tcc.or.th/documents/package-internet/

สภาองค์กรของผู้บริโภค. (2569). *เปลี่ยนโปร ไม่แจ้ง ทำไม่ได้! ผู้บริโภคทวงสิทธิ จนได้โปรเดิมพร้อมเงินคืน*. https://www.tcc.or.th/documents/change-mobile-promotion/

สมาคมประกันชีวิตไทย. (2569). *สมาคมประกันชีวิตไทย ชี้ธุรกิจครึ่งหลังปี 2569 ยังเติบโตตามเป้าหมาย เทรนด์ดูแลสุขภาพ–สังคมสูงวัย หนุนความต้องการประกันชีวิต แม้เศรษฐกิจโลกยังเปราะบาง*. https://www.tlaa.org/page_bx.php?cid=23&cname=&cno=2373

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2558). *พระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*. https://www.otp.go.th/uploads/tiny_uploads/Laws/TrasportLaws/Laws-2/law-1.pdf

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2562). *พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*. https://www.royalthaipolice.go.th/downloads/laws/laws_03.pdf

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.). (2569). *รายงานสรุปผลการติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามนโยบายและจุดเน้น และตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568*. https://eva.obec.go.th/publicationbook/862153/

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2566). *การสำรวจสถานการณ์เด็กและสตรีในประเทศไทย พ.ศ. 2565*. https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/survey_detail/2023/20230726093138_38640.pdf

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2567). *สำมะโนการเกษตร พ.ศ. 2566 ทั่วราชอาณาจักร*. https://www.nso.go.th/nsoweb/storage/title_presentation/2024/20241107113240_99706.pdf

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2569). การสำรวจภาวะการทำงาน*ของประชากร*. https://www.nso.go.th/nsoweb/nso/survey_detail/9u#gsc.tab=0

สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2569). *สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร*. https://stat.bora.dopa.go.th/

อลิสา ธีระนนท์. (2566). *ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการเก็บรักษาตัวอ่อน ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เกิดโดยอาศัยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ทางการแพทย์ พ.ศ. 2558*. https://library.coj.go.th/th/media/61946/media-61946.html

NESDC

สถานการณ์ทางสังคมที่สำคัญ

1 Fertility Tourism กับตลาดการท่องเที่ยวในประเทศไทย

ประชากร 1 ใน 6 ของโลก
ประสบภาวะการมีบุตรยาก และมีบุตรช้า

เดินทางมารักษาด้วยเทคโนโลยีช่วยการเจริญพันธุ์ (ART)

มูลค่าตลาดในไทย
ปี 2568
6.1 พันล้านบาท
30% เป็นชาวต่างชาติ
สร้างรายได้ 2.75 พันล้านบาท

ปัจจัยทำให้ให้ไทยเป็นจุดหมาย Fertility Tourism

- **คุณภาพบริการในราคาที่แข่งขันได้** ผ่านการรับรองมาตรฐานสากล ค่ารักษา IVF ต่ำกว่าสิงคโปร์ จีน และมาเลเซีย
- **ความพร้อมในการรองรับผู้ป่วยต่างชาติ** อาทิ Medical Treatment Visa และล่าม
- **กฎเกณฑ์การฝากไข่ของไทยผ่อนปรนกว่าคู่แข่งบางประเทศ** อาทิ มาเลเซีย สิงคโปร์

ความเสี่ยง

- การเข้าถึงบริการของคนไทย
- ช่องว่างด้านกฎหมายและจริยธรรม

แนวทางรองรับของไทย

- พัฒนาบุคลากรเฉพาะทาง และกำกับคุณภาพบริการ
- ปรับปรุงกฎหมายให้รองรับการรักษาข้ามพรมแดน
- รักษาสมดุลการเติบโตของตลาดกับการเข้าถึงบริการของคนไทย

2 กากอุตสาหกรรม : จากของเสียในโรงงานสู่ต้นทุนที่สังคมต้องร่วมจ่าย

กากอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง
กากในระบบเกิดขึ้นเฉลี่ยปีละ **24.5** ล้านตัน
(ปี 2559-2568)

- **ปี 2568** กากอันตราย 1.5 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ≈ 40.8%

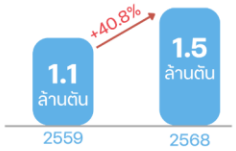

- **การลักลอบทิ้งกาก**เกิดขึ้นต่อเนื่อง
  382 ครั้ง
  (ปี 2560-2568)
  - ส่วนใหญ่เป็นการปล่อยน้ำเสีย
  - พบมากในภาคตะวันออก

ปัญหาระบบจัดการกาก

- **ต้นทุนการจัดการสูง บทลงโทษต่ำ** จูงใจให้ลักลอบทิ้ง
- **ระบบติดตามกาก**ยังไม่เชื่อมโยง ปริมาณกากตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง
- **โรงงานบำบัดกากอันตราย**มีจำนวนจำกัดและกระจายตัวไม่ทั่วถึง
- **โรงงานรับจัดการกากแต่ละประเภท** ยังจำแนกวิธีการจัดการไม่ละเอียด

ผลกระทบ

- **เสี่ยงปัญหาสุขภาพ**จากการสัมผัสโลหะหนัก
- **คุณภาพชีวิตลดลง**หลายด้าน
- **สร้างความเสียหาย**ต่อภาคการผลิตและภาระงบประมาณภาครัฐ

ข้อเสนอแนะสำหรับไทย

- พัฒนาระบบ E-Fully Manifest
- ส่งเสริมการลงทุนในโรงงานประเภท 101 (บำบัด/กำจัดกาก) ในภูมิภาคที่ขาดแคลน
- สนับสนุนนวัตกรรมและเทคโนโลยีการบำบัดและกำจัดกาก

3 นโยบายที่อยู่อาศัยจะเปลี่ยนไปอย่างไร เมื่อการเช่ากลายเป็นวิถีชีวิต

การเช่ามีแนวโน้มเป็นรูปแบบการอยู่อาศัยระยะยาวของครัวเรือนไทยมากขึ้น

ครัวเรือนเช่าที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น

ปี 2558		ปี 2568
16.7%	»	20.4%

ผู้ไม่มีแผนซื้อที่อยู่อาศัยภายใน 5 ปีข้างหน้า เพิ่มขึ้น

ปี 2568		ปี 2569
47.0%	»	56.0%

ความเปราะบางตามช่วงวัยและลักษณะการทำงาน

- **ครัวเรือนที่หัวหน้าอยู่ในวัยสร้างครอบครัวเกือบครึ่งยังเช่าที่อยู่อาศัย** เก็บเงินดาวน์/เข้าถึงสินเชื่อได้ยาก
- **ครัวเรือนเช่าที่รายได้ไม่แน่นอน เสี่ยงต่อการสูญเสียที่อยู่อาศัย** เมื่อรายได้หยุดชะงัก
- **ครัวเรือนเช่าที่หัวหน้าเป็นผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น** โดยยังต้องแบกรับภาระค่าเช่า

ข้อจำกัดของนโยบาย

- **ผู้มีรายได้ปานกลางเข้าไม่ถึงมาตรการให้เช่าที่อยู่อาศัยราคาประหยัด**และมาตรการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ
- **โครงการที่อยู่อาศัยของรัฐยังมีข้อจำกัด**ด้านทำเลและรูปแบบการอยู่อาศัยที่ไม่ตอบโจทย์ความต้องการ

บทเรียนต่างประเทศ

- จัดที่อยู่อาศัยให้เช่าแก่ครัวเรือนรายได้น้อย
- นำอาคารรัฐที่ว่างมาปรับปรุงให้เช่า
- ระบบ Housing Safety Net ให้กลุ่มเปราะบาง

ข้อเสนอแนะ

- ส่งเสริมการเปลี่ยนผู้เช่าเป็นเจ้าของ
- เพิ่มที่อยู่อาศัยให้เช่าในราคาที่เหมาะสม
- สร้างความมั่นคงคุ้มครองสิทธิเช่า

ตารางการเผยแพร่

2569	2569	2570	2570
พฤศจิกายน รายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาสสาม ปี 2569	ธันวาคม รายงานดัชนีความก้าวหน้าของคน ปี 2568	มกราคม	กุมภาพันธ์ รายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาสสี่ และภาพรวม ปี 2569
2570	**2570**	**2570**	**2570**
มีนาคม	เมษายน	พฤษภาคม รายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาสหนึ่ง ปี 2570	มิถุนายน
2570	**2570**	**2570**	**2570**
กรกฎาคม	สิงหาคม รายงานภาวะสังคมไทย ไตรมาสสอง ปี 2570	กันยายน รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนและความเหลื่อมล้ำในประเทศไทย ปี 2569	ตุลาคม

กองพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดสังคม (กขส.)
สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100

ผู้ประสานงาน / Contact Person
หากต้องการทราบรายละเอียดเพิ่มเติม กรุณาสอบถามได้ที่
E-mail : Boontawee.t@nesdc.go.th
โทร. 0-2280-4085 ต่อ 3615

